

Bank BPS

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

**Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe
Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości
za rok zakończony dnia
31 grudnia 2011 roku**

Warszawa, 4 czerwca 2012 r.

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	3
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	4
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	5
Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	6
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	8
1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	8
2. Zasady rachunkowości - opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	19
3. Segmentacja działalności	44
4. Wynik z tytułu odsetek	47
5. Wynik z tytułu prowizji i opłat	48
6. Przychody z tytułu dywidend	48
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	49
8. Wynik na działalności inwestycyjnej	49
9. Pozostałe przychody operacyjne	50
10. Pozostałe koszty operacyjne	50
11. Ogólne koszty administracyjne	51
12. Świadczenia pracownicze	51
13. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	52
14. Podatek dochodowy	54
15. Zysk na jedną akcję	56
16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	56
17. Kasa, środki w Banku Centralnym	56
18. Należności od innych banków	57
19. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	57
20. Pochodne instrumenty finansowe	58
21. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	61
22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	62
23. Należności z tytułu leasingu finansowego	68
24. Inwestycyjne papiery wartościowe	69
25. Udziały w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	70
26. Zapasy	71
27. Rzeczowe aktywa trwałe	71
28. Nieruchomości inwestycyjne	74
29. Wartości niematerialne	74
30. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	78
31. Inne aktywa	78
32. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	79
33. Zobowiązania wobec innych banków	79
34. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	79
35. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	79
36. Zobowiązania wobec klientów	80
37. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	81
38. Pozostałe zobowiązania	82
39. Rezerwy	82
40. Kapitały własne	84
41. Wartość godziwa instrumentów finansowych	85
42. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych	87
43. Działalność powiernicza	88
44. Leasing operacyjny	88
45. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	89
46. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	91
47. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	92
48. Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi oraz personelem zarządczym	93
49. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	94
50. Struktura zatrudnienia	94
51. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	95
52. Zakładowy Fundusz świadczeń socjalnych („ZFŚS”)	95
53. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej	96
54. Zarządzanie kapitałem	125

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Przychody z tytułu odsetek	4	857 244	636 746
Koszty z tytułu odsetek	4	-606 780	-501 672
Wynik z tytułu odsetek		250 464	135 074
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	89 894	91 498
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	-34 655	-29 207
Wynik z tytułu prowizji i opłat		55 239	62 291
Przychody z tytułu dywidend	6	15 984	14 487
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	7	44 650	13 223
Wynik na działalności inwestycyjnej	8	19 598	62 920
Wynik na działalności operacyjnej		233 931	277 995
Pozostałe przychody operacyjne	9	24 129	25 103
Pozostałe koszty operacyjne	10	-17 408	-2 476
Pozostałe przychody i koszty operacyjne		6 721	22 627
Ogólne koszty administracyjne	11	-246 447	-201 196
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	13	-121 536	-8 227
Wynik na działalności operacyjnej		66 769	167 199
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	25	314	116
Zysk (strata)		249 929	167 199
Podatek dochodowy	14	-5 918	-16 362
- bieżący podatek dochodowy		-29 700	-12 954
- odroczony podatek dochodowy		23 782	-3 408
Zysk netto		244 011	150 837
- przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		19 975	82 439
- przypadający na akcjonariuszy niekontrolujących		-906	2 514
Zysk na jedną akcję z zysku za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej:	15		
podstawowy z zysku za rok obrotowy		0,11	0,62
rozwodniony z zysku za rok obrotowy		0,11	0,62

Grupa Kapitałowa BPS S.A. nie prowadziła w latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku działalności zaniechanej.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Nota		
Zysk netto	10 070	10 230
Całkowite dochody:		
Zyski/Straty z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odniesione na kapitał własny	-111 637	-526
<i>w tym podatek odroczony</i>	26 140	85
Przeniesienie na wynik finansowy w wyniku sprzedaży aktywów finansowych z portfela dostępnych do sprzedaży	46 580	2 514
<i>w tym podatek odroczony</i>	-10 926	-590
Rozliczenie wyceny papierów wartościowych reklasyfikowanych z portfela dostępnych do sprzedaży do portfela utrzymywanych do terminu zapadalności	954	1 229
<i>w tym podatek odroczony</i>	-224	-288
Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	49 847	0
<i>w tym podatek odroczony</i>	-11 692	0
Dostępne dochody w/wym. finans. przynależne do kapitału	-11 378	-1 089
Całkowite dochody netto	-1 308	-859
Z tego przypadające na:		
- akcjonariuszy jednostki dominującej	5 719	85 656
- akcjonariuszy niekontrolujących	-906	2 514

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31.12.2011	31.12.2010
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	1 114 452	789 664
Należności od innych banków	18	713 551	627 384
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	19	19 503	0
Pochodne instrumenty finansowe	20	20 788	1 044
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	31 187	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	6 974 788	5 489 068
Należności z tytułu leasingu finansowego	23	128 098	0
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	24	5 772 150	5 789 283
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	24	2 104 524	3 005 239
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	25	4 866	846
Zapasy	26	6 531	2 152
Rzeczowe aktywa trwałe	27	269 130	149 635
Wartości niematerialne	29	144 738	34 859
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	14	16	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	35 160	5 988
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	30	767	0
Inne aktywa	31	92 198	300 996
Suma aktywów		16 900 133	16 000 133
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec innych banków	33	14 319 326	13 486 505
Pochodne instrumenty finansowe	20	7 901	699
Zobowiązania wobec klientów	36	1 733 935	1 783 552
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	37	336 943	233 222
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	14	2 624	7 266
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	693	299
Pozostałe zobowiązania	38	405 191	124 921
Rezerwy	39	12 513	4 442
Suma zobowiązań		16 900 133	16 000 133
Kapitały własne			
Kapitał zakładowy	40	199 870	133 247
Kapitał zapasowy	40	337 519	268 592
Kapitał z aktualizacji wyceny	40	-18 889	-4 633
Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego	40	40 564	112 756
Pozostałe kapitały	40	44 883	37 974
Razem kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		603 947	547 936
Przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		9 374	7 316
Kapitał własny ogółem		613 321	555 252
Suma zobowiązań i kapitałów własnych		16 900 133	16 000 133

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej

	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Razem	Akcjonariusze niekontrolujący	Kapitał własny ogółem
Wynik za rok	0	0	0	19 975	0	19 975	-906	19 069
Inne całkowite dochody netto	0	0	-14 256	0	0	-14 256	0	-14 256
Całkowite dochody netto za rok	0	0	-14 256	19 975	0	5 719	-906	4 813
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	73 394	0	-77 594	4 200	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	0	0	0	-14 690	0	-14 690	-261	-14 951
Zbycie akcjonariuszom niekontrolującym	0	0	0	0	3 570	3 570	2 228	5 798
Nabycie od akcjonariuszy niekontrolujących	0	0	0	0	-4 656	-4 656	0	-4 656
Podwyższenie kapitałów	66 623	-4 668	0	0	0	61 955	0	61 955
Podwyższenie kapitałów w jednostce zależnej	0	0	0	0	3 600	3 600	0	3 600
Objęcie kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	0	0	0	0	997	997
Pozostałe	0	201	0	117	195	513	0	513

Nota

Przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej

	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Razem	Akcjonariusze niekontrolujący	Kapitał własny ogółem
Wynik za rok	0	0	0	82 439	0	82 439	2 514	84 953
Inne całkowite dochody netto	0	0	3 217	0	0	3 217	0	3 217
Całkowite dochody netto za rok	0	0	3 217	82 439	0	85 656	2 514	88 170
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	40 566	0	-44 166	3 600	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	0	0	0	-14 494	0	-14 494	0	-14 494
Zbycie akcjonariuszom niekontrolującym	0	0	0	0	0	0	0	0
Nabycie od akcjonariuszy niekontrolujących	0	0	0	0	0	0	0	0
Podwyższenie kapitałów	0	0	0	0	0	0	0	0
Podwyższenie kapitałów w jednostce zależnej	0	0	0	0	0	0	0	0
Objęcie kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe	0	29	0	-93	0	-64	16	-48

Nota

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Nota		
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) netto	19 069	84 953
Korekty razem:	-732 748	-262 041
Amortyzacja	11 21 975	18 130
Odsetki	-110 644	-128 084
Dywidendy otrzymane	6 -15 984	-14 487
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	-358	-983
Zmiana stanu należności od innych banków	45 -32 298	3 041
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	-50 690	18 072
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	45 -1 570 094	-1 202 933
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	45 6 132	-2 596 414
Zmiana stanu zapasów oraz innych aktywów	45 207 033	-270 440
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	45 828 525	3 540 364
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych	-12 542	-1 058
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	45 -50 247	376 959
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	45 206 557	3 337
Zmiana stanu rezerw	45 2 269	-1 506
Zapłacony podatek dochodowy	-34 358	-22 463
Bieżący i odroczone podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	14 5 918	16 362
Zyski (straty) jednostek stowarzyszonych ujęte w wyniku finansowym	25 -314	-116
Zmiana należności z tytułu leasingu finansowego	-128 098	0
Inne korekty	-5 530	178
Przepływy netto z działalności operacyjnej	-10 070	177 058
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy	1 134 647	783 830
Wykup inwestycyjnych papierów wartościowych	983 172	633 400
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	2 383	2 908
Dywidendy otrzymane	6 15 984	14 487
Odsetki otrzymane	133 108	133 035
Wydatki	177 645	441 764
Nabycie jednostek zależnych, pomniejszone o przejęte środki pieniężne	110 802	0
Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostce zależnej nie skutkujące utratą kontroli długoterminowych aktywów finansowych	7 753	0
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	0	3 706
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych	0	397 025
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	59 090	41 033
Przepływy netto z działalności inwestycyjnej	956 002	342 076
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy	166 475	80 057
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	99 852	80 057
Wpływy netto z emisji i dopłat do kapitału	66 623	0
Wydatki	31 650	24 472
Splaty długoterminowych kredytów i pożyczek	0	0
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	14 951	14 491
w tym wypłacona akcjonariuszom niekontrolującym	261	0
Zapłacone odsetki z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	16 699	9 981
Przepływy netto z działalności finansowej	134 825	55 585
Przepływy netto z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej	830 757	574 729
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym	45 378 148	220 563
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-6 576	3 474
Środki pieniężne na początek okresu	45 1 301 605	1 081 042
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym	1 679 753	1 301 042
- o ograniczonej możliwości dysponowania	0	0

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1.1. Bank

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. („Grupa Kapitałowa”) jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. („BPS S.A.”, „Bank”, „jednostka dominująca”).

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. („BPS S.A.”, „Bank”) został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 65 z dnia 22 października 1991 roku. Pierwotnie działał pod firmą Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. („GBPZ S.A.”) z siedzibą we Wrocławiu. Na podstawie uchwały nr 12/2001 Walnego Zgromadzenia GBPZ S.A. podjętej w dniu 16 maja 2001 roku, firmę zmieniono na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Zmiana firmy na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. została zarejestrowana w KRS w dniu 27 marca 2002 roku. Obecnie siedziba Banku mieści się w Warszawie przy ul. Płockiej 9/11B.

Bank jest wpisany do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000069229 nadanym w dniu 10 grudnia 2001 roku.

Bankowi nadano w dniu 06 sierpnia 2002 roku numer statystyczny REGON: 930603359.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, za wyjątkiem Amathus I FIZ, jest nieoznaczony.

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku jest następujący:

Nazwa Podmiotu	Liczba akcji	Liczba głosów %	Udział w kapitale zakładowym %
Banki Spółdzielcze:			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	163 256 928	81,68	81,68
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	1 699 282	0,85	0,85
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	5 046 193	2,52	2,52
Inne Banki Polskie	2 613 565	1,31	1,31
Banki Zagraniczne	4 217 815	2,11	2,11
Pozostali akcjonariusze:			
- osoby fizyczne	1 442 494	0,72	0,72
- pozostali	21 593 888	10,81	10,81
Razem	199 870 165	100,00	100,00

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Liczba akcji	Liczba głosów %	Udział w kapitale zakładowym %
Ministerstwo Skarbu Państwa	2 104 560	1,58	1,58
Banki Spółdzielcze:			
- Banki Spółdzielcze Zrzeszone	109 244 562	81,99	81,99
- Banki Spółdzielcze Niezrzeszone	2 352 397	1,77	1,77
- Banki Spółdzielcze Współpracujące	3 349 770	2,51	2,51
Inne Banki Polskie	4 747 641	3,56	3,56
Banki Zagraniczne	4 217 815	3,17	3,17
Pozostali akcjonariusze:			
- osoby fizyczne	1 098 714	0,82	0,82
- pozostali	6 131 318	4,60	4,60
Razem	133 246 777	100,00	100,00

Bank sprawując funkcję banku zrzeszającego, na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku z późniejszymi zmianami, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków działalność komercyjną na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych.

Bank prowadzi operacje zarówno w polskich złotych jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym. Ponadto, poprzez jednostki zależne Grupa Kapitałowa między innymi prowadzi działalność maklerską, windykacyjną, leasingową oraz factoringową.

Przedmiotem działalności Banku jest wykonywanie następujących czynności:

1. Przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
2. Prowadzenie innych rachunków bankowych,
3. Udzielanie kredytów,
4. Udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
5. Emitowanie bankowych papierów wartościowych,
6. Przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
7. Udzielanie pożyczek pieniężnych,
8. Operacje czekowe i wekslowe oraz operacje, których przedmiotem są warrandy,
9. Wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
10. Terminowe operacje finansowe,
11. Nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
12. Przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
13. Prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
14. Udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
15. Wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
16. Pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
17. Wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego.
18. Obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
19. Dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
20. Dokonywanie na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
21. Nabywanie i zbywanie nieruchomości,
22. Świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych
23. Świadczenie następujących usług finansowych:
 - pośrednictwo ubezpieczeniowe,
 - przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
 - nabywanie lub zbywanie na własny rachunek papierów wartościowych, tytułów uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania, instrumentów rynku pieniężnego oraz kontraktów terminowych, swapów, umów forward na stopę procentową, oraz innych instrumentów pochodnych, których instrumentem bazowym jest papier wartościowy, waluta, stopa procentowa, wskaźnik rentowności lub inny instrument pochodny, indeks finansowy lub wskaźnik finansowy, które są wykonywane przez dostawę lub rozliczenie pieniężne, o ile przedmiotem tych czynności są papiery wartościowe, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005 roku Nr 183 poz.1538 z późn. zm.), lub inne niedopuszczone do obrotu zorganizowanego instrumenty finansowe,
24. Prowadzenie na zlecenie ewidencji obligacji,
25. Factoring,
26. Leasing finansowy,
27. Prowadzenie transakcji na rynku pochodnych instrumentów finansowych,
28. Zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
29. Pośredniczenie w zawieraniu umów w zakresie świadczenia usług certyfikacyjnych,
30. Prowadzenie rozliczeń transakcji kartami płatniczymi.

1.2. Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2011 roku w skład Grupy Kapitałowej wchodzi Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako jednostka dominująca oraz następujące spółki zależne:

Centrum Finansowe Banku BPS S.A. powstało 3 czerwca 2008 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał zakładowy Centrum Finansowego Banku BPS S.A. w pełni wpłacony wynosił 8.251 tys. zł. Głównym akcjonariuszem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Przedmiotem działalności Centrum Finansowego jest restrukturyzacja i windykacja należności trudnych, świadczona na rzecz Banku Polskiej Spółdzielczości i banków spółdzielczych.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 85,38%, na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2008 roku.

Dom Maklerski Banku BPS S.A. został utworzony w dniu 11 kwietnia 2008 roku. Spółka prowadzi działalność maklerską na podstawie zezwolenia z dnia 17 grudnia 2008 roku udzielonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. W dniu 6 stycznia 2009 roku uzyskał status członka GPW S.A. Jest także uczestnikiem systemu rekompensat prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał zakładowy Domu Maklerskiego Banku BPS S.A. w pełni wpłacony wyniósł 6.669 tys. zł. Głównymi akcjonariuszami są Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i banki spółdzielcze.

Dom Maklerski świadczy usługi maklerskie podmiotom gospodarczym i klientom indywidualnym.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 62,51%, na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosił 62,51%. Spółka objęta kontrolą w 2008 roku.

BPS Leasing S.A. został utworzony dnia 8 września 2010 roku. Spółkę powołano w celu świadczenia kompleksowych usług leasingu środków trwałych dla przedsiębiorców posiadających plany inwestycyjne w zakresie rozwoju swojego przedsiębiorstwa. Spółka dostarcza nowoczesne usługi oraz świadczy usługi doradztwa w zakresie leasingu środków trwałych, dla klientów Grupy BPS i Zrzeszenia Banków BPS, w celu wsparcia ich rozwoju, utrzymując długoterminowe, oparte na partnerstwie relacje biznesowe z Klientami. Głównym akcjonariuszem jest Dom Inwestycyjny Libero S.A.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 76,00%. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. powstało dnia 12 marca 2008 roku. Spółka zajmuje się tworzeniem otwartych i zamkniętych funduszy inwestycyjnych oraz ich zarządzaniem. Spółka działa na podstawie zezwolenia z dnia 26 maja 2010 roku Komisji Nadzoru Finansowego na wykonywanie działalności określonej w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546, ze zm.). Jedynym akcjonariuszem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

IT BPS Sp. z o.o. zostało utworzone 05 stycznia 2011 roku. Spółka tworzy efektywne rozwiązania IT dla bankowości w Grupie BPS oraz zapewnia systemy informatyczne. Jedynym akcjonariuszem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

BPS Faktor S.A. zostało utworzone 03 lutego 2011 roku. Spółkę utworzono dla świadczenia usług faktoringowych dla obecnych i przyszłych klientów Banku i Grupy BPS. Oferta produktowa spółki obejmuje finansowanie w ramach faktoringu z regresem (niepełnego), faktoringu bez regresu (pełnego) oraz faktoringu odwrotnego (finansowanie dostaw). Spółka zapewnia klientom dodatkowe usługi: monitorowanie i administrowanie należnościami, raportami, dochodzenie należności. Głównym akcjonariuszem jest Dom Inwestycyjny Libero S.A.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 76,00%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Dom Inwestycyjny Libero S.A. prowadzi działalność w sferze usług doradztwa finansowego, doradztwa kapitałowego, konsultingu dla banków oraz przedsiębiorstw. Jedynym akcjonariuszem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

BPS Nieruchomości Sp. z o.o. to spółka powołana do obsługi administracyjnej, zarządzania majątkiem Banku, podmiotów z Grupy BPS oraz innych podmiotów zewnętrznych. Głównym akcjonariuszem jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 99,00%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. to spółka powołana do wybudowania nowej siedziby Banku BPS S.A. Głównym akcjonariuszem jest BPS Nieruchomości Sp. z o.o.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Banknot Finansial S.A. to spółka, która została utworzona w 2011 roku. Spółka prowadzi działalność na rynku świadcząc usługi pożyczek pod zastaw. Głównym akcjonariuszem jest Dom Inwestycyjny Libero S.A.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 75,56%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Positive Advisory S.A. rozpoczęła działalność w 2006 roku. Jest firmą konsultingową świadczącą usługi doradcze i wdrożeniowe w obszarze rozwiązań informatycznych dla instytucji sektora bankowo-finansowego, ubezpieczeniowego oraz firm usługowych.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 73,88%. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

Uzdrowiska (Uzdrowisko Iwonicz S.A., Zakład Leczniczy Uzdrowisko Nałęczów S.A., Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o., Uzdrowisko Konstancin-Zdrój Sp. z o.o.) są to spółki, które świadczą usługi leczenia uzdrowskiego oraz wypoczynkowego. Umiejscowione są w miejscowościach dysponującymi naturalnymi czynnikami leczniczymi, do których zalicza się wody mineralne oraz właściwości klimatyczne. Zakład Leczniczy Uzdrowisko Nałęczów S.A. został nabyty w transakcji z Nałęczowskim Towarzystwem Inwestycyjnym, pozostałe Uzdrowiska w transakcji prywatyzacyjnej ze Skarbem Państwa. Bezpośrednim akcjonariuszem jest Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych Uzdrowiska Polskie.

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku w Uzdrowisku Iwonicz S.A. wynosił 80,32%, w Uzdrowisku Kamień Pomorski Sp. z o.o. wynosił 79,12%, w Uzdrowisku Konstancin-Zdrój Sp. z o.o. wynosił 84,20%, w Zakładzie Leczniczym Uzdrowisko Nałęczów S.A. wynosił 79,49%. Spółki objęte kontrolą w 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa posiadała certyfikaty inwestycyjne następujących Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych konsolidowanych metodą pełną, w których posiadała kontrolę:

Quantum 1 FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2010 wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

Quantum 2 FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2010 wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

Contango 2 FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%, na dzień 31 grudnia 2010 wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2010 roku.

BPS 1 NS FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

BPS 2 NS FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Harenda 6 FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Harenda 7 FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Amathus 1 FIZ - Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 100%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Uzdrowiska Polskie FIZAN- Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 88,40%. Spółka objęta kontrolą w 2011 roku.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku Bank posiadał akcje jednostki stowarzyszonej **Centrum Technologii Informatycznych IT Card S.A.**

Procentowy udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosił 29,38%, na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosił 15,87%.

1.3. Zmiany w Grupie Kapitałowej w okresie od dnia 01 stycznia 2010 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku

Nabycie spółki BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.

Dnia 05 stycznia 2010 roku Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. nabył 1.000.000 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, spółki BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BPS TFI), pierwotnie Contango TFI, co stanowiło 100% kapitału zakładowego spółki i dawało 100% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy. Akcje zostały nabyte za kwotę 1.112 tys. zł i opłacone gotówką.

Wartość księgowa aktywów netto spółki BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. na dzień nabycia wynosiła łącznie 1.136 tys. zł. Łączny koszt nabycia wyniósł 1.112 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna wartość inwestycji Banku w spółkę wyniosła 4.112 tys. zł.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka osiągnęła 4.589 tys. zł przychodów ze sprzedaży oraz zysk netto w wysokości 871 tys. zł.

Nabycie spółki Dom Inwestycyjny Libero S.A.

Spółka Dom Inwestycyjny Libero S.A. (pierwotnie Libero Group S.A.) powstała 06 lutego 2010 roku, 5 maja tego roku dokonano rejestracji Spółki w KRS. Jej kapitał zakładowy wynosił 2.000 tys. zł, a wartość nominalna akcji wynosiła 0,20 zł. Dnia 30 września 2010 roku Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. poprzez dokonanie wpłaty ze środków własnych na nabycie 50,00% kapitału zakładowego spółki tj. 1.000 tys. zł, co dawało 50,00% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy oraz wprowadzeniu do Spółki dwóch z trzech członków Rady Nadzorczej powiązanych z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A., objął kontrolę w spółce Dom Inwestycyjny Libero S.A.

Wartość księgowa aktywów netto spółki Dom Inwestycyjny Libero S.A. na dzień nabycia wynosiła łącznie 1.699 tys. zł. Łączny koszt nabycia wyniósł 1.000 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna wartość inwestycji Banku w spółkę wyniosła 4.000 tys. zł.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka osiągnęła 2.702 tys. zł przychodów ze sprzedaży oraz zysk netto w wysokości 1.407 tys. zł.

Utworzenie spółki IT BPS Sp. z o.o.

W dniu 05 lutego 2011 roku Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. zawiązał spółkę pod firmą IT BPS Sp. z o.o., w której objął 100% akcji o łącznej wartości nominalnej 200 tys. zł pokrytych wkładem pieniężnym. Spółka została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dnia 31 stycznia 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. był jedynym akcjonariuszem.

Przedmiotem działalności Spółki jest tworzenie efektywnego rozwiązania IT dla bankowości w Grupie BPS oraz zapewnienia systemów informatycznych.

W 2011 roku Spółka wyemitowała zobowiązania długoterminowe w postaci obligacji serii B, o wartości nominalnej 100 zł każda i łącznej wartości nominalnej 34.500 tys. zł.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka osiągnęła 8.769 tys. zł przychodów ze sprzedaży oraz zysk netto w wysokości 186 tys. zł.

Utworzenie spółki BPS Nieruchomości Sp. z o.o.

W dniu 06 czerwca 2011 roku Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. zawiązał spółkę pod nazwą BPS Nieruchomości Sp. z o.o., w której objął 100% udziałów o łącznej wartości nominalnej 100 tys. zł pokrytych środkami własnymi. Spółka została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dnia 27 lipca 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. był jedynym akcjonariuszem.

Przedmiotem działalności Spółki jest obsługa administracyjna, zarządzanie majątkiem Banku, podmiotów z Grupy BPS oraz innych podmiotów zewnętrznych.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka osiągnęła 1.555 tys. zł przychodów ze sprzedaży oraz zysk netto w wysokości 370 tys. zł.

Utworzenie spółki BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.

W dniu 06 czerwca 2011 roku została podpisana umowa spółki BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. Jej założycielami była spółka BPS Nieruchomości Sp. z o.o. (podmiot w 100% należący do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.), która objęła 99% kapitału zakładowego, co dawało 990 udziałów o łącznej wysokości 49,5 tys. zł oraz Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., który objął 1% kapitału zakładowego, co dawało 10 udziałów spółki o łącznej wartości 0,5 tys. zł. Łącznie udział Grupy Kapitałowej w spółce wynosi 100%. Spółka została powołana do wybudowania nowej siedziby Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. i spółek zależnych.

Spółka została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dnia 21 lipca 2011 roku.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka wygenerowała stratę netto w wysokości 4 tys. zł obejmującą głównie koszty ogólnego zarządu.

Nabycie spółki Uzdrowisko Iwonicz S.A.

Dnia 9 grudnia 2011 roku Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych Uzdrowiska Polskie, zarządzany przez BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., należący w 100% do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., dokonał zakupu od Ministerstwa Skarbu Państwa spółki Uzdrowisko Iwonicz S.A. Pośrednio Bank Polskiej Spółdzielczości objął 80,32% kapitału zakładowego spółki, co dawało 80,32% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Wartość księgowa aktywów netto spółki Uzdrowisko Iwonicz S.A. na dzień nabycia wynosiła łącznie 12.664 tys. zł. Łączny koszt nabycia udziałów wyniósł 15.417 tys. zł. Na dzień nabycia kapitał przypadający akcjonariuszom niekontrolującym wyniósł 2.492 tys. zł.

Uzdrowisko świadczy usługi leczenia uzdrowiskowego oraz wypoczynkowego.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka wygenerowała przychody ze sprzedaży w wysokości 20.066 tys. zł oraz zysk netto w wysokości 291 tys. zł.

W związku objęciem kontroli w Uzdrowisku Iwonicz S.A. w grudniu 2011 roku przez Grupę Kapitałową, na podstawie MSSF3 pkt 62 podjęta została decyzja o dokonaniu prowizorycznego rozliczenia nabycia Uzdrowiska w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku. Wszystkie korekty związane z rozliczeniem nabycia Uzdrowiska Grupa Kapitałowa ujawniła w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Nabycie spółki Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o.

Dnia 9 grudnia 2011 roku Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych Uzdrowiska Polskie, zarządzany przez BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. należący w 100% do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., dokonał zakupu od Ministerstwa Skarbu Państwa spółki Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. Pośrednio Bank Polskiej Spółdzielczości objął 79,12% kapitału zakładowego spółki, co dawało 79,12% w głosach.

Wartość księgowa aktywów netto spółki Uzdrowisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. na dzień nabycia wynosiła łącznie 9.056 tys. zł. Łączny koszt nabycia udziałów wyniósł 9.384 tys. zł. Na dzień nabycia kapitał przypadający akcjonariuszom niekontrolującym wyniósł 2.454 tys. zł.

Uzdrowisko świadczy usługi leczenia uzdrowiskowego oraz wypoczynkowego.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka wygenerowała przychody ze sprzedaży w wysokości 12.572 tys. zł oraz zysk netto w wysokości 220 tys. zł.

W związku objęciem kontroli w Uzdrowisku Kamień Pomorski Sp. z o.o. w grudniu 2011 roku przez Grupę Kapitałową, na podstawie MSSF3 pkt 62 podjęta została decyzja o dokonaniu prowizorycznego rozliczenia nabycia Uzdrowiska w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku. Wszystkie korekty związane z rozliczeniem nabycia Uzdrowiska Grupa Kapitałowa ujawni w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Nabycie spółki Uzdrowisko Konstancin - Zdrój Sp. z o.o.

Dnia 09 grudnia 2011 roku Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych Uzdrowiska Polskie, zarządzany przez BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. należący w 100% do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., dokonał zakupu od Ministerstwa Skarbu Państwa spółki Uzdrowisko Konstancin - Zdrój Sp. z o.o. Pośrednio Bank Polskiej Spółdzielczości objął 84,20% kapitału zakładowego spółki, co dawało 84,20% w głosach.

Wartość księgowa aktywów netto spółki Uzdrowisko Konstancin Zdrój Sp. z o.o. na dzień nabycia wynosiła łącznie 12.785 tys. zł. Łączny koszt nabycia udziałów wyniósł 75.750 tys. zł. Na dzień nabycia kapitał przypadający akcjonariuszom niekontrolującym wyniósł 2.019 tys. zł.

Uzdrowisko świadczy usługi leczenia uzdrowiskowego oraz wypoczynkowego.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka wygenerowała przychody ze sprzedaży w wysokości 11.704 tys. zł oraz zysk netto w wysokości 539 tys. zł.

W związku objęciem kontroli w Uzdrowisku Konstancin - Zdrój Sp. z o.o. w grudniu 2011 roku przez Grupę Kapitałową, na podstawie MSSF3 pkt 62 podjęta została decyzja o dokonaniu prowizorycznego rozliczenia nabycia Uzdrowiska w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku. Wszystkie korekty związane z rozliczeniem nabycia Uzdrowiska Grupa Kapitałowa ujawni w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Nabycie spółki Zakład Lecznicy Uzdrowisko Nałęczów S.A.

Dnia 07 grudnia 2011 roku Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych Uzdrowiska Polskie, zarządzany przez BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. należący w 100% do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., dokonał zakupu od Nałęczowskiego Towarzystwa Inwestycyjnego S.A. spółki Zakład Lecznicy Uzdrowisko Nałęczów S.A. Pośrednio Bank Polskiej Spółdzielczości objął 79,49% kapitału zakładowego spółki, co dawało 79,49% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Wartość księgowa aktywów netto spółki Zakład Lecznicy Uzdrowisko Nałęczów S.A. na dzień nabycia wynosiła łącznie 11.400 tys. zł. Łączny koszt nabycia udziałów wyniósł 15.430 tys. zł. Na dzień nabycia kapitał przypadający akcjonariuszom niekontrolującym wyniósł 2.338 tys. zł.

Uzdrowisko świadczy usługi leczenia uzdrowiskowego oraz wypoczynkowego.

W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka wygenerowała przychody ze sprzedaży w wysokości 30.317 tys. zł oraz stratę netto w wysokości 2.741 tys. zł.

W związku objęciem kontroli w spółce Zakład Lecznicy Uzdrowisko Nałęczów S.A. w grudniu 2011 roku przez Grupę Kapitałową, na podstawie MSSF3 pkt 62 podjęta została decyzja o dokonaniu prowizorycznego rozliczenia nabycia Uzdrowiska w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku. Wszystkie korekty związane z rozliczeniem nabycia Uzdrowiska Grupa Kapitałowa ujawni w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Utworzenie spółki BPS Faktor S.A.

Dnia 03 lutego 2011 roku Dom Inwestycyjny Libero S.A. (spółka w 100% należąca do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.) zawiązał spółkę pod nazwą BPS Faktor S.A., w której objął 76,00% kapitału zakładowego spółki, co dawało 76,00% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy. Spółka została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego

Rejestru Sądowego dnia 09 marca 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna wartość inwestycji Domu Inwestycyjnego Libero S.A. wyniosła 760 tys. zł.

Przedmiotem działalności spółki jest świadczenie usług faktoringowych dla obecnych i przyszłych klientów Banku i Grupy BPS. Oferta produktowa spółki obejmuje finansowanie w ramach faktoringu z regresem (niepełnego), faktoringu bez regresu (pełnego) oraz faktoringu odwrotnego (finansowanie dostaw). Spółka zapewnia klientom dodatkowe usługi: monitorowanie i administrowanie należnościami, raportami, dochodzenie należności.

Kapitał zakładowy spółki BPS Faktor S.A. wynosi 1.000 tys. zł. Łączny koszt nabycia wyniósł 760 tys. zł. Na dzień nabycia kapitał przypadający akcjonariuszom niekontrolującym wyniósł 51 tys. zł.

Spółka za okres 2011 roku w ujęciu jednostkowym osiągnęła 135 tys. zł przychodów ze sprzedaży oraz wygenerowała 798 tys. zł straty netto.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku głównym akcjonariuszem spółki był Dom Inwestycyjny Libero S.A.

Utworzenie spółki BPS Leasing S.A.

Dnia 08 września 2010 roku Dom Inwestycyjny Libero S.A. (spółka w 100% należąca do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.) zawiązał spółkę pod nazwą BPS Leasing S.A., w której objął 76,00% kapitału zakładowego spółki, co dawało 76,00% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy. Spółka została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dnia 25 listopada 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna wartość inwestycji Domu Inwestycyjnego Libero S.A. wyniosła 760 tys. zł.

Przedmiotem działalności spółki jest świadczenie kompleksowych usług leasingu środków trwałych dla przedsiębiorców. Spółka świadczy usługi doradztwa w zakresie leasingu środków trwałych, dla klientów Grupy BPS i Zrzeszenia Banków BPS.

Kapitał zakładowy spółki BPS Leasing S.A. wynosi 1.000 tys. zł. Łączny koszt nabycia wyniósł 760 tys. zł. Na dzień nabycia kapitał przypadający akcjonariuszom niekontrolującym wyniósł 1.009 tys. zł.

W roku 2011 roku w ujęciu jednostkowym Spółka na dzień 31 grudnia 2011 roku osiągnęła 9.053 tys. zł przychodów ze sprzedaży oraz wygenerowała 3.205 tys. zł zysku netto.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku głównym akcjonariuszem spółki był Dom Inwestycyjny Libero S.A.

Utworzenie spółki Banknot Finansial S.A.

Dnia 14 września 2011 roku Dom Inwestycyjny Libero S.A. (spółka w 100% należąca do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.) zawiązał spółkę pod nazwą Banknot Finansial S.A., w której objął 51,00% kapitału zakładowego spółki, co dawało 75,56% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy. Spółka została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dnia 22 listopada 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna wartość inwestycji Domu Inwestycyjnego Libero S.A. wyniosła 255 tys. zł.

Spółka prowadzi działalność na rynku krajowym świadcząc usługi pożyczek pod zastaw.

Kapitał zakładowy spółki Banknot Finansial S.A. wynosi 500 tys. zł. Łączny koszt nabycia wyniósł 255 tys. zł. Na dzień nabycia kapitał przypadający akcjonariuszom niekontrolującym wyniósł 15 tys. zł.

W roku 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka Banknot Finansial S.A. nie uzyskała przychodu ze sprzedaży, poniosła stratę netto w wysokości 531 tys. zł, obejmującą głównie koszty ogólnego zarządu.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku głównym akcjonariuszem spółki był Dom Inwestycyjny Libero S.A.

Nabycie spółki Positive Advisory S.A.

Dnia 02 września 2010 roku Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Quantum2, zarządzany przez BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. należący w 100% do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., dokonał zakupu od dotychczasowych akcjonariuszy 50,07% kapitału zakładowego spółki, co dawało 50,07% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Spółka rozpoczęła działalność w 2006 roku pod nazwą Positive Sp. z o.o. Dnia 21 marca 2008 roku w drodze przekształcenia powstała spółka o nazwie Positive Advisory S.A. Positive Advisory to spółka konsultingowa świadcząca usługi doradcze i wdrożeniowe w obszarze rozwiązań informatycznych dla instytucji sektora bankowo-finansowego, ubezpieczeniowego oraz firm usługowych.

Wartość księgowa aktywów netto spółki Positive Advisory S.A. na dzień nabycia wynosiła łącznie 2.107 tys. zł. Łączny koszt nabycia udziałów wyniósł 15.430 tys. zł. Na dzień nabycia kapitał przypadający akcjonariuszom niekontrolującym wyniósł 2.338 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2011 rok łączna wartość inwestycji to 11.415 tys. zł.

W roku 2011 roku w ujęciu jednostkowym spółka osiągnęła 2.931 tys. zł przychodów ze sprzedaży oraz wygenerowała stratę netto w wysokości 10.682 tys. zł.

Utworzenie funduszu Amathus 1 FIZ

Podmiot rozpoczął działalność w 2011 roku. Został utworzony przez Bank Polskiej Spółdzielczości, który objął 100% kapitału i jest jedynym posiadaczem certyfikatów inwestycyjnych. Przedmiotem działalności Amathus 1 FIZ jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w statucie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 165.001 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym zysk netto w wysokości 190 tys. zł.

Utworzenie funduszu Harenda 7 FIZ

Podmiot rozpoczął działalność w 2011 roku. Został utworzony przez Bank Polskiej Spółdzielczości, który objął 100% kapitału i jest jedynym posiadaczem certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest funduszem zamkniętym, który powstał zgodnie z indywidualnymi potrzebami prywatnego Inwestora.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 27.548 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym zysk netto w wysokości 327 tys. zł.

Utworzenie funduszu Harenda 6 FIZ

Podmiot rozpoczął działalność w 2011 roku. Został utworzony przez Bank Polskiej Spółdzielczości, który objął 100% kapitału i jest jedynym posiadaczem certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest funduszem zamkniętym, który powstał zgodnie z indywidualnymi potrzebami prywatnego Inwestora.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 35.000 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym zysk netto w wysokości 85 tys. zł.

Utworzenie funduszu BPS 2 NS FIZ

Podmiot rozpoczął działalność w 2011 roku. Został utworzony przez Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Contango 2 (Fundusz w 100% należący do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.), który objął 95,00% jego kapitału. Celem inwestycyjnym Funduszu jest: realizacja należności z wierzytelności, praw do świadczeń z tytułu wierzytelności, w tym wynikających z umów o subpartycypację oraz papierów wartościowych inkorporujących wierzytelności pieniężne spełniające kryteria określone w art. 24 ust. 3 Statutu oraz ochrona realnej wartości pozostałych lokat Funduszu.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 9.517 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym zysk netto w wysokości 99 tys. zł.

Utworzenie funduszu Quantum 1 FIZ

Podmiot rozpoczął działalność w 2010 roku. Został utworzony przez Bank Polskiej Spółdzielczości, który objął 100% kapitału i jest jedynym posiadaczem certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest funduszem zamkniętym, który lokuje, co najmniej 80,00% swoich środków w aktywa inne niż:

- papiery wartościowe będące przedmiotem publicznej oferty lub papiery wartościowe dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, chyba, że papiery te stały się przedmiotem publicznej oferty lub zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym po ich nabyciu przez Fundusz,

- instrumenty rynku pieniężnego, chyba, że zostały wyemitowane przez spółki niepubliczne, których akcje lub udziały wchodziły w skład portfela inwestycyjnego funduszu.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 3.973 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym zysk netto w wysokości 409 tys. zł.

Utworzenie funduszu BPS 1 NS FIZ

Podmiot rozpoczął działalność w 2010 roku. Został utworzony przez Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., który objął 100% jej kapitału i jest jedynym posiadaczem certyfikatów inwestycyjnych. Celem inwestycyjnym Funduszu jest: realizacja należności z wierzytelności, praw do świadczeń z tytułu wierzytelności, w tym wynikających z umów o subpartycypację oraz papierów wartościowych inkorporujących wierzytelności pieniężne spełniające kryteria określone w art. 24 ust. 3 Statutu oraz ochrona realnej wartości pozostałych lokat Funduszu.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 29.992 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym stratę netto w wysokości 519 tys. zł.

Utworzenie funduszu Quantum 2 FIZ

Podmiot rozpoczął działalność w 2010 roku. Został utworzony przez Bank Polskiej Spółdzielczości, który objął 100% kapitału i jest jedynym posiadaczem certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest funduszem zamkniętym, który lokuje, co najmniej 80,00% swoich środków w aktywa inne niż:

- papiery wartościowe będące przedmiotem publicznej oferty lub papiery wartościowe dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, chyba, że papiery te stały się przedmiotem publicznej oferty lub zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym po ich nabyciu przez Fundusz,
- instrumenty rynku pieniężnego, chyba, że zostały wyemitowane przez spółki niepubliczne, których akcje lub udziały wchodziły w skład portfela inwestycyjnego funduszu.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 62.585 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym zysk netto w wysokości 2.647 tys. zł.

Utworzenie funduszu Contango 2 FIZ

Podmiot rozpoczął działalność w 2010 roku. Został utworzony przez Bank Polskiej Spółdzielczości, który objął 100% kapitału i jest jedynym posiadaczem certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest funduszem zamkniętym, który lokuje, co najmniej 50,00% wartości aktywów przede wszystkim w katalog instrumentów finansowych wymienionych w ustawie o funduszach inwestycyjnych, notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. lub na innych rynkach zorganizowanych w Polsce.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 100.000 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym zysk netto w wysokości 203 tys. zł.

Utworzenie funduszu Uzdrowiska Polskie FIZAN

Podmiot rozpoczął działalność w 2011 roku. Został utworzony przez Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Amathus1 (podmiot w 100% należący do Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.), który objął 88,40% kapitału. Podstawowym celem funduszu są inwestycje w sektor uzdrowiskowy w Polsce.

Wartość księgowa nabytych certyfikatów inwestycyjnych oraz łączny koszt ich nabycia wyniósł 161.000 tys. zł.

Fundusz za okres zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wygenerował w ujęciu jednostkowym stratę netto w wysokości 2.044 tys. zł.

Skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Skład Zarządu Banku BPS S.A. na datę zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego tj. 04 czerwca 2012 roku

1. Józef Błażej Czysz
Członek Rady Nadzorczej oddelegowany do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu
2. Hanna Barbara Ruszczyńska
Członek Rady Nadzorczej oddelegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu
3. Piotr Pokropek
Wiceprezes Zarządu
4. Aleksander Jarosław Trojanowicz
Wiceprezes Zarządu

Skład Zarządu Banku BPS S.A.

31.12.2011	31.12.2010
1. Mirosław Anastazy Potulski* Prezes Zarządu	1. Mirosław Anastazy Potulski Prezes Zarządu
2. Krzysztof Adam Jagielski* Wiceprezes Zarządu	2. Krzysztof Adam Jagielski Wiceprezes Zarządu
3. Piotr Pokropek Wiceprezes Zarządu	3. Piotr Pokropek Wiceprezes Zarządu
4. Aleksander Jarosław Trojanowicz Wiceprezes Zarządu	4. Aleksander Jarosław Trojanowicz Wiceprezes Zarządu

*Odwołani dnia 17 kwietnia 2012 roku. Szczegółowy opis w nocie nr 51.

Skład Rady Nadzorczej Banku BPS S.A.

31.12.2011	31.12.2010
1. Wojciech Kulak Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku	1. Wojciech Kulak Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku
2. Mirosław Jan Michałowski Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku	2. Mirosław Jan Michałowski Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku
3. Andrzej Tadeusz Kocój Sekretarz Rady Nadzorczej	3. Andrzej Tadeusz Kocój Sekretarz Rady Nadzorczej
4. Józef Bogusław Cieszyński Członek Rady Nadzorczej Banku	4. Józef Bogusław Cieszyński Członek Rady Nadzorczej Banku
5. Jan Czesak Członek Rady Nadzorczej Banku	5. Jan Czesak Członek Rady Nadzorczej Banku
6. Józef Błażej Czysty Członek Rady Nadzorczej Banku	6. Józef Błażej Czysty Członek Rady Nadzorczej Banku
7. Roman Marian Domański Członek Rady Nadzorczej Banku	7. Roman Marian Domański Członek Rady Nadzorczej Banku
8. Roman Kazimierz Górczyński Członek Rady Nadzorczej Banku	8. Roman Kazimierz Górczyński Członek Rady Nadzorczej Banku
9. Roman Hrynkiewicz Członek Rady Nadzorczej Banku	9. Roman Hrynkiewicz Członek Rady Nadzorczej Banku
10. Krzysztof Kajko Członek Rady Nadzorczej Banku	10. Krzysztof Kajko Członek Rady Nadzorczej Banku
11. Ryszard Olszewski Członek Rady Nadzorczej Banku	11. Józef Jan Myrczek Członek Rady Nadzorczej Banku
12. Romuald Piotruk Członek Rady Nadzorczej Banku	12. Romuald Piotruk Członek Rady Nadzorczej Banku
13. Hanna Barbara Ruszczyńska Członek Rady Nadzorczej Banku	13. Hanna Barbara Ruszczyńska Członek Rady Nadzorczej Banku
14. Zygmunt Sitek Członek Rady Nadzorczej Banku	14. Zygmunt Sitek Członek Rady Nadzorczej Banku

Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Uchwałą Zarządu Banku z dnia 04 czerwca 2012 roku skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej BPS S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku zostało zatwierdzone do publikacji.

2. Zasady rachunkowości - opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

2.1 Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o zgodności skonsolidowanego sprawozdania finansowego ze standardami rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych (waluta funkcjonalna), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

Oświadczenie o zgodności

Ustawa o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku z późniejszymi zmianami nałożyła na Grupę Kapitałową obowiązek przygotowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej („UE”) proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę Kapitałową działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę Kapitałową zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF oraz standardami MSSF przyjętymi przez Unię Europejską.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę Kapitałową działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę Kapitałową zasad rachunkowości nie ma różnic między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Wprowadzenie nowych MSR/MSSF

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 01 stycznia 2011 roku:

- Zmiany do MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych* (znowelizowany w listopadzie 2009) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później. Celem tych zmian jest uproszczenie i doprecyzowanie definicji podmiotu powiązanego. Nowelizacja usunęła wymóg ujawniania informacji w odniesieniu do transakcji z podmiotem powiązonym w stosunku do rządu, który sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą lub ma na nią znaczący wpływ oraz w stosunku do innej jednostki, która jest podmiotem powiązonym, ponieważ ten sam rząd sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą i tą drugą jednostką lub ma na nie znaczący wpływ. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy Kapitałowej, ani też na zakres informacji prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej.
- Zmiany do KIMSF 14 MSR 19 – *Limit wyceny aktywów z tytułu określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności: przedpłaty minimalnych wymogów finansowania* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później. Zmiana ta usuwa niezamierzone skutki KIMSF 14 dotyczące dobrowolnych wpłat na cele emerytalne w sytuacji, gdy istnieją wymogi minimalnego finansowania. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy Kapitałowej.
- KIMSF 19 *Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później. KIMSF 19 objaśnia zasady rachunkowości stosowane w sytuacji, gdy w wyniku renegocjacji przez jednostkę warunków jej zadłużenia zobowiązanie zostaje uregulowane poprzez emisję instrumentów kapitałowych dla wierzyciela przez dłużnika. Zastosowanie tej interpretacji nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy Kapitałowej.
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Klasyfikacja emisji praw poboru*. Zmiana precyzuje, w jaki sposób należy ujmować określone prawa poboru w sytuacji, gdy emitowane instrumenty finansowe są denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna emitenta. Zastosowanie tej interpretacji nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki z działalności Grupy Kapitałowej.
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: ograniczone zwolnienie z obowiązku prezentowania danych porównawczych wymaganych przez MSSF 7 dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku lub później. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy Kapitałowej.
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2010 roku) – część zmian ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku, a część dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani na wyniki działalności Grupy Kapitałowej.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy Kapitałowej. Grupa Kapitałowa dokonała oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu.
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.
- KIMSF 20 *Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.

- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE.
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.

Zarząd Banku nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę Kapitałową zasady (politykę) rachunkowości.

Okres i zakres skonsolidowanego sprawozdania

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmuje okres od 01 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku i zawiera dane porównawcze:

- dla pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2010 roku,
- dla pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w skonsolidowanym kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od dnia 01 stycznia 2010 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku.

Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2011 roku.

Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji przez jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Działalność zaniechana

Grupa Kapitałowa nie prowadziła w latach zakończonych 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku działalności, która została zaniechana.

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku oraz sprawozdania finansowe Jednostek zależnych sporządzone na dzień 31 grudnia 2011 roku wraz z danymi porównywalnymi na 31 grudnia 2010 roku.

Jednostki zależne

Jednostkami zależnymi są te podmioty, które są kontrolowane przez Bank, jeżeli bezpośrednio lub pośrednio poprzez swoje jednostki zależne posiada – więcej niż 50% praw głosu w danej jednostce, chyba że w wyjątkowych okolicznościach można w sposób oczywisty udowodnić, że taka własność nie powoduje sprawowania kontroli. Kontrola ta istnieje wówczas, gdy Bank ma bezpośredni lub pośredni wpływ na politykę finansową i operacyjną podmiotu, który pozwala mu na osiąganie korzyści ekonomicznych z działalności tego podmiotu. O sprawowaniu kontroli można mówić również wtedy, gdy jednostka dominująca posiada bezpośrednio lub pośrednio połowę lub mniej praw głosu w danej jednostce gospodarczej i jeżeli:

- dysponuje więcej niż połową praw głosu na mocy umowy z innymi inwestorami,
- posiada zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki gospodarczej na mocy statutu lub umowy,
- posiada zdolność mianowania lub odwoływania większości członków zarządu lub odpowiadającego mu organu, gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką lub
- dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub odpowiadającego mu organu gdzie taki zarząd lub organ sprawuje kontrolę nad jednostką.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSR/MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadzone zostały stosowne korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy Kapitałowej, w tym przychody i koszty, niezrealizowane zyski oraz zyski i straty wynikające z transakcji w ramach Grupy Kapitałowej, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę Kapitałową, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Grupa Kapitałowa ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

Jednostki stowarzyszone

Jednostkami stowarzyszonymi są te jednostki, na które Grupa Kapitałowa wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje kontroli nad polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera udział Grupy Kapitałowej w zyskach i stratach jednostki stowarzyszonej według wielkości posiadanych udziałów w kapitale własnym, począwszy od dnia rozpoczęcia wywierania znaczącego wpływu do dnia, w którym znaczący wpływ wygasa.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych Grupa Kapitałowa ujmuje początkowo według ceny nabycia, a następnie rozlicza metodą praw własności. Inwestycja Grupy Kapitałowej w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia. Udział Grupy Kapitałowej w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu pozostałych kapitałów od dnia nabycia – w pozostałych kapitałach. Wartość bilansową inwestycji Grupa Kapitałowa koryguje o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia.

W przypadku, gdy udział Grupy Kapitałowej w stratach przewyższa wartość udziałów w jednostce stowarzyszonej, Grupa Kapitałowa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach lub tworzy na wszelkie dodatkowe straty rezerwy tylko w takiej wysokości, w jakiej inwestor podjął prawny lub zwyczajowy obowiązek lub dokonał płatności w imieniu spółki stowarzyszonej.

2.2 Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd

Przygotowanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej wymaga od kierownictwa dokonania profesjonalnego osądu, szacunków i określenia pewnych założeń, które mają wpływ na przedstawiane wartości przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań oraz ujawnień dotyczących zobowiązań warunkowych na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa Kapitałowa podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Poniżej wymieniono obszary, w których profesjonalny osąd oraz szacunki księgowe przy stosowaniu zasad (polityki) rachunkowości miały największy wpływ na kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadkach, w których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej ujmowanych w bilansie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie aktywnych rynków, określa się ją za pomocą technik wyceny, na przykład modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Dane wejściowe uzyskuje się tam, gdzie jest to możliwe, z możliwych do zaobserwowania rynków, jednak tam gdzie nie można tego dokonać, przy ustalaniu wartości godziwej konieczne jest stosowanie profesjonalnego osądu w zakresie dotyczącym ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i zmienności. Zmiany założeń dotyczących tych czynników mogą mieć wpływ na wykazywaną wartość godziwą instrumentów finansowych. W powyższy sposób wyceniane są portfele skupionych wierzytelności w Centrum Finansowym Banku BPS S.A., BPS 1 NS FIZ oraz inne.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia czy wystąpiły obiektywne przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika grupy aktywów finansowych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia lub grupy zdarzeń, które miały miejsce po dacie początkowego ujęcia składnika/grupy aktywów, a które wskazują, iż mogło nastąpić obniżenie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub grupy aktywów. W momencie rozpoznania przesłanek utraty wartości dokonuje się oszacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

Jeżeli Grupa Kapitałowa identyfikuje obiektywne dowody na to, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów klasyfikowanych do kategorii dostępne do sprzedaży, to skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym są wyksięgowywane i ujmowane bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, mimo że ten składnik aktywów nie został wyłączony ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

W przypadku instrumentu kapitałowego kwalifikowanego, jako dostępny do sprzedaży, odpisy z tytułu utraty wartości nie podlegają odwróceniu. W przypadku instrumentu dłużnego wycenianego według wartości godziwej, w momencie zaprzestania identyfikowania przesłanek wskazujących na utratę wartości, kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Szczegółowy opis oceny utraty wartości aktywów finansowych przedstawiono w nocie 2.5.5.

Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwanej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów trwałych, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa Kapitałowa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa Kapitałowa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

Rezerwa na świadczenia pracownicze

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe wyliczana jest metodą aktuarialną, jako wartość bieżąca przyszłych zobowiązań Grupy Kapitałowej wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeniach, między innymi co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 39.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa Kapitałowa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat podatku odroczonego przedstawiono w nocie nr 14.

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych uwzględniane są między innymi:

- dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego lub intensywność wykorzystania,
- utratę przydatności z przyczyn technologicznych,
- okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania,
- zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów,
- inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych, bądź też w sytuacji, kiedy szacowany okres użytkowania jest krótszy, Grupa Kapitałowa przyjmuje szacowany okres użytkowania.

Grupa Kapitałowa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa Kapitałowa dokonuje klasyfikacji leasingu, jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyść z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

2.3 Zmiana szacunków

W 2011 oraz 2010 roku Grupa Kapitałowa nie dokonywała istotnych zmian wielkości szacunkowych.

2.4 Korekta błędu

W 2011 oraz 2010 roku w Grupie Kapitałowej nie występowała korekta błędu.

2.5 Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

2.5.1 Aktywa i zobowiązania finansowe

(i) Początkowe ujęcie

Grupa Kapitałowa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim bilansie wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Grupa Kapitałowa decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe objęte zakresem MSR 39 Grupa Kapitałowa klasyfikuje do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym aktywa przeznaczone do obrotu, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe Grupa Kapitałowa wycenia według wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Wszystkie standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych Grupa Kapitałowa ujmuje na dzień zawarcia transakcji tj. na dzień, w którym Grupa Kapitałowa zobowiązuje się zakupić składnik aktywów finansowych. Standaryzowana transakcja kupna lub sprzedaży polega na kupnie lub sprzedaży składnika aktywów finansowych zgodnie z umową, której warunki wymagają dostarczenia składnika aktywów w okresie wynikającym ze zwykle obowiązujących regulacji lub konwencji przyjętych na danym rynku.

(ii) Późniejsza wycena

Późniejsza wycena instrumentów finansowych zależy od ich klasyfikacji, zgodnie z opisem w punktach (iii)-(x) poniżej:

(iii) Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Do kategorii tej zaliczane są:

- pochodne instrumenty finansowe,
- aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu,
- aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikowane w momencie ich początkowego ujęcia, jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Instrumenty pochodne to instrumenty finansowe, których wartość uzależniona jest od cen innych instrumentów finansowych lub towarów, zwanych instrumentami bazowymi.

Instrumentami bazowymi mogą być w szczególności akcje, obligacje, kurs walutowy, wysokość stopy procentowej, czy wartość indeksu giełdowego.

Grupa Kapitałowa zawiera operacje na pochodnych instrumentach finansowych w szczególności: transakcjach dotyczących walut (spot, FX forward, FX swap walutowy OIS, opcje walutowe, CIRS) oraz transakcjach na stopę procentową (FRA, IRS).

Pochodne instrumenty finansowe Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości godziwej. Instrumenty pochodne posiadające na dzień wyceny dodatnią wartość godziwą Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, zaś instrumenty posiadające ujemną wartość z wyceny jako zobowiązania. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji "Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany"

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, tj. instrumenty finansowe nabyte w celu odsprzedaży w krótkim czasie, inne niż pochodne instrumenty finansowe.

Aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikowane są przez Grupę Kapitałową w momencie ich początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, po spełnieniu następujących kryteriów:

- wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione,

- zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat),
- grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Grupy Kapitałowej. Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej tych instrumentów na dzień bilansowy Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Uzyskane odsetki oraz poniesione koszty wykazywane są odpowiednio w przychodach i kosztach odsetkowych, zgodnie z warunkami kontraktu, a przychody z tytułu dywidend Grupa Kapitałowa ujmuje w przychodach z tytułu dywidend w momencie ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności to aktywa finansowe notowane na aktywnym rynku o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa Kapitałowa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności, inne niż:

- wyznaczone przez Grupę Kapitałową jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- wyznaczone przez Grupę Kapitałową jako dostępne do sprzedaży oraz
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Po początkowym ujęciu inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności Grupa Kapitałowa wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Metoda ta wykorzystuje efektywną stopę procentową, która dyskontuje przewidywane przyszłe przepływy pieniężne przez oczekiwany okres życia składnika aktywów finansowych do wartości bilansowej netto składnika aktywów finansowych. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Rozliczenie zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w przychodach odsetkowych. Straty z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(v) Pożyczki i należności

Do kategorii pożyczek i należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które Grupa Kapitałowa zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- aktywa finansowe wyznaczone przez Grupę Kapitałową przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży lub
- aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

Po początkowym ujęciu pożyczki i należności Grupa Kapitałowa wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Zamortyzowany koszt jest obliczany przy uwzględnieniu dyskonta lub premii oraz prowizji, opłat i kosztów transakcji, które stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej. Naliczone odsetki wraz z prowizjami netto (prowizje otrzymane, pomniejszone o prowizje zapłacone) rozliczane w czasie według efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa ujmuje w przychodach odsetkowych, prowizje rozliczane liniowo lub rozpoznawane jednorazowo Grupa Kapitałowa zalicza do przychodów prowizyjnych.

Należności z tytułu kredytów preferencyjnych, w przypadku których preferencyjność polega na tym, iż część należnych Bankowi odsetek pokrywana jest przez Skarb Państwa (dopłaty do oprocentowania realizowane

są np. przez Bank Gospodarstwa Krajowego lub Agencję Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa) rozpoznawane są w momencie udzielenia kredytu w wysokości wypłaconych środków, a należności od BGK lub ARiMR są ujmowane w momencie wymagalności części odsetkowej raty, po spełnieniu przez kredytobiorcę warunku zapłaty części kapitałowej rat. Przychody odsetkowe z tytułu powyższych kredytów otrzymywane od klientów oraz od części dopłatowej prezentowane są łącznie jako przychody odsetkowe od kredytów.

(vi) Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub niebędące:

- aktywami finansowymi wycenianymi do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- aktywami finansowymi utrzymywanymi do terminu zapadalności,
- pożyczkami i należnościami.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe dostępne do sprzedaży Grupa Kapitałowa wycenia w wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej w stosunku do wyceny według zamortyzowanego kosztu odnosi na skonsolidowany kapitał z aktualizacji wyceny. Pozycja dotycząca kapitału z aktualizacji wyceny podlega rozliczeniu do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży składnika aktywów bądź wystąpienia utraty jego wartości. W przypadku wystąpienia utraty wartości wskazanego składnika aktywów, zaklasyfikowanego do portfela dostępnego do sprzedaży, wcześniej ujęte zwiększenia wartości z przeszacowania do wartości godziwej pomniejszają „Kapitał z aktualizacji wyceny”. Jeżeli kwota uprzednio ujętych zwyżek jest niewystarczająca na pokrycie utraty wartości, różnicę Grupa Kapitałowa odnosi do skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

W przypadku instrumentów dłużnych przychody odsetkowe oraz dyskonto lub premia rozliczane w czasie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu dywidend” w momencie ustanowienia prawa do otrzymania płatności.

Jeśli nie można ustalić wartości godziwej, to wówczas aktywa Grupa Kapitałowa ujmuje według kosztu nabycia z uwzględnieniem utraty wartości. Odpisy z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa rozpoznaje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Pakiety wierzytelności zakupionych do windykacji na własny rachunek zostały zaklasyfikowane przez Grupę Kapitałową do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Na dzień nabycia pakiety wierzytelności ujmowane są w wysokości ceny nabycia. W przypadku, gdy termin płatności za dany pakiet jest odroczony, wartość początkowego ujęcia jest ustalana poprzez zdyskontowanie ceny za pakiet przy wykorzystaniu stopy dyskonta odzwierciedlającej termin płatności oraz kosztu zewnętrznego finansowania. W kolejnych okresach dyskonto jest odwracane w ciężar kosztów finansowych w datach aktualizacji wycen.

Na każdy dzień bilansowy wartość zakupionych pakietów wierzytelności ustalana jest według wartości godziwej przy zastosowaniu modelu wyceny. Wartość godziwą na dzień bilansowy stanowi szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących danego pakietu, zdyskontowanych do dnia wyceny z wykorzystaniem rynkowej stopy procentowej wolnej od ryzyka oraz implikowanej aktualnej marży kredytowej. Na przepływy pieniężne uwzględnione w modelu składa się cena nabycia pakietu wierzytelności, suma planowanych wpływów z tytułu odzyskanych wierzytelności („odzysków”) i suma planowanych wy支ywów z tytułu ponoszonych kosztów windykacji.

Podstawowe parametry modelu, tj. wpływy z tytułu odzyskanych wierzytelności i rozchody z tytułu ponoszonych kosztów windykacji ustalane są na podstawie szacunków odnośnie najbardziej prawdopodobnej wartości odzyskanych wierzytelności oraz poziomu wydatków na przeprowadzenie procesów windykacyjnych.

Powyższe szacunki wartości efektów windykacji mogą ulec zmianie w przyszłości, jak również rzeczywiste efekty windykacji mogą istotnie odbiegać od powyższych szacunków.

(vii) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do skonsolidowanego rachunku zysków i strat wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania płatne na żądanie wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

(viii) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Grupę Kapitałową są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Koszty z tytułu odsetek oraz prowizji i opłat rozliczanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, Grupa Kapitałowa zalicza w skonsolidowanym rachunku zysków i strat do kosztów odsetkowych.

(ix) Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Grupę Kapitałową, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia Grupa Kapitałowa wycenia w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te Grupa Kapitałowa ujmuje według wyższej z dwóch wartości: najlepszego szacunku wydatków koniecznych do uregulowania bieżących zobowiązań na dzień bilansowy oraz wartości ujętej pierwotnie pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne.

(x) Przekwalifikowanie aktywów finansowych

Grupa Kapitałowa może przekwalifikować niebędący instrumentem pochodnym składnik aktywów z portfela przeznaczonego do obrotu do kategorii pożyczek i należności, jeżeli nie jest już dłużej utrzymywany w celu sprzedaży lub odkupienia w niedalekiej przyszłości. Aby składnik aktywów finansowych mógł być przekwalifikowany, musi spełniać warunki wynikające z definicji pożyczek i należności (jeżeli nie było to wymagane do klasyfikacji jako utrzymywane do obrotu przy początkowym ujęciu) i Grupa Kapitałowa musi mieć intencję i możliwość utrzymywania składnika aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do upływu terminu zapadalności.

Przekwalifikowane aktywa finansowe Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości godziwej na moment reklasyfikacji. W przypadku przekwalifikowania z portfela przeznaczonego do obrotu, wszelkie zyski i straty ujęte już w wyniku finansowym, nie ulegają odwróceniu. Wartość godziwa składnika aktywów w momencie przekwalifikowania staje się nowym zamortyzowanym kosztem.

W przypadku aktywów finansowych przekwalifikowanych z portfela dostępnego do sprzedaży do portfela utrzymwanego do terminu wymagalności lub do portfela pożyczek i należności, wszelkie zyski i straty związane z takim składnikiem aktywów, które poprzednio odniesiono na kapitał własny, Grupa Kapitałowa ujmuje w następujący sposób: zyski lub straty ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny do dnia przekwalifikowania amortyzuje się i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat przez okres pozostały do terminu zapadalności przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa Kapitałowa nie dokonuje reklasyfikacji żadnych instrumentów finansowych do kategorii wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat po ich początkowym ujęciu.

2.5.2 Wyłączenie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Grupa Kapitałowa wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych,
- Grupa Kapitałowa przeniosła prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej

na zasadzie pośredniczenia w transakcji i albo (a) przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub (b) nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniosła kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Grupa Kapitałowa przeniosła swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do pośredniczenia w transakcji ale nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też ww. przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas nowy składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Grupa Kapitałowa utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Grupa Kapitałowa może być zobowiązana zapłacić za ten składnik aktywów.

W przypadku, gdy zaangażowanie Grupy Kapitałowej ma formę wystawionej i/lub zakupionej opcji (w tym opcji rozliczanych w środkach pieniężnych lub o podobnych cechach) na przenoszony składnik aktywów finansowych, zakres zaangażowania Grupy Kapitałowej w składnik aktywów finansowych stanowi wartość przeniesionego składnika aktywów, który Grupa Kapitałowa może odkupić, za wyjątkiem przypadku, w którym wystawiono opcję sprzedaży (w tym opcję rozliczaną w środkach pieniężnych lub o podobnych cechach) na składnik aktywów finansowych wyceniany w wartości godziwej. Zaangażowanie Grupy Kapitałowej jest wówczas ograniczone do niższej z dwóch wartości: wartości godziwej przeniesionego składnika aktywów oraz ceny wykonania opcji.

(ii) Zobowiązania finansowe

Grupa Kapitałowa wyłącza ze swojego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa Kapitałowa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa Kapitałowa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnoszącą się do wartości bilansowych Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

2.5.3 Transakcje repo, reverse repo i pożyczek papierów wartościowych

Transakcje repo i reverse-repo oraz transakcje sell-buy back, buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie po określonej cenie.

Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu w określonym momencie w przyszłości (repo) nie są wyłączone z bilansu, gdyż Grupa Kapitałowa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. Otrzymane środki pieniężne Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z odpowiadającym zobowiązaniem ich zwrotu, włączając w to narosłe odsetki („Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu”), co odzwierciedla ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Grupy Kapitałowej. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu, Grupa Kapitałowa traktuje jako koszty odsetkowe i nalicza je w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Papiery wartościowe zakupione z przyrzeczeniem odsprzedaży w określonym momencie w przyszłości (reverse repo) Grupa Kapitałowa nie ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do momentu sprzedaży stronie trzeciej (w tym przypadku, zobowiązanie zwrotu papierów wartościowych Grupa Kapitałowa ujmuje jako sprzedaż zobowiązań handlowych i wycenia w wartości godziwej, a zyski i straty ujmuje w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”). Zapłacone środki pieniężne Grupa Kapitałowa wyłącza i należność, łącznie z narosłymi odsetkami, ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, odzwierciedlając ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Grupy Kapitałowej („Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu”). Różnica pomiędzy ceną zakupu i odsprzedaży jest traktowana jako przychód odsetkowy i narasta w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.5.4 Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa stanowi kwotę, za jaką na warunkach rynkowych składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie zaspokojone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, lecz niepowiązanymi stronami transakcji.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna, dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży, dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny. Techniki te mogą odnosić się do ostatnich transakcji zawieranych na warunkach rynkowych, bieżących cen rynkowych innych podobnych instrumentów, analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub innych modeli wyceny.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom I (Level I): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe,
- Poziom II (Level II): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe,
- Poziom III (Level III): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

2.5.5 Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Do obiektywnych przesłanek utraty wartości należą np. znaczące trudności finansowe dłużnika, niespłacenie lub zaleganie ze spłacaniem odsetek lub kapitału, wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika, obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

(i) Należności od innych banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom

W przypadku należności od innych banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w pierwszej kolejności Grupa Kapitałowa rozważa, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych, które są indywidualnie istotne, a także łącznie w przypadku aktywów finansowych, które nie są indywidualnie istotne. W przypadku stwierdzenia, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on istotny, czy też nie, składnik ten jest włączany do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie oceniany pod względem utraty wartości. Aktywa oceniane indywidualnie pod względem utraty wartości, w przypadku których Grupa Kapitałowa dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości lub postanawia taki odpis dalej ujmować, nie są uwzględniane w łącznej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją przesłanki, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych). Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona przez odpis aktualizujący, a kwota odpisu obciąża skonsolidowany rachunek zysków i strat. W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości. Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości

(np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty odpisów aktualizacyjnych. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Grupa Kapitałowa dokonuje spisania należności kredytowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości zgodnie z polityką opisaną w punkcie 2.5.2 (i), a w szczególności, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji,
- nieskuteczność egzekucji należności Grupy Kapitałowej stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego,
- nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce pobytu dłużnika,
- roszczenia uległy przedawnieniu.

Po decyzji o wyłączeniu składnika aktywów Grupa Kapitałowa nie podejmuje ponownej akcji windykacyjnej, a jakiegokolwiek ewentualne wpływy z danego składnika mają wyłącznie charakter incydentalny.

Wartość bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych Grupa Kapitałowa ustala przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej dla danego instrumentu finansowego. Jeżeli pożyczka bądź należność mają przypisaną zmienną stopę procentową, to stopa dyskontowa dla wyceny utraty wartości, jest bieżącą efektywną stopą procentową. Kalkulacja wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczonym zastawem składnikiem aktywów, odzwierciedla przyptywy pieniężne, które mogą powstać w wyniku egzekucji, pomniejszone o koszty związane z pozyskaniem i sprzedażą zabezpieczenia, niezależnie od tego, czy dokonanie egzekucji jest prawdopodobne.

Dla celów łącznej oceny utraty wartości, aktywa finansowe Grupa Kapitałowa grupuje według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy, np. grup ryzyka kredytowego, segmentu klienta, rodzaju zabezpieczenia, rodzaju produktu.

Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, Grupa Kapitałowa szacuje na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Dane historyczne dotyczące strat Grupa Kapitałowa koryguje na podstawie dostępnych bieżących danych, tak aby odzwierciedlić oddziaływanie bieżących warunków, które nie miały wpływu w okresie, na którym opierają się dane historyczne dotyczące strat, jak też, aby wyeliminować czynniki mające wpływ na dane historyczne, a niewystępujące obecnie. Metodologia i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

(ii) Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

W przypadku aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa indywidualnie ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych. Jeśli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansową składnika aktywów Grupa Kapitałowa obniża, a kwotę straty ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się. Kwotę odwróconej straty Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(iii) Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

W przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W przypadku inwestycji kapitałowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży do obiektywnych dowodów utraty wartości Grupa Kapitałowa zalicza znaczący bądź utrzymujący się spadek wartości godziwej składnika aktywów finansowych poniżej ceny nabycia, przesłanki utraty wartości to 20% lub 6 miesięcy.

Jeżeli nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, to skumulowane straty – będące różnicą pomiędzy kosztem nabycia, a bieżącą wartością godziwą, pomniejszone o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat – Grupa Kapitałowa wyksięguje z kapitału własnego i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych Grupa Kapitałowa nie poddaje odwróceniu przez skonsolidowany rachunek zysków i strat. Wzrost ich wartości godziwej po ujęciu straty z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa bezpośrednio ujmuje w kapitale.

W przypadku instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, ocena, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych odbywa się na takich samych zasadach jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe Grupa Kapitałowa ujmuje przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(iv) Aktywa finansowe wyceniane według kosztu

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa ustala jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa nie poddaje odwróceniu.

2.5.6 Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe Grupa Kapitałowa kompensuje ze zobowiązaniami finansowymi, ujmując kwotę netto w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy istnieje obowiązująca aktualnie prawna możliwość kompensowania ze sobą ujętych kwot i istnieje zamiar dokonania rozliczenia netto lub jednoczesnego zrealizowania aktywów i uregulowania zobowiązań.

2.5.7 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w Grupie Kapitałowej składają się: gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne z terminem pierwotnym do 3 miesięcy.

2.5.8 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe Grupa Kapitałowa wykazuje według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty oraz środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych Grupa Kapitałowa nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonych o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

– Budynki i budowle	40 lat;
– Urządzenia techniczne i maszyny	5 - 10 lat;
– Środki transportu	5 - 7 lat;
– Zestawy komputerowe	3 - 5 lat;
– Inne środki trwałe	5 - 10 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów Grupa Kapitałowa weryfikuje i w razie konieczności koryguje, na koniec każdego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości bilansowej pozycje rzeczowych aktywów trwałych, koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa Kapitałowa uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości bilansowej aktywów trwałych wydatki związane z podwyższeniem ich wartości lub wymianą ich części pod warunkiem, że istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zwiększonych przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tymi składnikami aktywów oraz że koszt ulepszenia lub wymiany może być zmierzony w wiarygodny sposób. Wszelkie inne wydatki ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

2.5.9 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne Grupa Kapitałowa początkowo wycenia w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne Grupa Kapitałowa wykazuje w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i Grupa Kapitałowa ujmuje je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa Kapitałowa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa amortyzuje przez okres użytkowania oraz poddaje testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa weryfikuje corocznie. W razie stwierdzenia, że przesłanki zachodzą, Grupa Kapitałowa szacuje wartość odzyskiwalną takiego składnika wartości niematerialnych i dokonuje odpisu aktualizującego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii kosztów, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa corocznie testuje pod kątem utraty wartości albo indywidualnie, albo na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Grupa Kapitałowa nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Grupa Kapitałowa corocznie weryfikuje, czy dla wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania nie da się określić takiego okresu. Jeżeli weryfikacja nie potwierdzi prawidłowości okresu użytkowania, jest on prospektywnie zmieniany.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupa Kapitałowa wycenia według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danego składnika aktywów i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie usunięcia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzację wartości niematerialnych Grupa Kapitałowa nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynoszą:

- Licencje na programy komputerowe 5 - 10 lat.

W wartościach niematerialnych ujawniana jest dodatkowo wartość firmy opisana w pkt. 2.5.10.

2.5.10 Wartość firmy

Połączenie jednostek odbywa się poprzez połączenie odrębnych jednostek w jedną jednostkę sprawozdawczą. Wynikiem połączenia jednostek jest objęcie kontroli przez jednostkę dominującą nad jednostkami przejmowanymi. Połączenia jednostek, niepozostających pod wspólną kontrolą, rozlicza się metodą nabycia. Metoda nabycia postrzega połączenie jednostek z perspektywy tej jednostki, która identyfikuje się, jako jednostkę przejmującą. Jednostka przejmująca ujmuje przejęte aktywa, zobowiązania i wzięte na siebie zobowiązania warunkowe, w tym te z nich, które nie były wcześniej ujęte przez jednostkę przejmowaną. Zastosowanie metody nabycia polega na wykonaniu następujących czynności:

- identyfikacji jednostki przejmującej,
- ustalenie kosztu połączenia jednostek gospodarczych,
- przypisanie na dzień przejścia kosztu połączenia jednostek gospodarczych przejmowanym aktywom oraz brany na siebie zobowiązaniom i zobowiązaniom warunkowym.

Jednostka przejmująca ustala koszt połączenia jednostek w kwocie równej wartości godziwej, na dzień wymiany aktywów wydanych, zobowiązań zaciągniętych lub wziętych na siebie oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez jednostkę przejmującą w zamian za kontrolę nad jednostką przejmowaną.

W wyniku rozliczenia nabycia jednostki Grupa Kapitałowa dokonuje obliczenia wartości firmy.

Wartość firmy z tytułu nabycia jednostki Grupa Kapitałowa początkowo ujmuje według ceny nabycia, stanowiącej nadwyżkę kosztów przejścia kontroli nad udziałem jednostki dominującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy Grupa Kapitałowa wykazuje według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości Grupa Kapitałowa przeprowadza, co najmniej na koniec każdego roku. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa Grupa Kapitałowa tworzy odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.11 Leasing

Leasing operacyjny

Grupa jako leasingodawca

W przypadku umów leasingu zawartych przez Grupę Kapitałową jako leasingodawcę, przedmiot leasingu Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Początkowe koszty bezpośrednio poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego Grupa Kapitałowa dodaje do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe Grupa Kapitałowa ujmuje jako przychód w okresie, w którym staną się należne.

Grupa jako leasingobiorca

W przypadku umów leasingu zawartych przez Grupę jako leasingobiorcę, przedmiot leasingu nie jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej.

Opłaty z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe Grupa Kapitałowa ujmuje jako koszty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Leasing finansowy

Grupa jako leasingodawca

Grupa Kapitałowa nie ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej przedmiotu leasingu.

Grupa Kapitałowa ujmuje natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych.

Opłaty leasingowe Grupa Kapitałowa dzieli między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, Grupa Kapitałowa ujmuje jako przychody w skonsolidowanym rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu, a przedmiot leasingu zostaje w księgach i podlega odpisom amortyzacyjnym.

Grupa jako leasingobiorca

Przedmiot leasingu Grupa Kapitałowa ujmuje w aktywach i zobowiązaniach w kwotach równych wartości godziwej przedmiotu leasingu ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu lub w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej.

Opłaty leasingowe Grupa Kapitałowa dzieli między koszty opłat leasingowych i zmniejszenie salda zobowiązań w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania.

Koszty z tytułu leasingu finansowego Grupa Kapitałowa ujmuje bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Aktywa trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego Grupa Kapitałowa amortyzuje w sposób określony dla własnych środków trwałych. Jednakże, gdy brak jest pewności co do przejścia prawa własności przedmiotu umowy, wówczas aktywa trwałe używane na podstawie umów leasingu finansowego Grupa Kapitałowa amortyzuje przez krótszy z dwóch okresów: przewidywany okres użytkowania lub okres trwania leasingu.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmuje jako koszty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

2.5.12 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Wartość tę Grupa Kapitałowa ustala dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i Grupa Kapitałowa dokonuje wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne Grupa Kapitałowa dyskontuje do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Do określania wartości godziwej, pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, używany jest odpowiedni model wyceny.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących działalności kontynuowanej Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w tych kategoriach kosztów zgodnych z funkcją tych aktywów, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Dla aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, na koniec każdego okresu obrachunkowego Grupa Kapitałowa dokonuje oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa Kapitałowa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów bądź ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie powinna przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Grupa Kapitałowa testuje niefinansowe aktywa trwale o nieokreślonym okresie użyteczności pod kątem utraty wartości przynajmniej raz w roku. Test ten Grupa Kapitałowa przeprowadza dla poszczególnych aktywów, lub dla ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

2.5.13 Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, tworzone są wówczas, gdy na Grupie Kapitałowej ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Grupa Kapitałowa spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy na świadczenia pracownicze oraz na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań sądowych.

(i) Rezerwy na świadczenia pracownicze

Wysokość rezerwy utworzonej na odprawy emerytalne i rentowe ustala się metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno. Rezerwa wyceniana jest w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Grupy Kapitałowej z tytułu odpraw emerytalnych i odpraw rentowych na podstawie wyceny aktuarialnej dokonywanej przez Grupę Kapitałową, co najmniej raz na rok.

(ii) Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań sądowych

Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań sądowych tworzone są na ryzyko poniesienia przez Grupę Kapitałową przewidywanych, niekorzystnych dla Grupy Kapitałowej skutków finansowych toczących się postępowań sądowych.

2.5.14 Rozliczenia międzyokresowe

(i) Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar skonsolidowanego rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów Grupa Kapitałowa dokonuje na koniec każdego miesiąca. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim wydatki wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy Kapitałowej przez kontrahentów oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Koszty rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

(ii) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne i przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy Kapitałowej przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach. W szczególności jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów Grupa Kapitałowa ujmuje zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych oraz utworzone rezerwy na zobowiązania. Koszty rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Przychody przyszłych okresów to głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do skonsolidowanego rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.5.15 Pozostałe składniki skonsolidowanego sprawozdania finansowego

(i) Należności handlowe oraz inne należności

Należności handlowe i inne należności prezentowane jako składnik „Innych aktywów” Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności Grupa Kapitałowa ustala poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu Grupa Kapitałowa ujmuje jako pozostałe przychody operacyjne.

(ii) Zobowiązania handlowe

Zobowiązania handlowe prezentowane jako składnik „Pozostałych zobowiązań”, inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty. Długoterminowe zobowiązania handlowe podlegają dyskontowaniu na dzień początkowego ujęcia i na dzień bilansowy.

(iii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest przeznaczony do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży składnika aktywów (lub grupy do zbycia),
- aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu został rozpoczęty,
- składnik aktywów (lub grupa do zbycia) musi być aktywnie oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej,
- należy oczekiwać, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia klasyfikacji, z wyjątkiem sytuacji dopuszczonych przez MSSF 5.9, a działania potrzebne do zakończenia planu wskazują, że jest mało prawdopodobne, iż zostaną poczynione znaczące zmiany w planie albo, że plan zostanie zarzucony.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełniane, Grupa Kapitałowa zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży oraz dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów.

W takim przypadku Grupa Kapitałowa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do sprzedaży) w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

(iv) Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi Grupa Kapitałowa wycenia na moment ich początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, to różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy i jest zwracana na rachunek właściciela (użytkownika wieczystego) przejętego majątku po pomniejszeniu o koszty poniesione w związku z przejęciem,

przechowaniem i wyceną. Aktywa przejęte za długi Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

2.5.16 Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz oprocentowanych aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, przychody i koszty odsetkowe Grupa Kapitałowa ujmuje z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Grupa Kapitałowa zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest jako przychód lub koszt odsetkowy w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu bądź desygnowanych przy początkowym ujęciu do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki, rozliczone dyskonto oraz rozliczone prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, przychody odsetkowe Grupa Kapitałowa ujmuje dalej w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, lecz liczony od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (od nowej niższej wartości instrumentu, to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość). Do wyliczenia przychodów odsetkowych od nowo ustalonej wartości instrumentu Grupa Kapitałowa stosuje stopę procentową, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Koszty okresu sprawozdawczego dotyczące zobowiązań z tytułu odsetek od rachunków klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje, które są rozkładane w czasie metodą liniową lub rozpoznawane jednorazowo, Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji wynik z tytułu prowizji i opłat.

(iii) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej w dniu ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Wynik na działalności podstawowej

Na wynik z działalności podstawowej w Grupie Kapitałowej składają się:

1. przychody i koszty z tytułu odsetek,
2. przychody i koszty z tytułu prowizji,
3. przychody z tytułu dywidend, które Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w dniu ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania,
4. wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, w tym w szczególności:
 - zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych

do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej,

- wynik z pozycji wymiany wynikający ze zrealizowanych różnic kursowych oraz różnic kursowych powstałych w wyniku przeliczenia aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych (niezrealizowane różnice kursowe),
5. wynik na działalności inwestycyjnej - zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży.

(v) Wynik z działalności operacyjnej

Na wynik na działalności operacyjnej składa się wynik na działalności podstawowej, pozostałe przychody i koszty operacyjne, ogólne koszty administracyjne, które składają się z kosztów świadczeń pracowniczych, kosztów zakupu towarów i usług, kosztów działalności i kosztów odpisów amortyzacyjnych. Na wynik z działalności operacyjnej składa się także wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

(vi) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych Grupa Kapitałowa wykazuje pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną jednostki dominującej.

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski z tytułu sprzedaży towarów i usług, przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników aktywów trwałych i aktywów przejętych za długi, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien, przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości oraz rozwiązanych rezerw na sprawy sporne i aktywa przejęte za długi.

Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie ze straty z tytułu sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego w tym aktywów przejętych za długi, koszty windykacji należności, koszty rezerw na sprawy sporne oraz darowizny.

2.5.17 Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie Grupa Kapitałowa wycenia w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (w przypadku należności - podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Bieżący podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym, Grupa Kapitałowa ujmuje bezpośrednio w kapitale własnym, a nie w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy Grupa Kapitałowa oblicza metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem przypadku, gdy:

- rezerwa na odroczony podatek dochodowy powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub innego składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli Grupy Kapitałowej i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa Kapitałowa ujmuje w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat

podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, ulgi i straty z wyjątkiem przypadku, gdy:

- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa Kapitałowa weryfikuje na każdy dzień bilansowy i dokonuje stosownego obniżenia, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym.

Grupa Kapitałowa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat aktywów z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tę samą władzę podatkową na tego samego podatnika.

2.5.18 Kapitały własne Grupy Kapitałowej

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Pozostałe kapitały własne Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Banku oraz poszczególnych spółek zależnych. Do kapitałów własnych Grupa Kapitałowa zalicza wynik netto za okres bieżący oraz niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich oraz wynik wyceny aktywów finansowych, które są wyceniane przez kapitał z aktualizacji wyceny z tym, że do kapitałów własnych Grupa Kapitałowa włącza tylko te części kapitałów własnych jednostek zależnych, które powstały po dniu nabycia udziałów lub akcji przez jednostkę dominującą.

Kapitały własne Grupy Kapitałowej stanowią:

1. kapitał zakładowy - dotyczy jedynie kapitału Banku jako podmiotu dominującego i wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej,
2. „premia emisyjna” – nadwyżki osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej pozostałe po pokryciu kosztów emisji,
3. fundusz ogólnego ryzyka bankowego (w Banku BPS S.A. tworzony jest zgodnie z Prawem bankowym z dnia 29 sierpnia 1997 roku z zysku po opodatkowaniu),
4. pozostałe kapitały - kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie z statutami Spółek z odpisów z zysku oraz kapitały rezerwowe tworzone z odpisów z zysku,
5. kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, oraz

wartość podatku odroczonego dla pozycji stanowiących różnice przejściowe odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny. W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej kapitał z aktualizacji wyceny prezentowany jest w ujęciu netto,

6. niepodzielony wynik z lat ubiegłych obejmuje niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych jednostek objętych konsolidacją metodą pełną,
7. zysk/strata netto stanowi zysk/strata wynikająca ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat za okres, za który sporządzane jest skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Zysk netto uwzględnia podatek dochodowy.

(i) Dywidendy

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, Grupa Kapitałowa ujawnia w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „Pozostałych zobowiązań”.

2.5.19 Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym jest to udział w kapitale własnym jednostki zależnej konsolidowanej metodą pełną, a należący do jednostki innej niż spółka lub inne jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa Kapitałowa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

2.5.20 Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (Dz. U. z 1996 roku Nr 70, poz. 335 z późn. zm.) Grupa Kapitałowa tworzy ZFŚS. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS. W Grupie Kapitałowej nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Na potrzeby prezentacji w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupa Kapitałowa dokonała kompensaty aktywów i zobowiązań ZFŚS ze względu na fakt, że nie stanowią one aktywów i zobowiązań Grupy Kapitałowej.

2.5.21 Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Grupy Kapitałowej oraz walutą podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Grupa Kapitałowa.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na walutę polską przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31.12.2011	31.12.2010
EUR	4.4168	3.9603
USD	3.4174	2.9641

2.5.22 Zestawienie prezentujące zmiany dokonane w celu zapewnienia porównywalności danych sprawozdania finansowego za rok poprzedzający ze sprawozdaniem za rok obrotowy

(i) Podział pozostałych kosztów z tytułu odsetek

W nocie nr 4 Wynik z tytułu odsetek, koszty z tytułu odsetek nastąpiła alokacja pozycji „pozostałe koszty z tytułu odsetek” do pozycji „Przychody z tytułu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych (portfel dostępnych do sprzedaży)”, oraz „Przychody z tytułu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych (portfel utrzymywanych do terminu zapadalności)”. Zmiana wykonana została w celu zapewnienia pełnej zgodności skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej z ujawnieniami wymaganymi przez MSSF.

Wpływ zmiany na skonsolidowany rachunek zysków i strat przedstawia poniższa tabela:

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 (dane przed przekształceniem)	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 (dane po przekształceniu)
Przychody z tytułu odsetek	639.609	636.746
Koszty z tytułu odsetek	-504.535	-501.672
Wynik z tytułu odsetek	135.074	135.074

(ii) Alokacja naliczonych odsetek

W notach nr 18, 22, 24, 33, 36, 37 pozycja „Odsetki” została rozalokowana na poszczególne tytuły danych not. Zmiana wykonana została w celu zapewnienia pełnej zgodności skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej z ujawnieniami wymaganymi przez MSSF.

(iii) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

W nocie nr 22 dodano pozycję „Dłużne papiery wartościowe”. Zmiana wykonana została w celu dokładniejszej prezentacji danych.

(iv) Zapasy

Grupa Kapitałowa wydzieliła w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz z noty nr 31 wartość zapasów, które zaprezentowała w odrębnej pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w nocie nr 26. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2010 wartość zapasów ujawniana była w innych aktywach. Zmiana wykonana została w celu dokładniejszej prezentacji danych.

(v) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

W nocie nr 37 wartość dotyczącą pozycji korekty wartości Grupa Kapitałowa rozalokowała na poszczególne tytuły w nocie. Zmiana wykonana została ze względu na ujednoczenie ujęcia tego typu pozycji w całym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3. Segmentacja działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 informacje o segmencie oparte są na danych finansowych zastosowanych do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku (głównemu organowi odpowiedzialnemu za podejmowanie decyzji operacyjnych), którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty działalności

Działalność Grupy Kapitałowej została podzielona na segmenty, które wyodrębniono z punktu widzenia określonych grup produktów według jednorodnych cech transakcji:

- segment sprzedaży,
- segment inwestycyjny,
- segment aktywów wydzielonych,
- segment usług informatycznych,
- niezaalokowane.

Segment sprzedaży

Segment sprzedaży obejmuje obsługę klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych (przedsiębiorstwa, jednostki budżetowe, wspólnoty mieszkaniowe). Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu następujących produktów:

- produkty kredytowe (w tym: kredyty hipoteczne, konsumenckie oraz karty kredytowe, kredyty z dofinansowaniem ze środków pomocowych w ramach funduszy strukturalnych UE, kredyty preferencyjne lub z dotacją),
- produkty depozytowe (w tym: rachunki bieżące, lokaty terminowe i negocjowane, rachunki oszczędnościowe),
- produkty transakcyjne (w tym: obsługa gotówkowa, płatności masowe, przelewy krajowe i zagraniczne, polecenie zapłaty).

Do segmentu zaliczona została także działalność spółek BPS Leasing S.A. oraz BPS Faktor S.A.

Segment inwestycyjny

Segment inwestycyjny obejmuje przede wszystkim działalność w zakresie operacji skarbowych, rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Banku oraz działalność maklerską. W ramach tego segmentu są wykazywane wyniki Domu Maklerskiego Banku BPS S.A., BPS Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A., Domu Inwestycyjnego Libero S.A. oraz wszystkich zamkniętych funduszy inwestycyjnych.

Segment aktywów wydzielonych

W ramach segmentu aktywów wydzielonych prowadzona jest działalność restrukturyzacyjno-windykacyjna wierzytelności. Wierzytelności te zarządzane są w Grupie Kapitałowej poprzez Centrum Finansowe Banku BPS S.A. na podstawie umów-zlecenia oraz umów cesji.

Segment usług informatycznych

Do wyników segmentu zaliczone zostały spółki prowadzące działalność usługową w zakresie informatyki, tj. IT BPS Sp. z o.o. oraz Positive Advisory S.A. Usługi te świadczone są zarówno na rzecz Grupy Kapitałowej jak i podmiotów zewnętrznych.

Niezaalokowane

Segment ten obejmuje przychody, koszty oraz pozycje bilansowe nieprzyporządkowane do żadnego z wyżej wymienionych segmentów.

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów segmentów jest zgodna z polityką rachunkowości stosowaną w Grupie Kapitałowej. Zarządczy wynik z tytułu odsetek uwzględnia księgowe przychody i koszty odsetkowe, które są korygowane o przychody i koszty wyliczone przy wykorzystaniu wewnętrznych cen transferowych.

Skonsolidowany rachunek wyników i skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej zawierają pozycje, które bezpośrednio można zakwalifikować do danego segmentu, jak również takie, które przypisywane są do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki przy zastosowaniu odpowiednich metod alokacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku

	Segment sprzedaży	Segment inwestycyjny	Segment aktywów wydzielonych	Segment usług informatycznych	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	204 739	22 236	23 489	0	0	250 464
- Przychody odsetkowe, z tego:	515 970	649 371	31 947	0	0	1 197 288
- przychody odsetkowe od klientów	442 068	383 231	31 945	0	0	857 244
- przychody odsetkowe wewnętrzne	73 902	266 140	2	0	0	340 044
- Koszty odsetkowe, z tego:	-311 231	-627 135	-8 458	0	0	-946 824
- koszty odsetkowe od klientów	-51 389	-553 232	-2 159	0	0	-606 780
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-259 842	-73 903	-6 299	0	0	-340 044
Wynik z tytułu prowizji	44 611	11 233	-605	0	0	55 239
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, wynik na działalności inwestycyjnej	10 737	67 639	0	0	1 856	80 232
Pozostałe przychody/koszty	1 767	609	5 385	-4 664	3 624	6 721
Ogólne koszty administracyjne	-186 524	-43 527	-7 767	-4 515	-4 114	-246 447
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	-15 689	-61 673	-41 531	-2 666	23	-121 536
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych	0	0	0	0	314	314
Wynik segmentu brutto	59 641	-3 483	-21 029	-11 845	1 703	24 987
Podatek dochodowy	0	0	0	0	-5 918	-5 918
Wynik finansowy netto	59 641	-3 483	-21 029	-11 845	-4 215	19 069

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej według stanu na 31 grudnia 2011 roku

	Segment sprzedaży	Segment inwestycyjny	Segment aktywów wydzielonych	Segment usług informatycznych	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków oraz klientów	6 762 712	917 074	136 651	0	0	7 816 437
Pozostałe aktywa	118 424	8 604 345	35 380	25 880	831 981	9 616 010
Aktywa razem	6 881 136	9 521 419	172 031	25 880	831 981	17 432 447
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	1 762 949	14 275 663	14 649	0	0	16 053 261
Pozostałe zobowiązania	8 303	346 197	722	5 175	405 468	765 865
Kapitały własne	0	0	0	0	613 321	613 321
Zobowiązania razem	1 771 252	14 621 860	15 371	5 175	1 018 789	17 432 447

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku

	Segment sprzedaży	Segment inwestycyjny	Segment aktywów wydzielonych	Segment usług informatycznych	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	128 501	2 250	4 323	0	0	135 074
- Przychody odsetkowe, z tego:	365 359	523 739	10 793	0	0	899 891
- przychody odsetkowe od klientów	301 740	324 214	10 792	0	0	636 746
- przychody odsetkowe wewnętrzne	63 619	199 525	1	0	0	263 145
- Koszty odsetkowe, z tego:	-236 858	-521 489	-6 470	0	0	-764 817
- koszty odsetkowe od klientów	-43 173	-457 869	-630	0	0	-501 672
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-193 685	-63 620	-5 840	0	0	-263 145
- koszty odsetkowe prowizji	53 233	10 145	-1 087	0	0	62 291
Wynik z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, wynik na działalności inwestycyjnej	6 460	75 026	-70	0	9 214	90 630
Pozostałe przychody/koszty	4 937	7 367	6 275	0	4 048	22 627
Ogólne koszty administracyjne	-152 031	-38 622	-6 348	0	-4 195	-201 196
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	-2 124	0	-5 776	0	-327	-8 227
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych	0	0	0	0	116	116
Wynik segmentu brutto	38 976	56 166	-2 683	0	8 856	101 315
Podatek dochodowy	0	0	0	0	-16 362	-16 362
Wynik finansowy netto	38 976	56 166	-2 683	0	-7 506	84 953

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej według stanu na 31 grudnia 2010 roku

	Segment sprzedaży	Segment inwestycyjny	Segment aktywów wydzielonych	Segment usług informatycznych	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków oraz klientów	5 199 376	781 010	136 066	0	0	6 116 452
Pozostałe aktywa	111 869	9 458 570	18 395	0	490 872	10 079 706
Aktywa razem	5 311 245	10 239 580	154 461	0	490 872	16 196 158
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	1 786 207	13 464 904	18 946	0	0	15 270 057
Pozostałe zobowiązania	15	235 097	305	0	135 432	370 849
Kapitały własne	0	0	0	0	555 252	555 252
Zobowiązania razem	1 786 222	13 700 001	19 251	0	690 684	16 196 158

4. Wynik z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	2011	2010
Przychody z tytułu środków w Banku Centralnym	2 702	1 768
Przychody z tytułu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	349	0
Przychody z tytułu lokat oraz kredytów (należności od innych banków)	20 942	15 067
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	473 101	308 639
Przychody z tytułu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych (portfel dostępnych do sprzedaży)	224 120	171 499
Przychody z tytułu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych (portfel utrzymywanych do terminu zapadalności)	130 057	139 582
Przychody z tytułu aktywów finansowych do obrotu	5 387	21
Pozostałe przychody z tytułu odsetek	586	170
Razem	857 244	636 746
Odsetki od aktywów finansowych z utratą wartości	2011	2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	44 332	20 920
Razem	44 332	20 920
Koszty z tytułu odsetek	2011	2010
Koszty z tytułu zobowiązań wobec innych banków	-534 519	-445 458
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	-50 577	-42 115
Koszty z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-20 568	-12 785
Pozostałe koszty z tytułu odsetek	-1 116	-1 314
Razem	-606 780	-501 672

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	2011	2010
Przychody z tytułu opłat i prowizji od banków	18 219	24 644
Przychody z tytułu opłat i prowizji od klientów	67 469	59 678
- z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	19 017	14 115
- z tytułu obsługi rachunków bankowych	8 313	7 630
- z tytułu kart płatniczych i kredytowych	17 176	18 906
- z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	11 070	6 953
- z tytułu operacji kasowych	10 812	11 239
- z tytułu zobowiązań gwarancyjnych	1 081	835
Pozostałe	4 206	7 176
Razem	89 894	91 498
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2011	2010
Z tytułu opłat i prowizji od banków	-10 056	-5 139
Z tytułu opłat i prowizji od klientów	-22 822	-20 518
- z tytułu kart płatniczych i kredytowych	-19 792	-20 518
- z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	-2 046	0
- z tytułu administracji wierzytelnościami	-984	0
Pozostałe	-1 777	-3 550
Razem	-34 655	-29 207

6. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend od emitentów	2011	2010
Od emitentów papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	0	1 937
Od emitentów papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	15 984	12 550
Razem	15 984	14 487

Powyższe przychody stanowią otrzymane dywidendy od podmiotów notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, których akcje Grupa Kapitałowa posiadała w portfelu przeznaczonych do obrotu oraz dostępnych do sprzedaży.

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik na wycenie do wartości godziwej instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	2011	2010
Wynik na instrumentach kapitałowych	6 982	1 477
Wynik na instrumentach dłużnych	909	65
Wynik na instrumentach pochodnych	26 291	-2 163
Razem	34 182	-621
Wynik z pozycji wymiany		
Wynik z pozycji wymiany	10 468	13 844
Razem	10 468	13 844
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	44 650	13 223

8. Wynik na działalności inwestycyjnej

	2011	2010
Aktywa dostępne do sprzedaży	17 090	62 920
- instrumenty dłużne	7 508	18 346
- instrumenty kapitałowe	9 582	44 574
Aktywa utrzymywane do terminu zapadalności	2 508	0
- instrumenty dłużne	2 508	0
Razem	19 598	62 920

9. Pozostałe przychody operacyjne

	2011	2010
Przychody ze sprzedaży towarów i usług	11 907	4 480
Przychody ze sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	2 383	984
- środków trwałych - nieruchomości	2 121	880
- pozostałych środków trwałych	4	104
- nieruchomości inwestycyjnych	258	0
Przychody z odzyskanych należności nieściągalnych w tym zwrócone koszty windykacji	6 769	8 055
Przychody ze sprzedaży kredytów i należności	306	0
Przychody z otrzymanych kar, odszkodowań i grzywien	2 185	9 356
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na	250	390
- zobowiązania pracownicze	41	0
- zobowiązania sporne	60	0
- pozostałe zobowiązania	149	390
Pozostałe	329	1 838
Razem	24 129	25 103

Szczegółowy opis dotyczący rozwiązania rezerw na sprawy sporne znajduje się w nocie nr 39.

10. Pozostałe koszty operacyjne

	2011	2010
Koszty z tytułu zakupu towarów i usług	-9 277	0
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	-2 025	0
- środków trwałych - nieruchomości	-2 025	0
Koszty windykacji	-900	-835
Koszty z tytułu zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien	-963	-189
Koszty leasingu	0	-64
Koszty przekazanych darowizn	0	-224
Koszty rezerw na	-2 390	-103
- zobowiązania sporne	-1 204	-67
- pozostałe zobowiązania	-1 186	-36
Pozostałe	-1 853	-1 061
Razem	-17 408	-2 476

11. Ogólne koszty administracyjne

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Koszty świadczeń pracowniczych	-120 134	-102 823
Koszty działania, w tym	-103 955	-80 231
- koszty utrzymania i wynajmu budynków	-16 264	-13 562
- eksploatacja systemów informatycznych	-14 798	-11 225
- opłaty pocztowe i telekomunikacyjne	-4 986	-4 647
- koszty badania bilansu, doradztwa i konsultingu	-7 732	-3 329
- koszty reklamy i reprezentacji	-19 844	-17 351
- podatki i opłaty	-3 065	-2 318
- opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-8 671	-4 279
- usługi ochrony	-3 816	-4 010
- koszty obsługi, napraw i remontów	-2 909	-3 396
- ubezpieczenia	-1 328	-1 155
- usług KIR	-9 110	-8 974
- pozostałe	-11 432	-5 985
Amortyzacja, w tym	-21 975	-18 130
- amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	-13 776	-12 046
- amortyzacja wartości niematerialnych	-8 199	-6 084
Pozostałe	-383	-12
Razem	<u>-246 447</u>	<u>-201 196</u>

Szczegółowy podział kosztów świadczeń pracowniczych znajduje się w nocie nr 12.

12. Świadczenia pracownicze

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Wynagrodzenia	-98 848	-84 896
Ubezpieczenia i inne świadczenia na rzecz pracowników	-13 286	-11 412
Rezerwy na odprawy emerytalne	-1 131	-435
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	-1 015	-475
Rezerwy na pozostałe świadczenia pracownicze	-628	-400
Koszty szkoleń	-990	-963
Odpisy na ZFŚS	-1 501	-1 441
Pozostałe	-2 735	-2 801
Razem	<u>-120 134</u>	<u>-102 823</u>

13. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Wpływ na wyni okresu bieżącego
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Pozostałe*	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu nie wpływających na rachunek zysków i strat	Rozwiązanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w okresie	Pozostałe		
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	92 777	85 488	0	-103	-29 673	0	148 489	-55 815
- Klienci korporacyjni	38 114	50 320	0	-26	-19 352	0	69 056	-30 968
- Rolnicy	15 848	7 339	0	0	-1 919	0	21 268	-5 420
- Przedsiębiorcy indywidualni	21 876	9 414	0	-77	-5 160	0	26 053	-4 254
- Osoby fizyczne	16 939	18 415	0	0	-3 242	0	32 112	-15 173
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe – dostępne do sprzedaży	0	61 792	0	0	0	0	61 792	-61 792
Instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe)	23	0	0	0	0	0	23	0
Należności z tytułu leasingu	0	680	0	0	0	0	680	-680
Rzeczowe aktywa trwałe	47	0	937	0	0	0	984	0
Wartości niematerialne	0	1 483	0	0	0	0	1 483	-1 483
Pozostałe aktywa	6 802	1 678	3 040	-358	-7	-12	11 143	-1 671
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	295	362	0	0	-267	0	390	-95
Razem	99 944	151 483	3 977	-461	-29 947	-12	224 984	-121 536

* opis pozycji znajduje się na stronie 54

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku

	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wpływ na wynik okresu bieżącego
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Pozostałe	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu nie wpływających na rachunek zysków i strat	Rozwiązanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w okresie	Pozostałe	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	95 955	44 200	0	-11 996	-35 382	0	92 777
- Klienci korporacyjni	46 098	24 310	0	-5 597	-26 697	0	38 114
- Rolnicy	17 878	2 352	0	0	-4 382	0	15 848
- Przedsiębiorcy indywidualni	21 587	8 701	0	-6 276	-2 136	0	21 876
- Osoby fizyczne	10 392	8 837	0	-123	-2 167	0	16 939
Inwestycyjne papiery wartościowe – dostępne do sprzedaży	0	0	0	0	0	0	0
Instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe)	23	0	0	0	0	0	23
Należności z tytułu leasingu	0	0	0	0	0	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	47	0	0	0	0	0	47
Wartości niematerialne	0	178	0	-178	0	0	0
Pozostałe aktywa	9 998	86	0	-478	-114	-2 690	6 802
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	1 036	47	0	0	-788	0	295
Razem	107 059	44 511	0	-12 652	-36 284	-2 690	99 944
							-8 227

W kolumnie „Pozostałe” zwiększenia zaprezentowano kwotę odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 937 tys. zł utworzonego w jednostkach zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 31 grudnia 2011 roku (Uzdrowiska).

W tej samej kolumnie zaprezentowano również kwotę odpisu aktualizującego wartość pozostałych aktywów w wysokości 3.040 tys. zł stanowiącą wartości na początek okresu dla jednostek zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 01 stycznia 2011 roku oraz wartości na koniec okresu dla jednostek zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 31 grudnia 2011 roku (Uzdrowiska).

14. Podatek dochodowy

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	2011	2010
Bieżący podatek dochodowy	-29 700	-12 954
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	-29 700	-12 954
Odroczony podatek dochodowy	23 782	-3 408
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych odnoszonych na wynik finansowy	23 782	-3 408
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	-5 918	-16 362
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji odniesionych bezpośrednio na kapitał	4 431	1 133
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym kapitale własnym	0	0

Liczbowe uzgodnienie pomiędzy podatkiem obliczonym jako iloczyn wyniku finansowego brutto i obowiązującej stawki podatkowej a rzeczywistym obciążeniem podatkowym wykazanym w rachunku zysków i strat

	2011	2010
Wynik na działalności operacyjnej	24 673	101 199
Stawka podatku obowiązująca w Polsce	19%	19%
Obciążenie podatkowe wg. zastosowanej stawki podatkowej	-4 688	-19 228
Dochoły niepodlegające opodatkowaniu, z tego:	40 946	28 919
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	945	14 455
- otrzymane dywidendy	14 766	13 055
- przychody do otrzymania	24 981	0
- pozostałe	254	1 409
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-50 429	-16 167
- utworzone odpisy aktualizujące należności	-37 024	-9 184
- pozostałe	-13 405	-6 983
Pozostałe różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania	3 015	2 333
Efektywne obciążenie zysku brutto podatkiem dochodowym	-5 918	-16 362
Efektywna stawka podatkowa	23%	16%

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	2011	2010
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	16	0
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 624	7 266

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Podatek odroczoney

Odroczoney podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2011 i 31 grudnia 2010 wynika z następujących pozycji:

	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej		Wpływ na skonsolidowany rachunek zysków i strat	
	31.12.2011	31.12.2010	2011	2010
Podatek odroczoney				
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
Odsutki do otrzymania	25 977	11 961	26	-14 042
Wartość netto środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	201	211	0	10
Dyskonto i odsutki od papierów wartościowych	95 886	109 471	0	13 585
Przychody do otrzymania z tytułu umów leasingu	1 341	0	0	-1 341
Nadwyżka amortyzacji podatkowej nad bilansową	12 072	8 779	0	-3 293
Pozostałe	10 638	4 509	-628	-5 501
Dodatnie różnice przejściowe razem	146 115	134 931	-602	-10 582
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnośna na wynik finansowy	27 762	25 637	-114	-2 011
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	17 481	11 349	X	X
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnośna na całkowite dochody	3 321	2 156	X	X
Razem rezerwa z tytułu podatku odroczonego	31 083	27 793	X	X
Kwota kompensaty	30 390	27 494	X	X
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego prezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	693	299	X	X
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
Odsutki do zapłacenia	56 343	62 992	182	-6 831
Odsutki skapitalizowane	1 147	1 567	2	-422
Rezerwy na przyszłe zobowiązania	9 120	7 288	1 847	-15
Rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	27 374	24 756	6 193	-3 575
Wycena aktywów finansowych	110 400	492	-23	109 931
Przychody z tytułu odsetek i prowizji pobrane z góry	70 323	52 812	0	17 711
Naliczone odsutki oraz premia od papierów wartościowych	7 783	3 655	0	4 128
Strata podatkowa	2 329	0	0	2 329
Pozostałe	14 440	5 350	-3 407	12 497
Ujemne różnice przejściowe razem	299 459	158 912	4 794	135 753
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnośne na wynik finansowy	56 898	30 193	912	25 793
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	40 801	17 313	X	X
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnośne na całkowite dochody	7 752	3 289	X	X
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	64 650	33 482	X	X
Kwota kompensaty	30 390	27 494	X	X
Aktywa z tytułu podatku odroczonego spółek nabytych dnia 31.12.2011	900	0	0	0
Aktywa z tytułu podatku odroczonego prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	35 160	5 988	X	X
Obciążenie/uznanie z tytułu podatku odroczonego ujęte w skonsolidowanym RZIS	X	X	798	23 782
Obciążenie/uznanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęte w kapitale własnym	4 431	1 133	0	X
				-3 408

Zmiana stanu aktywów i rezerwy z tytułu podatku odroczonego odnosi się na wynik finansowy wynosi 24.580 tys. zł., w tym zmiana w wysokości 798 tys. zł. wynikająca ze zmiany stanu aktywów i rezerwy z tytułu podatku odroczonego nabytych spółek zależnych. W skonsolidowanym rachunku zysków i strat Grupa Kapitałowej zaprezentowała wpływ na wynik finansowy z tytułu podatku odroczonego w wysokości 23.782 tys. zł. po uwzględnieniu stanów aktywów i rezerwy z tytułu podatku odroczonego nabytych spółek zależnych.

15. Zysk na jedną akcję

Podstawowy zysk na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej poprzez podzielenie zysku netto, który na nich przypada przez średnioważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	2011	2010
Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	19 975	82 439
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	175 776	133 247
Zysk przypadający na jedną akcję (w zł. na jedną akcję)	0,11	0,62

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za rok obrotowy przypadającego na zwykłych akcjonariuszy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu roku obrotowego. W roku 2011 oraz 2010 nie występowały instrumenty rozwadniające.

	2011	2010
Zysk netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	19 975	82 439
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	175 776	133 247
Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję (w zł. na jedną akcję)	0,11	0,62

16. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Dywidendy oraz pozostałe wypłaty na rzecz akcjonariuszy są ujmowane bezpośrednio w kapitałach. Zobowiązanie z tytułu dywidendy nie jest wykazywane do czasu kiedy jednostka nie ma obowiązku wypłaty dywidendy, tj. do czasu zatwierdzenia wypłaty.

Zarząd Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. do dnia podpisania niniejszego sprawozdania finansowego nie podjął uchwały w sprawie propozycji wypłaty dywidendy z zysku za rok 2011.

Wartość dywidendy na jedną akcję wypłaconej przez Bank za rok 2010 wyniosła 0,15 złotych na 1 akcję uprzywilejowaną, 0,10 złotych na 1 akcję zwykłą.

Na dzień 31 grudnia 2011 zobowiązania Banku do wypłaty dywidendy za poprzednie lata wynosiły 7 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2010 wynosiły 5 tys. zł.

17. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2011	31.12.2010
Środki pieniężne w kasie	108 363	116 096
Środki pieniężne na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	920 110	673 568
Pozostałe środki	85 979	0
Razem kasa, środki w Banku Centralnym	1 114 452	789 664

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

18. Należności od innych banków

Struktura rodzajowa	31.12.2011	31.12.2010
Rachunki bieżące	50 132	243 303
Lokaty w innych bankach	584 099	312 110
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	64 679	61 143
Pozostałe należności	14 641	10 828
Razem należności od innych banków brutto	713 551	627 384
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	0	0
Razem należności od innych banków netto	713 551	627 384
Według terminów zapadalności	31.12.2011	31.12.2010
Do 1-go miesiąca	471 576	524 840
Powyżej 1-3 miesięcy	93 627	14 134
Powyżej 3-12 miesięcy	73 234	30 785
Powyżej roku do 5 lat	62 497	30 927
Powyżej 5 lat	12 617	26 698
Razem należności od innych banków brutto	713 551	627 384
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	0	0
Razem należności od innych banków netto	713 551	627 384
	31.12.2011	31.12.2010
Należności, dla których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości	713 551	627 384
Razem należności od innych banków	713 551	627 384

Wszystkie należności od innych banków podlegały analizie indywidualnej, zgodnie z którą nie zidentyfikowano utraty wartości i nie utworzono odpisów na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku.

19. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2011 roku pozycja należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu w wysokości 19.503 tys. zł obejmuje należności wynikające z podpisanej umowy nabycia udziałów w spółce z przyrzeczeniem ich odsprzedaży w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę wynagrodzenia. Należności te zabezpieczone są kaucją pieniężną wpłaconą przez nabywcę, zwracaną w dniu wygaśnięcia umowy. Na dzień 31 grudnia 2010 roku nie wystąpiły należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

20. Pochodne instrumenty finansowe

Wartości godziwe pochodnych instrumentów finansowych

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku przedstawiono w poniższej tabeli:

Instrumenty pochodne (według rodzajów)

	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2010
FX swap	11 398	402	0	0
FX Forward	8 872	5 075	1 044	699
Forward na akcje	0	2 216	0	0
Opcje	1	2	0	0
IRS	514	99	0	0
FRA	3	107	0	0
Razem	20 788	7 901	1 044	699

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała instrumentów finansowych ujętych w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot. Terminowe operacje wymiany walutowej (operacje typu FX forward) oparte są na określonym w momencie zawarcia kursie waluty na określoną datę w przyszłości. Transakcje FX forward zawierane są przez Grupę Kapitałową w celu zarządzania pozycją walutową oraz celem zaspokajania potrzeb klientów w zakresie zabezpieczenia przyszłych płatności w walutach obcych.

Walutowe i procentowe kontrakty FX swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty FX swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Kontrakty FRA to kontrakty analogiczne do futures, tyle, że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualna stopa rynkowa, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Opcje procentowe to umowy, na mocy, których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premie. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem a klientem (w transakcji pozagiełdowej).

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartości godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartości godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2011 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	970 018	126 892	0	0	0	1 096 910	402	11 398
zakup	479 301	61 835	0	0	0	541 136	399	11 378
sprzedaż	490 717	65 057	0	0	0	555 774	3	20
Forward walutowy	111 907	132 110	401 099	72 259	0	717 375	5 075	8 872
zakup	55 112	67 463	200 417	35 466	0	358 458	473	8 871
sprzedaż	56 795	64 647	200 682	36 793	0	358 917	4 602	1
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową IRS	0	0	0	46 000	0	46 000	99	514
zakup	0	0	0	23 000	0	23 000	99	0
sprzedaż	0	0	0	23 000	0	23 000	0	514
Forward rate agreements (FRA)	0	0	600 000	0	0	600 000	107	3
zakup	0	0	200 000	0	0	200 000	55	0
sprzedaż	0	0	400 000	0	0	400 000	52	3
Pozostałe transakcje								
Inne	6 273	5 304	45 072	0	0	56 649	2 218	1
zakup	0	0	30 048	0	0	30 048	0	1
sprzedaż	6 273	5 304	15 024	0	0	26 601	2 218	0
Razem instrumenty pochodne	1 088 198	264 306	1 046 171	118 259	0	2 516 934	7 901	20 788

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów zapadalności/wymagalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2010 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesiący do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
walut	0	0	0	0	0	0	0	0
Forward walutowy	4 435	130 453	0	0	0	134 888	699	1 044
zakup	2 240	65 385	0	0	0	67 625	699	0
sprzedaż	2 195	65 068	0	0	0	67 263	0	1 044
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową IRS	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Forward rate agreements (FRA)	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe transakcje								
Inne	0	0	0	0	0	0	0	0
zakup	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem instrumenty pochodne	4 435	130 453	0	0	0	134 888	699	1 044

21. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Notowane		
Dłużne papiery wartościowe	16 036	0
- emitowane przez inne banki	2 484	0
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	1 526	0
- emitowane przez Skarb Państwa	12 026	0
Kapitałowe papiery wartościowe	13 828	0
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	2	0
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	13 826	0
Nienotowane		
Dłużne papiery wartościowe	1 323	0
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	1 323	0
Kapitałowe papiery wartościowe	0	0
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	<u>31 187</u>	<u>0</u>
Aktywa finansowe według terminów zapadalności	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	48	0
Powyżej 1 roku do 5 lat	4 928	0
Powyżej 5 lat	12 383	0
O nieokreślonej zapadalności	13 828	0
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	<u>31 187</u>	<u>0</u>

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według rodzaju)

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
W rachunku bieżącym od klientów	393 439	323 334
W rachunku kredytowym	6 454 320	5 052 172
- klienci korporacyjni	4 232 746	3 067 900
- rolnicy	702 904	628 540
- przedsiębiorcy indywidualni	372 604	300 781
- osoby fizyczne	737 528	671 002
- instytucje rządowe i samorządowe	408 538	383 808
- pozostałe podmioty	0	141
Dłużne papiery wartościowe	158 710	170 162
Skupione wierzytelności	5 038	5 936
Pozostałe należności	111 770	30 241
Razem kredyty i pożyczki brutto	7 123 277	5 581 845
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	-148 489	-92 777
Razem kredyty i pożyczki netto	6 974 788	5 489 068

Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według terminów zapadalności)

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Do 1-go miesiąca	356 225	139 626
Powyżej 1-3 miesięcy	296 897	223 846
Powyżej 3-12 miesięcy	1 571 249	764 064
Powyżej roku do 5 lat	2 468 104	1 310 453
Powyżej 5 lat	2 158 703	3 034 294
Dla których termin zapadalności upłynął	272 099	109 562
Razem kredyty i pożyczki brutto	7 123 277	5 581 845
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	-148 489	-92 777
Razem kredyty i pożyczki netto	6 974 788	5 489 068

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według przesłanki utraty wartości

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według przesłanki utraty wartości na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Wartość brutto bez utraty wartości	Wartość brutto z utratą wartości	Odpisy na kredyty i pożyczki bez utraty wartości IBNR	Odpisy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	Razem wartość netto
W rachunku bieżącym od klientów	392 843	596	-3 014	-63	390 362
W rachunku kredytowym	6 032 986	421 334	-29 394	-108 291	6 316 635
- klienci korporacyjni	3 912 375	320 371	-15 243	-43 841	4 173 662
- rolnicy	671 636	31 268	-1 558	-19 678	681 668
- przedsiębiorcy indywidualni	328 692	43 912	-3 814	-21 544	347 246
- osoby fizyczne	711 745	25 783	-8 779	-23 228	705 521
- instytucje rządowe i samorządowe	408 538	0	0	0	408 538
- pozostałe podmioty	0	0	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe	152 274	6 436	0	-6 436	152 274
Skupione wierzytelności	5 035	3	-2	-3	5 033
Pozostałe należności	108 789	2 981	0	-1 286	110 484
Razem	6 691 927	431 350	-32 410	-116 079	6 974 788

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale według przesłanki utraty wartości na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Wartość brutto bez utraty wartości	Wartość brutto z utratą wartości	Odpisy na kredyty i pożyczki bez utraty wartości IBNR	Odpisy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	Razem wartość netto
W rachunku bieżącym od klientów	323 302	32	-1 955	-24	321 355
W rachunku kredytowym	4 739 877	312 295	-16 801	-67 422	4 967 949
- klienci korporacyjni	2 821 776	246 124	-6 732	-23 787	3 037 381
- rolnicy	604 842	23 698	-940	-14 875	612 725
- przedsiębiorcy indywidualni	272 130	28 651	-4 040	-17 001	279 740
- osoby fizyczne	657 180	13 822	-5 089	-11 759	654 154
- instytucje rządowe i samorządowe	383 808	0	0	0	383 808
- pozostałe podmioty	141	0	0	0	141
Dłużne papiery wartościowe	163 726	6 436	0	-6 436	163 726
Skupione wierzytelności	5 936	0	-1	0	5 935
Pozostałe należności	26 970	3 271	0	-138	30 103
Razem	5 259 811	322 034	-18 757	-74 020	5 489 068

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo na dzień 31 grudnia 2011 roku (wartość brutto)

	Oceniane indywidualnie	Oceniane grupowo	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	231 422	162 017	393 439
W rachunku kredytowym	4 376 854	2 077 466	6 454 320
- klienci korporacyjni	3 598 806	633 940	4 232 746
- rolnicy	189 069	513 835	702 904
- przedsiębiorcy indywidualni	141 546	231 058	372 604
- osoby fizyczne	175 064	562 464	737 528
- instytucje rządowe i samorządowe	272 369	136 169	408 538
- pozostałe podmioty	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe	158 710	0	158 710
Skupione wierzytelności	4 713	325	5 038
Pozostałe należności	1 572	110 198	111 770
Razem	4 773 271	2 350 006	7 123 277

Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo na dzień 31 grudnia 2010 roku (wartość brutto)

	Oceniane indywidualnie	Oceniane grupowo	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	186 340	136 994	323 334
W rachunku kredytowym	3 199 663	1 852 509	5 052 172
- klienci korporacyjni	2 514 016	550 483	3 064 499
- rolnicy	156 254	472 286	628 540
- przedsiębiorcy indywidualni	99 195	201 585	300 780
- osoby fizyczne	177 062	493 939	671 001
- instytucje rządowe i samorządowe	253 136	130 672	383 808
- pozostałe podmioty	0	3 544	3 544
Dłużne papiery wartościowe	170 162	0	170 162
Skupione wierzytelności	0	5 936	5 936
Pozostałe należności	718	29 523	30 241
Razem	3 556 883	2 024 962	5 581 845

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Oceniane indywidualnie	Oceniane grupowo	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	-954	-2 123	-3 077
W rachunku kredytowym	-27 161	-110 524	-137 685
- klienci korporacyjni	-18 606	-40 478	-59 084
- rolnicy	-3 404	-17 832	-21 236
- przedsiębiorcy indywidualni	-4 429	-20 929	-25 358
- osoby fizyczne	-722	-31 285	-32 007
Dłużne papiery wartościowe	-6 436	0	-6 436
Skupione wierzytelności	0	-5	-5
Pozostałe należności	0	-1 286	-1 286
Razem	-34 551	-113 938	-148 489

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w podziale na oceniane indywidualnie i grupowo na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Oceniane indywidualnie	Oceniane grupowo	Razem
W rachunku bieżącym od klientów	-852	-1 127	-1 979
W rachunku kredytowym	-16 241	-67 982	-84 223
- klienci korporacyjni	-10 411	-20 108	-30 519
- rolnicy	-846	-14 969	-15 815
- przedsiębiorcy indywidualni	-4 923	-16 118	-21 041
- osoby fizyczne	-61	-16 787	-16 848
Dłużne papiery wartościowe	-6 436	0	-6 436
Skupione wierzytelności	0	-1	-1
Pozostałe należności	0	-138	-138
Razem	-23 529	-69 248	-92 777

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje spełniające przesłanki utraty wartości

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje oceniane indywidualnie w 2011 roku

	W rachunku bieżącym od klientów	Kredyty i pożyczki od klientów	klienci korporacyjni	rolnicy	przedsiębiorcy indywidualni	osoby fizyczne	Dłużne papiery wartościowe	Skupione wierzytelności	Pozostałe należności	Razem
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 01.01.2011	852	16 241	10 411	846	4 923	61	6 436	0	0	23 529
Utworzenie odpisów	407	27 052	22 155	3 236	1 324	337	0	0	0	27 459
Rozwiązanie odpisów	310	20 858	17 631	496	2 152	579	0	0	0	21 168
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe zmiany	5	4 726	3 671	-182	334	903	0	0	0	4 731
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 31.12.2011	954	27 161	18 606	3 404	4 429	722	6 436	0	0	34 551

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje oceniane indywidualnie w 2010 roku

	W rachunku bieżącym od klientów	Kredyty i pożyczki od klientów	klienci korporacyjni	rolnicy	przedsiębiorcy indywidualni	osoby fizyczne	Dłużne papiery wartościowe	Skupione wierzytelności	Pozostałe należności	Razem
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 01.01.2010	673	18 895	9 077	1 594	7 512	712	6 436	0	3 094	29 098
Utworzenie odpisów	351	17 140	13 333	1 548	2 250	9	0	0	1	17 492
Rozwiązanie odpisów	172	16 022	11 999	2 296	1 067	660	0	0	3 095	19 289
Spisanie w ciężar odpisów	0	3 772	0	0	3 772	0	0	0	0	3 772
Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 31.12.2010	852	16 241	10 411	846	4 923	61	6 436	0	0	23 529

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje oceniane grupowo w 2011 roku

	W rachunku bieżącym od klientów	Kredyty i pożyczki od klientów	klienci korporacyjni	rolnicy	przedsiębiorcy indywidualni	osoby fizyczne	Dłużne papiery wartościowe	Skupione wierzytelności	Pozostałe należności	Razem
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 01.01.2011	1 127	67 982	20 108	14 969	16 118	16 787	0	1	138	69 248
Utworzenie odpisów	1 514	55 362	25 510	4 092	7 771	17 989	0	4	1 149	58 029
Rozwiązanie odpisów	513	7 991	1 443	1 411	2 549	2 588	0	0	1	8 505
Spisanie w ciężar odpisów	0	103	26	0	77	0	0	0	0	103
Pozostałe zmiany	-5	-4 726	-3 671	182	-334	-903	0	0	0	-4 731
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 31.12.2011	2 123	110 524	40 478	17 832	20 929	31 285	0	5	1 286	113 938

Zmiana stanu odpisów na ekspozycje oceniane grupowo w 2010 roku

	W rachunku bieżącym od klientów	Kredyty i pożyczki od klientów	klienci korporacyjni	rolnicy	przedsiębiorcy indywidualni	osoby fizyczne	Dłużne papiery wartościowe	Skupione wierzytelności	Pozostałe należności	Razem
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 01.01.2010	1 114	65 545	26 292	16 254	13 433	9 566	0	28	170	66 857
Utworzenie odpisów	616	25 178	9 291	801	6 258	8 828	0	1	913	26 708
Rozwiązanie odpisów	603	14 517	9 878	2 086	1 069	1 484	0	28	945	16 093
Spisanie w ciężar odpisów	0	8 224	5 597	0	2 504	123	0	0	0	8 224
Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stan odpisów z tytułu utraty wartości na dzień 31.12.2010	1 127	67 982	20 108	14 969	16 118	16 787	0	1	138	69 248

Pozycja pozostałe zmiany prezentuje przesunięcia odpisów na ekspozycje pomiędzy ekspozycjami ocenianymi indywidualnie a ekspozycjami ocenianymi grupowo oraz ekspozycjami ocenianymi grupowo a ekspozycjami ocenianymi indywidualnie.

23. Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę zależną BPS Leasing S.A. Wartość kwot inwestycji leasingowej brutto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych wynosiła:

31.12.2011	Inwestycja leasingowa brutto	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych
Do roku	24 284	15 586
Od roku do 5 lat	88 649	56 809
Powyżej 5 lat	88 175	56 383
Razem brutto	201 108	128 778
Niezrealizowane przychody finansowe	-72 330	
Inwestycja leasingowa netto	128 778	
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	128 778	
Wartość odpisów aktualizujących	-680	
Wartość bilansowa	128 098	

Wartość odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości minimalnych opłat leasingowych

Stan na początek okresu	0
Zwiększenia	-680
- Utworzenie odpisów	-680
Zmniejszenia	0
Stan na koniec okresu	-680
Wpływ na wynik okresu bieżącego	-680

Grupa Kapitałowa zawiera jako leasingodawca transakcje leasingu finansowego, których głównym przedmiotem są środki transportu, maszyny i urządzenia techniczne.

Ponadto, gdy Grupa Kapitałowa jest leasingobiorcą, jeśli leasing finansowy odbywa się między spółkami Grupy Kapitałowej, wzajemne transakcje z tytułu leasingu finansowego podlegają eliminacji. Zawierane przez Grupę Kapitałową transakcje leasingowe powodują jej narażenie przede wszystkim na ryzyko kredytowe, walutowe oraz ryzyko przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową. Zasady zarządzania ryzykiem związanym z instrumentami finansowymi są jednolite dla całej Grupy Kapitałowej. Opisano je w Nocie 53.3.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała należności z tytułu leasingu finansowego.

24. Inwestycyjne papiery wartościowe

	Dostępne do sprzedaży		Utrzymywane do terminu zapadalności		Razem		Dostępne do sprzedaży		Utrzymywane do terminu zapadalności		Razem	
	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2010	31.12.2010	31.12.2010	31.12.2010	31.12.2010
Notowane												
Dłużne papiery wartościowe	4 633 008	2 104 524	6 737 532	5 347 852	3 005 239	8 353 091	5 347 852	3 005 239	8 353 091	5 347 852	3 005 239	8 353 091
- emitowane przez NBP	3 088 067	0	3 088 067	2 822 954	0	2 822 954	2 822 954	0	2 822 954	2 822 954	0	2 822 954
- emitowane przez inne banki	43 850	0	43 850	44 491	0	44 491	44 491	0	44 491	44 491	0	44 491
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	161 616	0	161 616	0	51 435	51 435	0	51 435	51 435	0	51 435	
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	12 839	12 829	25 668	0	12 783	12 783	0	12 783	12 783	0	12 783	
- emitowane przez Skarb Państwa	1 326 636	2 081 971	3 408 607	2 480 407	2 931 333	5 411 740	2 480 407	2 931 333	5 411 740	2 480 407	2 931 333	
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	9 724	9 724	0	9 688	9 688	0	9 688	9 688	0	9 688	
Kapitałowe papiery wartościowe	437 944	0	437 944	249 252	0	249 252	249 252	0	249 252	249 252	0	249 252
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	224 936	0	224 936	68 622	0	68 622	68 622	0	68 622	68 622	0	68 622
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	213 008	0	213 008	180 630	0	180 630	180 630	0	180 630	180 630	0	180 630
Nieotowane												
Dłużne papiery wartościowe	692 457	0	692 457	172 882	0	172 882	172 882	0	172 882	172 882	0	172 882
- emitowane przez inne banki	463 911	0	463 911	14 862	0	14 862	14 862	0	14 862	14 862	0	14 862
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	30 231	0	30 231	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	196 709	0	196 709	155 914	0	155 914	155 914	0	155 914	155 914	0	155 914
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	1 606	0	1 606	2 106	0	2 106	2 106	0	2 106	2 106	0	2 106
Kapitałowe papiery wartościowe	70 533	0	70 533	19 297	0	19 297	19 297	0	19 297	19 297	0	19 297
- emitowane przez inne banki	15 723	0	15 723	15 329	0	15 329	15 329	0	15 329	15 329	0	15 329
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	-33 604	0	-33 604	2 907	0	2 907	2 907	0	2 907	2 907	0	2 907
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	88 414	0	88 414	1 061	0	1 061	1 061	0	1 061	1 061	0	1 061
Razem instrumenty finansowe brutto	5 833 942	2 104 524	7 938 466	5 789 283	3 005 239	8 794 522	5 789 283	3 005 239	8 794 522	5 789 283	3 005 239	8 794 522
Odpisy z tytułu utraty wartości	-61 792	0	-61 792	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem instrumenty finansowe netto	5 772 150	2 104 524	7 876 674	5 789 283	3 005 239	8 794 522	5 789 283	3 005 239	8 794 522	5 789 283	3 005 239	8 794 522

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Do 1 miesiąca	3 295 351	3 154 531
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	863 915	392 181
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	136 758	469 162
Powyżej 1 roku do 5 lat	823 092	1 299 848
Powyżej 5 lat	153 624	184 138
O nieokreślonej zapadalności	508 477	268 549
Dla których termin upłynął	52 725	20 874
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - według terminów zapadalności brutto	<u>5 833 942</u>	<u>5 789 283</u>
Odpisy z tytułu utraty wartości	-61 792	0
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - według terminów zapadalności netto	<u>5 772 150</u>	<u>5 789 283</u>

W pozycji „dla których termin upłynął” ujawnione są wartości portfeli skupionych wierzytelności.

Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności według terminów zapadalności

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Do 1 miesiąca	0	3 534
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	12 829	855 578
Powyżej 1 roku do 5 lat	0	62 289
Powyżej 5 lat	2 091 695	2 083 838
Razem inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności - według terminów zapadalności brutto	<u>2 104 524</u>	<u>3 005 239</u>
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Razem inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności - według terminów zapadalności netto	<u>2 104 524</u>	<u>3 005 239</u>

25. Udziały w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności

Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2011 roku posiada udziały w jednostkach stowarzyszonych, które wycenia metodą praw własności. Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa była w posiadaniu akcji spółki IT Card S.A., które stanowiły odpowiednio 30,59% i 18,25% kapitału spółki. Na dzień 31 grudnia 2010 roku jednostka była klasyfikowana jako stowarzyszona ze względu na sprawowanie funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej (składającej się z 6 członków) przez Członka Zarządu Banku BPS S.A., w konsekwencji czego Bank posiadał znaczący wpływ na działalność i politykę tej spółki.

IT Card S.A.

Grupa Kapitałowa posiada 30,59% udziałów w spółce IT Card S.A., której podstawowym przedmiotem działalności jest informatyka i obsługa nieruchomości.

Poniższa tabela przedstawia skrócone informacje dotyczące inwestycji w spółkę.

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Aktywa obrotowe	11 880	14 491
Aktywa trwałe	37 180	3 986
Zobowiązania krótkoterminowe	4 580	382
Zobowiązania długoterminowe	2 665	2 872
Niezarejestrowany kapitał	0	10 730
	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Przychody ze sprzedaży	23 660	3 466
Zysk lub (strata) netto	802	215
	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Wartość bilansowa inwestycji w spółkę	4 866	846
% udział w aktywach netto	30,59	18,25
Wycena metodą praw własności za rok	<u>314</u>	<u>116</u>

26. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu lub wartości możliwej do uzyskania. Koszty zapasów ustalane są metodą FIFO. Wartość możliwą do uzyskania stanowi szacunkową cenę sprzedaży zapasów pomniejszoną o wszelkie szacowane koszty dokończenia produkcji/wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Wartość bilansowa zapasów według rodzaju		
Produkcja w toku	22	0
Towary/Wyroby gotowe	3 340	0
Materiały	369	0
Pozostałe	2 852	2 204
Razem zapasy brutto	<u>6 583</u>	<u>2 204</u>
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	-52	-52
Razem zapasy netto	<u>6 531</u>	<u>2 152</u>

Saldo zapasów w Grupie Kapitałowej w większości zawiera półprodukty oraz gotowe produkty wytwarzane przez Uzdrowiska na cele lecznicze oraz sprzedaż.

Koszty odpisów aktualizujących zapasy obejmują kwotę 52 tys. zł w 2011 roku (52 tys. zł za rok 2010).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wobec osób trzecich.

27. Rzeczowe aktywa trwałe

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Grunty i budynki	177 623	101 234
Maszyny i urządzenia	35 258	17 761
Środki transportu	1 084	66
Ulepszenie w obcych obiektach	9 588	8 485
Środki trwałe w budowie	7 594	14 101
Pozostałe środki trwałe	37 983	7 988
Razem rzeczowe aktywa trwałe	<u>269 130</u>	<u>149 635</u>

Pozycja „Pozostałe środki trwałe” obejmuje nabyte przez podmioty Grupy Kapitałowej składniki wyposażenia wykorzystywanego do prowadzenia działalności statutowej oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych w okresie od 1 stycznia 2011 do 31 grudnia 2011

	Grunt własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwałe w budowie	Urządzenia i maszyny	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	1 346	123 837	901	15 914	14 101	57 573	226	23 820	237 718
Zwiększenia	812	121 532	0	2 865	27 157	37 814	1 966	47 678	239 824
Przeniesienie z inwestycji	0	8 268	0	2 394	0	16 125	0	2 472	29 259
Zakupy bezpośrednie	524	191	0	452	22 391	2 241	220	1 618	27 637
Pozostałe*	288	113 073	0	19	4 766	19 448	1 746	43 588	182 928
Zmniejszenia	9	882	0	600	32 727	5 612	0	5 411	45 241
Sprzedaż i likwidacja	9	882	0	600	0	5 612	0	5 362	12 465
Rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	29 259	0	0	0	29 259
Rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	3 229	0	0	0	3 229
Pozostałe	0	0	0	0	239	0	0	49	288
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	2 149	244 487	901	18 179	8 531	89 775	2 192	66 087	432 301
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	24 558	292	7 382	0	39 812	160	15 832	88 036
Zwiększenia	0	45 159	22	1 600	0	20 073	948	16 819	84 621
Amortyzacja	0	4 433	22	1 600	0	6 332	45	1 344	13 776
Pozostałe*	0	40 726	0	0	0	13 741	903	15 475	70 845
Zmniejszenia	0	117	0	438	0	5 368	0	4 547	10 470
Sprzedaż i likwidacja	0	117	0	438	0	5 368	0	4 517	10 440
Pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	30	30
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	0	69 600	314	8 544	0	54 517	1 108	28 104	162 187
Odpis z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	47	0	0	0	0	47
Odpis z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	47	937	0	0	0	984
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	1 346	99 279	609	8 485	14 101	17 761	66	7 988	149 635
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	2 149	174 887	587	9 588	7 594	35 258	1 084	37 983	269 130

* opis pozycji znajduje się na stronie 74

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych w okresie od 1 stycznia 2010 do 31 grudnia 2010

	Grupy własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwałe w budowie	Urządzenia i maszyny	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	1 355	123 434	901	13 234	2 879	57 600	226	20 947	220 576
Zwiększenia	273	5 186	0	2 757	21 179	5 412	0	3 809	38 616
Przeniesienie z inwestycji	0	2 337	0	2 562	0	1 398	0	2 414	8 711
Zakupy bezpośrednie	0	431	0	195	21 179	4 014	0	1 395	27 214
Pozostałe	273	2 418	0	0	0	0	0	0	2 691
Zmniejszenia	282	4 783	0	77	9 957	5 439	0	936	21 474
Sprzedaz i likwidacja	9	2 365	0	77	0	5 435	0	936	8 822
Rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	8 711	0	0	0	8 711
Rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	1 246	0	0	0	1 246
Pozostałe	273	2 418	0	0	0	4	0	0	2 695
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	1 346	123 837	901	15 914	14 101	57 573	226	23 820	237 718
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	21 124	269	6 244	0	39 870	106	15 274	82 887
Zwiększenia	0	4 138	23	1 166	0	5 231	54	1 434	12 046
Amortyzacja	0	4 138	23	1 166	0	5 231	54	1 434	12 046
Pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	704	0	28	0	5 289	0	876	6 897
Sprzedaz i likwidacja	0	704	0	28	0	5 289	0	876	6 897
Pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	0	24 558	292	7 382	0	39 812	160	15 832	88 036
Odpis z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	47	0	0	0	0	47
Odpis z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	47	0	0	0	0	47
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	1 355	102 310	632	6 943	2 879	17 730	120	5 673	137 642
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	1 346	99 279	609	8 485	14 101	17 761	66	7 988	149 635

Pozycja "Pozostałe" w zwiększeniach wartości brutto środków trwałych oraz pozycja "Pozostałe" w zwiększeniach skumulowanej amortyzacji zawierają wartości na początek okresu dla jednostek zależnych z Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za 2011 rok.

Pozycja „Pozostałe” w zwiększeniach wartości brutto środków trwałych zawiera opisane powyżej wartości w wysokości 288 tys. zł w "Gruntach własnych", 113.073 tys. zł w "Budynkach i budowlach", 4.766 tys. zł w "Środkach trwałych w budowie", 19.448 tys. zł w "Urządzeniach i maszynach", 1.414 tys. zł w "Środkach transportu" oraz 43.325 tys. zł w "Pozostałych środkach trwałych".

Pozycja "Pozostałe" w zwiększeniach skumulowanej amortyzacji zawiera wartości w wysokości 40.726 tys. w "Budynkach i budowlach", 13.741 tys. zł w "Urządzeniach i maszynach", 903 tys. zł w "Środkach transportu" oraz 15.475 tys. zł w "Pozostałych środkach trwałych".

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku nie występowały ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych. Grupa Kapitałowa posiadała rzeczowe aktywa trwale użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego, które głównie dotyczyły samochodów osobowych. Ich wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 572 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań umownych do nabycia rzeczowego majątku trwałego.

W roku 2011 oraz 2010 występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego grupy kapitałowej do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań w postaci hipoteki.

28. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa Kapitałowa na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku nie posiadała nieruchomości klasyfikowanych jako nieruchomości inwestycyjne.

29. Wartości niematerialne

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Wartości niematerialne		
Autorskie prawa majątkowe i licencje	116 756	23 874
Nakłady na wartości niematerialne	27 982	10 985
Razem wartości niematerialne	<u>144 738</u>	<u>34 859</u>

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Zmiana stanu wartości niematerialnych w okresie od 1 stycznia 2011 do 31 grudnia 2011

	Autorskie prawa majątkowe, licencje, wartość firmy	Nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne razem
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	49 149	10 985	60 134
Zwiększenia	102 995	30 024	133 019
Przeniesienie z inwestycji	11 877	0	11 877
Zakupy bezpośrednie	4 237	27 724	31 961
Pozostałe*	86 881	2 300	89 181
Zmniejszenia	9	13 027	13 036
Likwidacja	9	0	9
Rozliczenie inwestycji	0	11 877	11 877
Rozliczenie w ciężar kosztów	0	524	524
Pozostałe	0	626	626
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	152 135	27 982	180 117
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	25 275	0	25 275
Zwiększenia	8 631	0	8 631
Amortyzacja	8 199	0	8 199
Pozostałe*	432	0	432
Zmniejszenia	10	0	10
Likwidacja	9	0	9
Pozostałe	1	0	1
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	33 896	0	33 896
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	1 483	0	1 483
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	23 874	10 985	34 859
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	116 756	27 982	144 738

* opis pozycji znajduje się na stronie 76

Zmiana stanu wartości niematerialnych w okresie od 1 stycznia 2010 do 31 grudnia 2010

	Autorskie prawa majątkowe, licencje, wartość firmy	Nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne razem
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	37 972	9 820	47 792
Zwiększenia	13 899	11 425	25 324
Przeniesienie z inwestycji	9 333	0	9 333
Zakupy bezpośrednie	4 566	11 425	15 991
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	2 722	10 260	12 982
Likwidacja	5	0	5
Rozliczenie inwestycji	0	9 333	9 333
Rozliczenie w ciężar kosztów	0	927	927
Pozostałe	2 717	0	2 717
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	49 149	10 985	60 134
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	21 734	0	21 734
Zwiększenia	6 084	0	6 084
Amortyzacja	6 084	0	6 084
Pozostałe	0	0	0
Zmniejszenia	2 543	0	2 543
Likwidacja	5	0	5
Pozostałe	2 538	0	2 538
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	25 275	0	25 275
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	0	0	0
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	0	0	0
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	16 238	9 820	26 058
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	23 874	10 985	34 859

W pozycji „Pozostałe” w zwiększeniach wartości brutto wartości niematerialnych kwota 590 tys. zł. oraz w pozycji „Pozostałe” w zwiększeniach skumulowanej amortyzacji kwota 431 tys. zł. stanowią wartość na początek okresu dla jednostek zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 01 stycznia 2011 roku oraz wartości na koniec okresu dla jednostek zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 31 grudnia 2011 roku (Uzdrowiska).

W roku 2011 oraz 2010 Grupa Kapitałowa nie poniosła nakładów na badania i rozwój ujętych jako koszt okresów. W odniesieniu do nakładów na wartości niematerialne, które nie mają określonego okresu użyteczności Grupa Kapitałowa na bieżąco identyfikuje przesłanki utraty wartości. Na podstawie testu na utratę wartości zgodnie z MSR 36 na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku nie stwierdzono utraty ich wartości na poniesionych nakładach na wartości niematerialne.

W pozycji „Pozostałe” w zwiększeniach wartości brutto wartości niematerialnych została ujęta wartość firmy w kwocie 86.291 tys. zł, która została opisana poniżej:

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Zmiana stanu wartości firmy	2011	2010
Wartość firmy brutto na początek okresu	0	0
Zwiększenia	86 291	0
Prowizoryczne rozliczenie nabycia	84 658	0
Ostateczne rozliczenie nabycia	1 633	0
Zmniejszenia	0	0
Ostateczne rozliczenie nabycia	0	0
Wartość firmy brutto na koniec okresu	0	0
Odpis z tytułu trwałej utraty wartości	1 483	0
Wartość firmy netto na koniec okresu	84 808	0

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa przeprowadziła testy na utratę wartości ujętych wartości firmy, dokonano 100% odpisu na wartość firmy Positive Advisory S.A. w wysokości 1.483 tys. zł.

W związku z objęciem kontroli w Uzdrowiskach w grudniu 2011 roku przez Grupę Kapitałową, na podstawie MSSF3 pkt. 62 została podjęta decyzja o prowizorycznym rozliczeniu nabycia Uzdrowisk w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A. za rok zakończonym dnia 31 grudnia 2011.

Dane dotyczące prowizorycznej wartości godziwej przejętych aktywów netto na dzień nabycia oraz wartości firmy są następujące:

	Uzdrowisko Konstancin Zdrój	Uzdrowisko Kamień Pomorski	Uzdrowisko Iwonicz	Zakład Lecznicy Uzdrowisko Nałęczów
Cena nabycia	75 750	9 384	15 417	15 430
Wartość brutto aktywów netto w jednostce przejmowanej	12 785	9 056	12 664	11 400
Prowizoryczna wartość godziwa nabytych aktywów netto	12 785	9 056	12 664	79 516
Wartość firmy	65 324	2 219	5 404	5 659

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2011 roku, w wyniku dokonanego prowizorycznego rozliczenia Uzdrowisk Grupa Kapitałowa rozpoznała zobowiązanie wynikające z umowy inwestycyjnej w odniesieniu do każdego z Uzdrowisk proporcjonalnie do wartości godziwej w następujących wysokościach:

	Uzdrowisko Konstancin Zdrój	Uzdrowisko Kamień Pomorski	Uzdrowisko Iwonicz	Zakład Lecznicy Uzdrowisko Nałęczów
Wartość zobowiązania warunkowego	14 261	1 947	2 985	13 556

Grupa Kapitałowa w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu dokonała rozliczenia nabycia spółki Dom Inwestycyjny Libero S.A. oraz spółki Positive Advisory S.A. Spółki te zostały włączone do konsolidacji na podstawie wartości szacunkowych ich aktywów oraz zobowiązań. Prezentowane skonsolidowane sprawozdania finansowe zawiera wszelkie korekty wynikające z wyceny do wartości godziwej poszczególnych możliwych do zidentyfikowania składników aktywów, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych tych spółek. Wartości rozliczenia spółek zostały ujawnione w tabeli poniżej.

W przypadku Positive Advisory S.A. przy obliczeniu wartości firmy nabyte aktywa netto zostały skorygowane o wartość godziwą zapasów w wysokości 863 tys. zł i następnie w pełni wartość firmy została spisana w koszty.

	Dom Inwestycyjny Libero S.A.	Positive Advisory S.A.
Cena nabycia	1 000	2 538
Wartość aktywów netto w jednostce przejmowanej	1 699	2 970
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	1 699	2 107
Wartość firmy	150	1 483

30. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Zgodnie z MSSF 5 „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana”, Grupa Kapitałowa dokonała wyodrębnienia w bilansie w pozycji „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży” aktywa trwale, które spełniają odpowiednie wymogi MSSF 5 dotyczące klasyfikacji do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2011 roku. Do kategorii tej Grupa Kapitałowa zakwalifikowała, zidentyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży nieruchomości położoną w rejonie Nowej Rudy o wartości 767 tys. zł będącą własnością Grupy Kapitałowej. W ciągu najbliższych dwunastu miesięcy Grupa Kapitałowa zamierza zbyć nieruchomość, której już nie użytkuje.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała aktywów klasyfikowanych jako aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży.

31. Inne aktywa

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Rozrachunki z dłużnikami	78 605	298 783
- Rozliczenie sprzedaży papierów wartościowych	6 430	253 084
- Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	45 255	27 194
- Należności z tytułu towarów i usług	19 703	12 487
- Pozostałe	7 217	6 018
Rozrachunki publiczno - prawne	15 957	76
Rozrachunki międzyokresowe czynne	7 361	6 509
- Przychody do otrzymania:	3 991	3 319
* z tytułu prowizji	2 180	1 975
* pozostałe	1 811	1 344
- Koszty do rozliczenia:	3 370	3 190
* prenumeraty czasopism	30	11
* składek za ubezpieczenie majątku i NNW	267	27
* czynszu	673	296
* serwisu i użytkowania oprogramowania	1 655	1 590
* składek członkowskich	2	3
* sponsoringu i reklamy	300	45
* emisji papierów wartościowych	3	767
* pozostałe	440	451
Pozostałe	1 366	2 378
- Prowizje za windykację	0	2 378
- Pozostałe aktywa	1 366	0
Razem inne aktywa brutto	103 289	307 746
Utrata wartości innych aktywów	-11 091	-6 750
Razem inne aktywa netto	92 198	300 996

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Utrata wartości innych aktywów		
Wartość odpisów z tytułu utraty wartości - inne aktywa na początek okresu	6 750	9 946
Zwiększenia ujęte w rachunku zysków i strat	1 321	86
Zmniejszenia ujęte w rachunku zysków i strat	16	2 804
Pozostałe zwiększenia*	3 040	0
Pozostałe zmniejszenia	4	478
Wartość odpisów z tytułu utraty wartości - inne aktywa na koniec okresu	11 091	6 750

* opis pozycji znajduje się na niniejszej stronie

Pozycja „Pozostałe zwiększenia” w wartości 3.040 tys. stanowi wartości na początek okresu dla jednostek zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 01 stycznia 2011 roku oraz wartości na koniec okresu dla jednostek zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 31 grudnia 2011 roku (Uzdrowiska).

32. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

Na dzień 31 grudnia 2011 oraz 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań wobec Banku Centralnego.

33. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec innych banków (według rodzaju)

	31.12.2011	31.12.2010
Rachunki bieżące	958 503	810 759
Depozyty innych banków	13 307 605	12 638 071
Otrzymane kredyty i pożyczki	8 754	4 526
Pozostałe zobowiązania wobec innych banków	44 464	33 149
Razem zobowiązania wobec innych banków	14 319 326	13 486 505

Zobowiązania wobec innych banków (według terminów wymagalności)

	31.12.2011	31.12.2010
Do 1 miesiąca	11 205 364	9 663 550
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 909 796	1 880 037
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 194 755	1 942 810
Powyżej 1 roku do 5 lat	9 411	108
Razem zobowiązania wobec innych banków	14 319 326	13 486 505

34. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2011 oraz 31 grudnia 2010 roku nie wystąpiły zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

35. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2011 oraz 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

36. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów (według rodzaju)

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Klienci korporacyjni		
Rachunki bieżące	112 349	101 990
Depozyty terminowe	189 332	307 774
Pozostałe zobowiązania	39 969	38 994
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	36 563	38 223
- pozostałe	3 406	771
Razem - Klienci korporacyjni	341 650	448 758
Rolnicy		
Rachunki bieżące	36 202	25 323
Depozyty terminowe	25 741	21 679
Pozostałe zobowiązania	173	458
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	173	458
Razem - Rolnicy	62 116	47 460
Przedsiębiorcy indywidualni		
Rachunki bieżące	39 605	44 056
Depozyty terminowe	32 153	33 187
Pozostałe zobowiązania	7 518	247
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	369	247
- pozostałe	7 149	0
Razem - Przedsiębiorcy indywidualni	79 276	77 490
Osoby fizyczne		
Rachunki bieżące	351 985	448 610
Depozyty terminowe	500 558	403 664
Pozostałe zobowiązania	4 694	8 352
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	3 461	3 368
- pozostałe	1 233	4 984
Razem - Osoby fizyczne	857 237	860 626
Instytucje rządowe i samorządowe		
Rachunki bieżące	185 469	91 448
Depozyty terminowe	24 925	152 050
Pozostałe zobowiązania	567	0
- pozostałe	567	0
Razem - Instytucje rządowe i samorządowe	210 961	243 498
Pozostałe podmioty		
Rachunki bieżące	120 791	58 886
Depozyty terminowe	61 904	37 618
Pozostałe zobowiązania	0	9 216
- pozostałe	0	9 216
Razem - Pozostałe podmioty	182 695	105 720
Razem zobowiązania wobec klientów	<u>1 733 935</u>	<u>1 783 552</u>

Zobowiązania wobec klientów (według terminów wymagalności)

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Do 1 miesiąca	1 563 846	1 487 166
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	71 364	153 768
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	76 820	93 997
Powyżej 1 roku do 5 lat	9 290	47 280
Powyżej 5 lat	12 615	1 341
Razem zobowiązania wobec klientów	<u>1 733 935</u>	<u>1 783 552</u>

37. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Certyfikaty depozytowe	150 103	150 721
Obligacje	186 840	82 501
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>336 943</u>	<u>233 222</u>
Według umownych terminów wymagalności	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Powyżej 1 roku do 5 lat	149 235	150 721
Powyżej 5 lat	187 708	82 501
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	<u>336 943</u>	<u>233 222</u>

W 2011 roku Bank wyemitował własne papiery wartościowe w formie obligacji o wartości nominalnej 100.000 tys. zł, które są notowane na Rynku Obligacji Catalyst, natomiast w 2010 roku wartość obligacji wyemitowanych przez Bank wyniosła 80.000 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2011 roku z ogólnej wartości 330.000 tys. zł wyemitowanych papierów wartościowych, Bank za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego zaliczał do funduszy uzupełniających Banku kwotę 236.685 tys. zł. Wyemitowane zobowiązania podporządkowane zostały wyemitowane na następujących warunkach:

- certyfikaty depozytowe wyemitowane w walucie PLN, oprocentowanie oparte na stawce WIBOR 3M plus marża, a terminy wymagalności poszczególnych serii przypadają od dnia 17 czerwca 2013 do dnia 03 grudnia 2014 roku,
- obligacje zostały wyemitowane w walucie PLN, oprocentowanie oparte jest na stawce WIBOR 6M plus marża, a ich termin wymagalności przypada na dzień 12 lipca 2020 roku oraz na dzień 15 lipca 2018 roku.

W 2011 i w 2010 roku nie wystąpiły przypadki nieterminowego wywiązywania się przez Grupę Kapitałową z tytułu spłaty kapitału, wypłaty odsetek i wykupu wyemitowanych zobowiązań.

Oprocentowanie zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
	(w %)	(w %)
Certyfikatów depozytowych	7,36	6,47
Obligacji	8,15	7,69

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Stan na początek okresu	233 222	150 361
Zwiększenia	103 721	82 861
- z tytułu emisji	102 276	80 000
- pozostałe	1 445	2 861
Zmniejszenia	0	0
Stan na koniec okresu	<u>336 943</u>	<u>233 222</u>

38. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania (według rodzaju)

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Rozrachunki międzybankowe	235 334	79 812
Rozrachunki publiczno - prawne	9 834	4 958
Wierzyciele różni	65 293	9 789
- Rozliczenia transakcji z tytułu papierów wartościowych	6 722	0
- Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	3 628	4 262
- Zobowiązania z tytułu towarów i usług	50 214	5 496
- Zobowiązania z tytułu leasingu	1 043	0
- Pozostałe	3 686	31
Koszty rozliczane w czasie	15 047	18 257
- Usług informatycznych	4 709	6 725
- Usług KIR, kosztów eksploatacyjnych	1 144	1 605
- Badania sprawozdania finansowego i doradztwa finansowego	693	315
- Reprezentacji i reklamy	404	112
- Administracji wierzytelności	341	0
- Przyszłych świadczeń na rzecz pracowników	3 272	2 929
* urlopy	2 517	1 989
* premie	476	740
* pozostałe	279	200
- Pozostałe	4 484	6 571
Przychody przyszłych okresów	43 311	8 022
- Prowizje	10 450	8 022
- Pozostałe	32 861	0
Fundusze specjalne	3 589	3 580
Pozostałe	32 783	503
Razem pozostałe zobowiązania	<u>405 191</u>	<u>124 921</u>

Pozostałe zobowiązania (według terminów wymagalności)

Według umownych terminów wymagalności

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Do 1 miesiąca	324 974	118 153
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 240	320
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	4 601	4 110
Powyżej 1 roku do 5 lat	7 028	2 043
Powyżej 5 lat	64 348	295
Razem pozostałe zobowiązania	<u>405 191</u>	<u>124 921</u>

39. Rezerwy

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Rezerwa na świadczenia emerytalne	7 236	4 087
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	390	295
Rezerwa na sprawy sporne	4 006	60
Pozostałe rezerwy	881	0
Razem	<u>12 513</u>	<u>4 442</u>

Zmiany stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011

	Rezerwa na świadczenia pracownicze	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwa na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 01.01.2011	4 087	295	60	0	4 442
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1 131	362	1 204	914	3 611
Wykorzystanie rezerw	0	0	-800	-33	-833
Rozwiązanie rezerw	-54	-267	-59	-149	-529
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje*	2 072	0	3 601	149	5 822
Stan na dzień 31.12.2011	7 236	390	4 006	881	12 513
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	1 489	390	4 006	881	6 766
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	5 747	0	0	0	5 747
Stan na dzień 31.12.2011	7 236	390	4 006	881	12 513

* opis pozycji znajduje się na niniejszej stronie

Zmiany stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010

	Rezerwa na świadczenia pracownicze	Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwa na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na 01.01.2010	3 806	1 036	351	755	5 948
Utworzenie/aktualizacja rezerw	435	47	67	0	549
Wykorzystanie rezerw	-154	0	-358	-300	-812
Rozwiązanie rezerw	0	-788	0	-455	-1 243
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	0	0	0	0	0
Stan na dzień 31.12.2010	4 087	295	60	0	4 442
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	399	295	60	0	754
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	3 688	0	0	0	3 688
Stan na dzień 31.12.2010	4 087	295	60	0	4 442

Pozycja "Pozostałe zmiany i reklasyfikacje" zawiera wartości na początek okresu dla jednostek zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 01 stycznia 2011 roku oraz wartości na koniec okresu dla jednostek zależnych Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją po raz pierwszy na dzień 31 grudnia 2011 roku (Uzdrowiska), tj.: w kolumnie "Rezerwa na świadczenia pracownicze" 2.332 tys. zł, w kolumnie "Rezerwa na sprawy sporne" 3.601 tys. zł oraz w kolumnie "Pozostałe rezerwy" 149 tys. zł.

Rezerwa na świadczenia emerytalne

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy na odprawy emerytalne zgodnie z MSR 19. Szacunek rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych uwzględniających w szczególności: bieżące wynagrodzenia, okres pomiędzy datą nabycia prawa do otrzymania świadczenia a datą sprawozdawczą, wskaźnik rotacji pracowników oraz inne postanowienia regulaminu wynagrodzenia pracowników.

Rezerwę Grupa Kapitałowa oblicza metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno. Rezerwę wycenia w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Grupy Kapitałowej z tytułu odpraw emerytalnych. Podstawą do obliczenia rezerwy dla pracownika jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej, jaką Grupa Kapitałowa zobowiązuje się wypłacić. Przewidywana kwota odprawy obliczana jest, jako iloczyn następujących czynników:

- przewidywanej kwoty podstawy wymiaru odprawy emerytalnej,
- przewidywanego wzrostu podstawy wymiaru do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego,
- współczynnika procentowego uzależnionego od stażu pracy.

Naliczane rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane. Współczynnik dyskontujący oparty jest na średniorocznej rentowności 10-letnich obligacji Skarbu Państwa. Zyski i straty z obliczeń Grupa Kapitałowa rozpoznaje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Rezerwa na sprawy sporne

Grupa Kapitałowa prowadzi szczegółową ewidencję spraw sądowych oraz innych należności o charakterze roszczeń prawnych. W sprawach, w których na Grupie Kapitałowej ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 4.006 tys. zł.

Znaczące sprawy prowadzone były w:

- Uzdrowisku Konstancin Zdrój Sp. z o.o. 2.530 tys. zł. dotyczyło postępowań sądowych za bezumowne korzystanie z nieruchomości, 589 tys. zł. ze Skarbem Państwa za znaczący wzrost opłat za użytkowanie wieczyste, 72 tys. zł. dotyczyły powództwa wobec pracowników, 31 tys. zł. wobec Dyrekcji lasów, 87 tys. zł. wobec kontrahentów;
- Positive Advisory S.A. 165 tys. zł. dotyczyło odszkodowań z tytułu zakończonych umów o pracę.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku łączna wartość postępowań sądowych wyniosła 60 tys. zł.

Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują rezerwy na ryzyko operacyjne.

40. Kapitały własne

Kapitał zakładowy	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2010
	liczba akcji	wartość akcji	liczba akcji	wartość akcji
Akcje serii A	2 000	2 000	2 000	2 000
Akcje serii B	12 000	12 000	12 000	12 000
Akcje serii C	4 000	4 000	4 000	4 000
Akcje serii D	2 000	2 000	2 000	2 000
Akcje serii E	1 865	1 865	1 865	1 865
Akcje serii F	1 518	1 518	1 518	1 518
Akcje serii H	74 864	74 864	74 864	74 864
Akcje serii I	35 000	35 000	35 000	35 000
Akcje serii J	66 623	66 623		0
Razem	199 870	199 870	133 247	133 247

W 2010 roku Grupa Kapitałowa nie odnotowała żadnych ruchów w kapitale zakładowym, natomiast w 2011 roku kapitał zakładowy Grupy Kapitałowej został zwiększony o emisję akcji serii J w wartości 66.623 tys. zł.

Wartość nominalna akcji serii A, B, C, D, E, F, H, I, J wynosi 1 zł.

Akcje serii A, B, C, D, E i F są uprzywilejowane w zakresie dywidendy w ten sposób, że przypadająca na nie dywidenda wynosi 150% wartości dywidendy z akcji serii H i I. Powyższe uprzywilejowanie będzie obowiązywało do momentu uzyskania przychodów w wysokości 1,35 zł za akcję, w stosunku do innych akcjonariuszy, którzy objęli akcje serii H. Akcje serii H otrzymali akcjonariusze w zamian za akcje pięciu banków zrzeszających, które zostały przyłączone do GBPZ S.A. w dniu 15 marca 2002 roku. Emisja akcji serii J była ofertą publiczną akcji imiennych. Dnia 31 marca 2011 roku Bank BPS zakończył procedurę przyznawania akcji. Akcje serii J zostały zarejestrowane w dniu 13 maja 2011 roku.

W 2012 roku Bank BPS wyemitował akcje serii K, które zostały opisane w nocie nr 51.

Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

Pozostałe kapitały

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Kapitał zapasowy	337 519	268 592
Ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	83 902	100 071
Pozostały	253 617	168 521
Kapitał z aktualizacji wyceny	-18 889	-4 633
Wycena portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-23 320	-5 766
Podatek odroczoney	4 431	1 133
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	15 500	11 300
Pozostałe kapitały rezerwowe	29 383	26 674
Pozostałe kapitały razem	363 513	301 933
Zysk z lat ubiegłych i roku bieżącego	40 564	112 756
Razem pozostałe kapitały	404 077	414 689

Kapitał zapasowy pomniejszany jest o koszty transakcyjne dotyczące emisji kapitału. Łączne koszty ujęte w kapitale zapasowym w 2011 roku wyniosły 1.070 tys.zł. W 2010 roku nie występowały koszty transakcyjne dotyczące emisji kapitału.

Niepodzielony wynik obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy. Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, spółka akcyjna jest zobowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się, co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie, co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele. Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

Podziałowi podlega zysk netto ujawniony w jednostkowym sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z przepisami Ustawy o Rachunkowości.

41. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa jest to kwota, za którą składnik aktywów może zostać sprzedany lub wymieniony na inny składnik aktywów lub zobowiązanie może zostać uregulowane w ramach wolnorynkowej transakcji przeprowadzonej pomiędzy stronami dobrze poinformowanymi oraz dobrowolnie zawierającymi transakcję.

Grupa Kapitałowa jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w bilansie nie są prezentowane w wartości godziwej.

Główne kategorie aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w bilansie Grupy Kapitałowej do wartości godziwej stanowią:

- udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności nieprzeznaczone do obrotu,
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wykazywane w cenie nabycia, w tym inwestycje kapitałowe,
- zobowiązania finansowe nieprzeznaczone do obrotu.

Powyższe kategorie aktywów i zobowiązań finansowych wyceniane są według zamortyzowanego kosztu lub kosztu historycznego.

W celu oszacowania wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych Grupa Kapitałowa przyjęła poniżej zaprezentowane założenia i metody.

Należności od banków oraz należności od klientów – w przypadku kredytów, dla których harmonogram spłat nie jest określony, jako wartość godziwą przyjmuje się kwotę konieczną do zapłaty, gdyby należność stała się wymagana w dniu bilansowym.

Wartość godziwa należności netto, dla których harmonogram spłat jest określony, wyliczana jest jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i odsetek, zgodnych z harmonogramem, współczynnikiem dyskontującym. Jako współczynnik dyskontujący przyjmuje się sumę:

- bieżących rynkowych stóp procentowych opartych na krzywej dochodowości z dnia bilansowego
- średniej marży opartej na portfelu danego rodzaju kredytów udzielonych w ostatnim kwartale.

Papiery wartościowe – wartość godziwa w przypadku instrumentów notowanych, ustalana jest na podstawie wartości rynkowych (mark to market).

W przypadku instrumentów nienotowanych wartość godziwa ustalana jest na podstawie modelu (mark to model) przy wykorzystaniu systemu Kondor+.

Na podstawie analiz wartości godziwej notowanych dłużnych papierów wartościowych oraz kredytów udzielanych klientom ustalane są marże na ryzyko kredytowe dla instrumentu podlegającego wycenie. Powyższe marże wraz z zdefiniowanymi krzywymi dochodowości stanowią parametry wejściowe dla modelu wyceny instrumentu.

Zobowiązania wobec banków oraz zobowiązanie od klientów – w przypadku depozytów wypłacanych na żądanie i depozytów bez ustalonej daty wymagalności, za wartość godziwą przyjmowana jest kwota, która byłaby wypłacana na żądanie na dzień bilansowy.

Wartość godziwa depozytów o terminie wymagalności powyżej 3 miesięcy szacowana jest na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych średnim bieżącym oprocentowaniem rynkowym właściwym dla depozytów o zbliżonych terminach wymagalności.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – wartość godziwa ustalana jest na podstawie modelu (mark to model).

W tabeli poniżej przedstawiono różnice pomiędzy wartością bilansową i szacowaną wartością godziwą aktywów i zobowiązań finansowych Grupy Kapitałowej, które nie są ujmowane w bilansie Grupy Kapitałowej według wartości godziwej. Dla należności oraz zobowiązań z terminem zapadalności/wymagalności do 3 miesięcy przyjmuje się, że wartość godziwa jest równa wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2011 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>
Należności od innych banków	713 551	714 664
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	19 503	19 503
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 974 788	6 912 262
- klienci korporacyjni	4 753 381	4 735 365
- rolnicy	695 574	674 755
- przedsiębiorcy indywidualni	404 579	403 106
- osoby fizyczne	710 666	689 441
- instytucje rządowe i samorządowe	410 588	409 595
- pozostałe podmioty	0	0
Inwestycyjne papiery wartościowe, utrzymywane do terminu zapadalności	2 104 524	2 059 724
Zobowiązania wobec banków i Banku Centralnego	14 319 326	14 320 764
Zobowiązania wobec klientów	1 733 935	1 732 205
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	336 943	335 518

Wartość godziwa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Należności od innych banków	672 384	614 419
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 489 068	5 107 770
- klienci korporacyjni	3 485 914	3 318 770
- rolnicy	628 260	560 428
- przedsiębiorcy indywidualni	317 943	289 555
- osoby fizyczne	663 229	568 854
- instytucje rządowe i samorządowe	390 021	366 462
- pozostałe podmioty	3 701	3 701
Inwestycyjne papiery wartościowe, utrzymywane do terminu zapadalności	3 005 239	2 997 749
Zobowiązania wobec banków i Banku Centralnego	13 486 505	13 488 928
Zobowiązania wobec klientów	1 783 552	1 781 906
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	233 222	233 114

42. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom I (Level I): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku lub techniki wyceny bazujące tylko i wyłącznie o informacje rynkowe.
- Poziom II (Level II): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe.
- Poziom III (Level III): aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

Poniżej zaprezentowano wartości bilansowe poszczególnych kategorii aktywów i zobowiązań finansowych w rozbiciu na poszczególne poziomy wyceny.

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych w roku 2011

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe, w tym:	4 917 053	815 101	91 971	5 824 125
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	29 864	0	1 323	31 187
Pochodne instrumenty finansowe	0	20 788	0	20 788
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	4 887 189	794 313	90 648	5 772 150
Zobowiązania finansowe, w tym:	0	7 901	0	7 901
Pochodne instrumenty finansowe	0	7 901	0	7 901

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych w roku 2010

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe, w tym:	5 552 614	197 542	20 874	5 771 030
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	0	1 044	0	1 044
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	5 552 614	196 498	20 874	5 769 986
Zobowiązania finansowe, w tym:	0	699	0	699
Pochodne instrumenty finansowe	0	699	0	699

Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej – poziom III

	2011	2010
Stan na początek okresu	28 260	6 824
Zwiększenia:	54 105	17 743
- nabycie	43 116	15 026
- wycena odnoszona na kapitał z aktualizacji wyceny	10 989	0
- pozostałe	0	2 717
Zmniejszenia:	9 606	3 693
- wycena odnoszona na kapitał z aktualizacji wyceny	9 606	1 632
- pozostałe	0	2 061
Stan na koniec okresu	91 971	28 260

W 2011 roku w porównaniu do roku 2010 miała miejsce zmiana struktury między I i II poziomem w pozycji „inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży”, wynikająca ze zmiany struktury portfela papierów wartościowych Grupy Kapitałowej, tj. zwiększenia udziału papierów wycenianych w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe.

W 2011 roku oraz 2010 roku Grupa Kapitałowa posiadała aktywa finansowe wyceniane po koszcie zgodnie z MSR 39, ponieważ nie można wiarygodnie wycenić wartości godziwej tych aktywów. Były to udziały w Bankach Spółdzielczych, SG Bank S.A. i KIR S.A. Na dzień 31 grudnia 2011 roku aktywa te wynosiły 16.091 tys. zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiły 15.689 tys. zł. Informacje na temat wartości godziwej tych instrumentów nie zostały ujawnione, ponieważ wiarygodna wycena ich wartości godziwej nie jest możliwa ze względu na brak rynku dla przedmiotowych instrumentów. Grupa Kapitałowa w okresie do 1 roku od dnia bilansowego nie zamierza zbyć przedmiotowych instrumentów finansowych. Wyżej wymienione aktywa zostały uwzględnione w III poziomie wyceny.

43. Działalność powiernicza

W 2011 roku oraz 2010 roku Grupa Kapitałowa nie prowadziła działalności powierniczej.

44. Leasing operacyjny

Grupa jako leasingodawca

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała umów, w których była leasingodawcą.

Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu operacyjnego, w których Grupa Kapitałowa występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim najmu i dzierżawy nieruchomości oraz floty samochodowej użytkowanej przez Grupę Kapitałową w ramach normalnej działalności operacyjnej. Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

W roku 2011 oraz 2010 nie wystąpiły istotne warunkowe opłaty leasingowe ani nieodwołalne umowy subleasingowe.

Suma przyszłych minimalnych opłat leasingowych, które Grupa Kapitałowa jest zobligowana zapłacić na mocy umów leasingu operacyjnego kształtuje się w następujący sposób:

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Do roku	16 742	11 325
Od roku do 5 lat	42 751	28 812
Powyżej 5 lat	7 289	13 158
Razem	<u>66 782</u>	<u>53 295</u>

Wartość minimalnych opłat leasingowych z tytułu leasingu operacyjnego ujętych jako koszt 2011 roku wyniosła 12.019 tys. zł, a w 2010 roku 10.356 tys. zł.

45. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla celów skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują bilansowy stan środków pieniężnych oraz salda rachunków bieżących i lokat z terminem pierwotnym do 3 miesięcy.

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 114 452	789 664
Rachunki bieżące banków i pozostałe należności	35 589	227 941
Lokaty bankowe do 3 miesięcy	529 712	284 000
Razem	<u>1 679 753</u>	<u>1 301 605</u>

Salda rachunków bieżących prezentowane w nocie nie uwzględniają sald kredytów udzielonych w rachunku bieżącym.

Podział działalności w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych

W skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku i dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa Kapitałowa wykazuje przepływy pieniężne w podziale na przepływy z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej, biorąc po uwagę rodzaj działalności.

W działalności operacyjnej wykazano przepływy pieniężne związane z podstawową działalnością Grupy Kapitałowej jakimi są usługi pośrednictwa finansowego świadczone przez Bank oraz usługi maklerskie i windykacyjne świadczone przez spółki zależne.

Przepływy pieniężne działalności inwestycyjnej obejmują przede wszystkim przepływy z tytułu nabywania lub zbywania rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych a także przepływy pieniężne związane z inwestycyjnymi papierami wartościowymi utrzymywanymi do terminu zapadalności.

Przepływy działalności finansowej są wynikiem działalności, której przedmiotem jest pozyskanie innych niż działalność operacyjna, źródeł finansowania lub ich spłaty oraz związane z tym pieniężne koszty, w tym np. wypłacone dywidendy.

Wartość odsetek otrzymanych i zapłaconych w okresie sprawozdawczym

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Odsetki otrzymane	913 682	592 148
Odsetki zapłacone	611 227	487 159

Wartość dywidend otrzymanych i zapłaconych w okresie sprawozdawczym

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Dywidendy otrzymane	15 984	14 487
Dywidendy zapłacone	14 951	14 491

Różnice między bilansowymi zmianami stanu pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

	2011	2010
Bilansowa zmiana stanu należności od innych banków	-86 167	764 523
wylączenie zmiany stanu w części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych	53 360	-343 631
wylączenie zmiany stanu nienotowanych papierów wartościowych wykazanych w działalności inwestycyjnej	0	-417 851
wylączenie stanu należności od innych banków spółek zależnych na dzień nabycia	509	0
Zmiana stanu należności od innych banków w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	-32 298	3 041
Bilansowa zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	-1 485 720	-1 331 390
wylączenie zmiany stanu nienotowanych papierów wartościowych wykazanych w działalności inwestycyjnej	-84 374	128 457
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	-1 570 094	-1 202 933
Bilansowa zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	17 133	-2 600 375
wycena do wartości godziwej odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-17 554	3 961
wylączenie stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży spółek zależnych na dzień nabycia	6 553	0
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	6 132	-2 596 414
Bilansowa zmiana stanu zapasów oraz innych aktywów	204 419	-274 146
wydatki z tytułu nabycia udziałów/akcji w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych wykazane w działalności inwestycyjnej	-3 706	3 706
wylączenie stanu zapasów oraz innych aktywów spółek zależnych na dzień nabycia	6 320	0
Zmiana stanu innych aktywów w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	207 033	-270 440
Bilansowa zmiana zobowiązań wobec banków	832 821	3 540 364
wylączenie stanu zobowiązań wobec banków spółek zależnych na dzień nabycia	-4 296	0
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	828 525	3 540 364
Bilansowa zmiana zobowiązań wobec klientów	-49 617	376 959
wylączenie stanu zobowiązań wobec klientów spółek zależnych na dzień nabycia	-630	0
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	-50 247	376 959
Bilansowa zmian stanu pozostałych zobowiązań	280 270	3 337
wylączenie stanu zobowiązań wobec klientów spółek zależnych na dzień nabycia	-40 964	0
wylączenie stanu zobowiązań wynikających z umowy inwestycyjnej	-32 749	0
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	206 557	3 337
Bilansowa zmian stanu rezerw	8 071	-1 506
wylączenie stanu rezerw spółek zależnych na dzień nabycia	-5 802	0
Zmiana stanu rezerw w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	2 269	-1 506

46. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

- zobowiązania do udzielania kredytów, na które składają się przyznane kwoty kredytów, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym. Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Grupa Kapitałowa zobowiązana będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów zostały zaprezentowane w nocie poniżej.
- udzielone gwarancje stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów grupy ze swoich zobowiązań wobec osób trzecich. Wartość gwarancji zaprezentowana w nocie poniżej odzwierciedla maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

W Grupie Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku nie miały miejsca zobowiązania z tytułu gwarancji emisji.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa rozpoznała zobowiązania bezwarunkowe wobec Skarbu Państwa wynikające z umów nabycia Uzdrowiska Iwonicz S.A., Uzdrowiska Konstancin – Zdrój Sp. z o.o., Uzdrowiska Kamień Pomorski Sp. z o.o. w łącznej wartości 37.000 tys. zł związane z zobowiązaniem Grupy Kapitałowej do inwestycji w te Uzdrowiska. Ponadto zgodnie z umowami podpisanymi ze Skarbem Państwa Grupa Kapitałowa jest zobowiązana do zachowania własności udziałów przez okres 10 lat od dnia zawarcia umowy i ich nieobciążania pod jakimkolwiek tytułem prawnym, nieobniżania kapitałów zakładowych Uzdrowisk oraz zobowiązania do przestrzegania podpisanych pakietów socjalnych.

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju:

	31.12.2011	31.12.2010
Finansowe	2 849 601	1 817 789
- niewykorzystane linie kredytowe	1 942 239	1 408 600
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	464 830	381 622
- limity na kartach kredytowych	14 719	17 053
- otwarte akredytywy importowe	110	0
- pozostałe	427 703	10 514
Gwarancyjne	82 054	86 866
- gwarancje udzielone	82 054	86 866
Razem	2 931 655	1 904 655

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów wymagalności

	31.12.2011	31.12.2010
Finansowe	2 849 601	1 817 789
do 1-go miesiąca	1 462 498	82 056
powyżej 1-3 miesięcy	148 059	172 045
powyżej 3-12 miesięcy	1 065 250	990 246
powyżej roku do 5 lat	157 239	217 006
powyżej 5 lat	16 555	356 436
Gwarancyjne	82 054	86 866
do 1-go miesiąca	8 772	2 120
powyżej 1-3 miesięcy	7 095	1 433
powyżej 3-12 miesięcy	12 461	34 053
powyżej roku do 5 lat	53 530	48 902
powyżej 5 lat	196	358
Razem zobowiązania warunkowe	2 931 655	1 904 655

W pozycji „pozostałe” finansowe zobowiązania warunkowe udzielone została ujęta wartość gwarancji wystawiona przez spółkę Grzybowska 81 Sp. z o.o. na rzecz spółki Unibep S.A. w związku z budową nowej siedziby Banku oraz podmiotów Grupy Kapitałowej w wysokości 129.550 tys. zł.

Zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży:

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Bieżące operacje wymiany	465 779	44 768
Terminowe operacje wymiany	2 516 934	134 888
Operacje papierami wartościowymi	264	1 011
Razem	<u>2 982 977</u>	<u>180 667</u>

Zobowiązania pozabilansowe otrzymane:

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Finansowe	6 939	7 851
Gwarancyjne	95 239	65 150
Razem	<u>102 178</u>	<u>73 001</u>

Sprawy sądowe

Według informacji posiadanych przez Grupę Kapitałową na dzień 31 grudnia 2011 roku nie toczyły się ani nie wszczęto wobec Banku i podmiotów Grupy Kapitałowej żadnych postępowań sądowych, administracyjnych (w tym przed organami rządowymi), arbitrażowych, które mogłyby wywrzeć lub wywarły w niedawnej przeszłości istotny wpływ na sytuację finansową i operacyjną Grupy Kapitałowej, a które nie zostały odpowiednio ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej.

47. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Aktywa Grupy Kapitałowej stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na datę 31 grudnia 2011 roku

Rodzaj aktywów Grupy Kapitałowej stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Budynek Chrobry	Pożyczka z WFOŚiGW	881	542
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	159 863	163 413
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt	603 834	722 131
Szpital Excelsior	Kredyt	6 400	3 500
Zakład przyrodolecznicy	Kredyt	3 860	2 200
Pakiet skupionych wierzytelności	Kredyt	3 600	4 984
Razem		<u>778 438</u>	<u>896 770</u>

Aktywa Grupy Kapitałowej stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na datę 31 grudnia 2010 roku

Rodzaj aktywów Grupy Kapitałowej stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	135 612	138 486
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt	598 960	710 036
Pakiet skupionych wierzytelności	Kredyt	4 500	4 718
Razem		739 072	853 240

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku obligacje Skarbu Państwa stanowiły zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz płatności limitu kredytu technicznego udostępnianego przez Narodowy Bank Polski w ramach rachunku bieżącego nostro. Wartość nominalna oraz wartość bilansowa obligacji Skarbu Państwa stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Banku w poszczególnych okresach zaprezentowana została w powyższej notcie.

48. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W niniejszej notcie Grupa Kapitałowa prezentuje transakcje z podmiotami stowarzyszonymi oraz kluczowym personelem kierowniczym, które traktuje jako transakcje z podmiotami powiązаныmi.

Wzajemne transakcje z podmiotami stowarzyszonymi

Wszystkie transakcje pomiędzy podmiotami Grupy Kapitałowej, a podmiotami stowarzyszonymi były transakcjami zawartymi na warunkach rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej prowadzonej przez Grupę Kapitałową.

Poniższa tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych ze spółką stowarzyszoną IT Card:

	31.12.2011	31.12.2010
Należności netto	514	0
Pozostałe aktywa	9	0
Zobowiązania	666	75
Przychody ogółem	1 499	74
- w tym z tytułu odsetek i prowizji	49	0
Koszty ogółem	1 689	104
- w tym z tytułu odsetek i prowizji	893	104
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	2 163	2 163

Wynagrodzenia Członków Zarządu, Rady Nadzorczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

	2011	2010
Zarząd	10 316	4 862
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	9 061	4 862
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	1 255	0
Rada Nadzorcza	1 250	507
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	1 250	507
Razem	11 566	5 369

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

	2011	2010
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	17 436	12 911
Razem	17 436	12 911

Na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku wynagrodzenia Członków Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej składały się z wynagrodzeń, świadczeń z tytułu rozwiązania stosunków pracy i narzutów krótkoterminowych świadczeń pracowniczych.

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku oraz w jednostkach od niego zależnych

Na dzień 31.12.2011 członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku i spółek konsolidowanych metodą pełną posiadali w Banku łącznie 2 kredyty Bezpieczna gotówka udzielone w 2010 roku na łączną kwotę 55 tys. zł (zadłużenie na koniec roku 2011: 45 tys. zł) oraz 1 kredyt mieszkaniowy Mój dom udzielony w 2010 roku na kwotę 250 tys. zł (zadłużenie na koniec roku 2011: 203 tys. zł).

Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

Na dzień 31 grudnia 2011 członkowie władz Banku i spółek konsolidowanych metodą pełną posiadali w Banku łącznie 15 kart kredytowych (w większości VISA President) z łącznym limitem 205 tys. zł. Wykorzystanie limitów na koniec roku wyniosło 44 tys. zł. Warunki cenowe nie odbiegają od standardowych dla tych produktów.

49. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania skonsolidowanego i jednostkowego sprawozdania finansowego Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za lata 2011 i 2010 jest Ernst&Young Audit sp. z o. o.

Jednostkowe sprawozdania spółek zależnych za rok 2011 badane były przez Ernst&Young Audit sp. z o. o. (Centrum Finansowe Banku BPS S.A., BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A., Quantum 1 FIZ, Quantum 2 FIZ, BPS 1 NS FIZ, BPS 2 NS FIZ) oraz inne podmioty uprawnione do badania.

Jednostkowe sprawozdania spółki Centrum Finansowe Banku BPS S.A., Dom Maklerski Banku S.A. za rok 2010 badane były przez Ernst&Young Audit sp. z o.o.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku w podziale na rodzaje usług:

	31.12.2011	31.12.2010
Rodzaj usługi		
Obowiązkowe badanie sprawozdania finansowego	800	313
Pozostałe usługi poświadczające	455	507
Pozostałe usługi	368	479
Razem	1 623	1 299

50. Struktura zatrudnienia

Stan zatrudnienia w Grupie Kapitałowej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku kształtował się następująco

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Bank	1 165	1 269
Centrala	356	446
Oddziały Banku	809	823
Jednostki zależne	1 267	88
Razem	<u>2 432</u>	<u>1 357</u>

51. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły znaczące zdarzenia mające wpływ na prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe, inne niż opisane poniżej.

Dnia 2 stycznia 2012 roku została powołana HR BPS spółka z o.o. i została włączona do struktury Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

Decyzją z dnia 24 stycznia 2012 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na zaliczenie do funduszy uzupełniających Banku zobowiązania w kwocie 20.000 tys. zł z tytułu emisji siedmioletnich obligacji na okaziciela serii BPS0718.

W dniu 8 lutego 2012 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku BPS S.A., na którym podjęto Uchwałę nr 2/2012 w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji akcji zwykłych imiennych serii K w wysokości do kwoty 125.000 tys. zł oraz wyłączenia prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy w całości. Cena emisyjna jednej akcji serii K ustalona została na 1 zł.

Dnia 17 lutego 2012 roku spółka Dom Inwestycyjny Libero S.A. dokonała wpłaty na objęcie 31% akcji spółki Termisil Huta Szkła Wołomin S.A. Spółka Termisil istnieje od 1905 roku, jest polskim producentem szkła żaroodpornego gospodarczego i przemysłowego. Eksport stanowi ponad 30 procent produkcji. Firma zatrudnia ponad 230 osób.

W dniu 7 marca 2012 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy wydał postanowienie o wpisie do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku poprzez emisję akcji serii K o łącznej wartości 115.461 tys. zł. Kapitał zakładowy Banku, po dokonanych podwyższeniach wynosi 315.331 tys. zł.

W dniu 7 marca 2012 roku do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynął wniosek o stwierdzenie nieważności Uchwały nr 2/2012 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 8 lutego 2012 roku w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji zwykłych imiennych serii K oraz wyłączenia prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy w całości, wniesiony przez akcjonariusza mniejszościowego. Jednocześnie został złożony wniosek o zabezpieczenie ww. roszczenia do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w powyższej sprawie między innymi poprzez zakazanie wydawania akcji serii K.

W dniu 17 kwietnia 2012 roku Rada Nadzorcza odwołała ze stanowiska Prezesa Zarządu Pana Mirosława Potulskiego oraz ze stanowiska Wiceprezesa Pana Krzysztofa Jagielskiego. Jednocześnie oddelegowała na czas do dnia 30 czerwca 2012 roku Członków Rady Nadzorczej Pana Józefa Czysza oraz Panią Hannę Barbarę Rusczyńską do pełnienia obowiązków odpowiednio Prezesa Zarządu oraz Wiceprezesa Zarządu.

52. Zakładowy Fundusz świadczeń socjalnych („ZFŚS”)

Ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 4 marca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, wprowadziła wymóg tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 pracowników. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników.

Zobowiązania Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez spółkę na rzecz ZFŚS, pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa Kapitałowa dokonała kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Grupy Kapitałowej. W związku z tym saldo z tytułu ZFŚS w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosło zero.

W poniższym zestawieniu przedstawiono rodzaje oraz wartość bilansową aktywów, stanu Funduszu i kosztów związanych z ZFŚS:

	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Pożyczki udzielone pracownikom	1 082	930
Środki pieniężne na rachunku ZFŚS	456	388
Aktywa ZFŚS	1 538	1 318
Wartość ZFŚS	1 538	1 318
Odpisy dokonane na rzecz ZFŚS w okresie	1 501	1 441

53. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej

53.1 Ryzyko kredytowe

Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej oznacza możliwość wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązaniem się z warunków zawartych umów przez kontrahentów poszczególnych podmiotów wchodzących w skład w Grupy Kapitałowej. Ryzyko to identyfikowane jest w Grupie Kapitałowej zarówno w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji kredytowej jak i do całego portfela kredytowego.

Grupa Kapitałowa dąży do minimalizacji ryzyka kredytowego odpowiednio nim zarządzając. Celem strategicznym zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej jest zwiększenie bezpieczeństwa działalności kredytowej, poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny tego ryzyka i efektywności podejmowanych decyzji kredytowych, skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego, zarówno wobec pojedynczego klienta, jak i całego portfela kredytowego.

Powyższy cel Grupa Kapitałowa realizuje utrzymując ostrożnościowe podejście do oceny ryzyka kredytowego poprzez identyfikację i ocenę źródeł jego występowania, zarówno aktualnych jak i potencjalnych oraz przyjmowanie płynnych o wysokiej wartości zabezpieczeń, a także poprzez ograniczanie tego ryzyka, zarówno w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji kredytowej jak i zaangażowania portfelowego.

Bank jako podmiot dominujący, w ramach nadzoru nad ryzykiem Grupy Kapitałowej, przeprowadza ocenę ryzyka kredytowego w działalności spółek zależnych oraz ocenę wpływu tego ryzyka na poziom ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej.

Ramy prawne procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej odbywa się w oparciu o wewnętrzne regulacje, pozwalające na identyfikację, pomiar i monitorowanie ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej. Regulacje wewnętrzne Grupy Kapitałowej powstają z uwzględnieniem przepisów prawa powszechnego i uchwał Nadzorczy.

W związku z powyższym spółki zależne Grupy Kapitałowej zobowiązane są do posiadania tych spośród następujących regulacji z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, których wprowadzenie do stosowania rekomendowane jest im przez Bank - w zależności od specyfiki profilu ryzyka danej spółki. Do zbioru regulacji rekomendowanych przez Bank spółkom zależnym należą:

- 1) Polityki Zarządzania Ryzykiem Kredytowym;
- 2) Regulaminu Podejmowania Decyzji Kredytowych;
- 3) Regulaminu Działania Komitetu Kredytowego Spółki;
- 4) Instrukcje Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w Spółce;

5) Metodyki Oceny Zdolności Kredytowej,

Projekty wewnętrznych regulacji spółek zależnych z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, przed ich przekazaniem do przyjęcia przez odpowiednie organy spółki oraz Banku, muszą być pozytywnie zaopiniowane przez Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym. Ponadto, jeżeli z informacji przygotowanych przez Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej, wynika konieczność dokonania zmian w systemie zarządzania ryzykiem kredytowym w danej spółce, to informacje i wnioski w tym zakresie przekazywane są Członkom Rady Nadzorczej danej spółki zależnej, po ich uprzednim zaakceptowaniu przez Zarząd Banku.

Funkcjonujący w Grupie Kapitałowej system zarządzania ryzykiem kredytowym oceniany jest przez komórkę organizacyjną Banku odpowiedzialną za jego walidację.

Organizacja procesu oceny ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej

Ocena ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej przeprowadzana jest zarówno na poziomie pojedynczej ekspozycji jak i na poziomie portfelowym.

W procesie oceny ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku lub dwóch Członków Zarządu Banku - w zależności od łącznego zaangażowania Grupy Kapitałowej w ekspozycje kredytowe kontrahenta, poprzez podejmowanie decyzji o zgodzie na zrealizowanie przez spółkę zależną transakcji, charakteryzującej się ryzykiem kredytowym;
- 2) Komitet Kredytowy Banku - poprzez wydawanie opinii poprzedzających decyzje podejmowane przez Zarząd lub dwóch Członków Zarządu Banku w zakresie zrealizowania przez spółkę zależną transakcji charakteryzującej się ryzykiem kredytowym;
- 3) Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym - poprzez:
 - a) weryfikację oceny ryzyka kredytowego transakcji realizowanych przez spółki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej;
 - b) zarządzanie systemem zapytań dotyczących wykorzystania limitów koncentracji zaangażowań funkcjonujących w Grupie Kapitałowej;
 - c) uczestnictwo wyznaczonych pracowników Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w posiedzeniach Komitetów Kredytowych spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Stopień zaangażowania wyżej wymienionych organów, komitetów i komórek organizacyjnych Banku w ocenę ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji jest dostosowywany do skali i specyfiki działalności poszczególnych spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej i określony w ich przepisach wewnętrznych.

Ocena ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji dokonywana jest na podstawie informacji określonych w przepisach wewnętrznych, regulujących zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań funkcjonujących w Grupie Kapitałowej oraz w dokumentacji kredytowej, zgodnie z obowiązującymi metodykami oceny zdolności kredytowej.

W procesie oceny ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym cyklicznie raportuje do Zarządu Banku ryzyko portfela ekspozycji kredytowych w Grupie Kapitałowej. Zestaw danych potrzebnych do sporządzania cyklicznych raportów Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym pozyskuje ze spółek zależnych, które przekazują je w zakresie i w terminach określonych przez Bank i zaakceptowanych w wewnętrznych aktach prawnych, regulujących zarządzanie ryzykiem kredytowym w spółce zależnej. Dane te wykorzystywane są również w zarządzaniu limitami koncentracji Grupy Kapitałowej, wyznaczaniu wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe na poziomie skonsolidowanym i w naliczanie odpisów na utratę wartości aktywów kredytowych w Grupie Kapitałowej.

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym

Podstawowe kierunki zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej wyznacza polityka. Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym przyjmowana jest w Grupie Kapitałowej w okresach rocznych uchwałą Zarządu Banku, po jej zaopiniowaniu przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, a następnie zatwierdzana uchwałą Rady Nadzorczej Banku.

Głównymi celami polityki na rok 2011 były:

- racjonalne zarządzanie ryzykiem kredytowym, oparte o zasadę bezpieczeństwa zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej jak i do całego portfela kredytowego;
- utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego cechującego się odpowiednią dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja

ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

- rozwój współpracy w zakresie zawierania konsorcjów ze zrzeszonymi i współpracującymi bankami spółdzielczymi.

W okresie objętym polityką Grupa Kapitałowa koncentrowała się na finansowaniu małych i średnich przedsiębiorstw, rolników indywidualnych i osób fizycznych.

W Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa Kapitałowa określiła zasady dywersyfikacji tego ryzyka, wskazując jednocześnie komórkę organizacyjną odpowiedzialną w Grupie Kapitałowej za identyfikację i ocenę poziomu koncentracji zaangażowań oraz przygotowanie propozycji działań koniecznych do podjęcia w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące.

W ramach podejmowanych działań dywersyfikujących ryzyko koncentracji zaangażowań Grupy Kapitałowej wykorzystuje następujące instrumenty:

1) na poziomie jednostkowym:

- procedury kredytowe oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i ustanawiania prawnych zabezpieczeń,
- procedury opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych,
- procedury udzielania upoważnień do podejmowania decyzji kredytowych,
- procedury monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka kredytowego,
- procedury monitorowania zabezpieczeń,
- procedury monitorowania zaangażowania Grupy Kapitałowej w kredyty i pożyczki o terminie zapadalności powyżej 10 lat,
- procedury ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań i zaangażowań kapitałowych;

2) na poziomie portfela kredytowego:

- parametryczne normy ostrożnościowe (ustawowe),
- wewnętrzne limity w zakresie koncentracji zaangażowań kredytowych, w tym z tytułu dużych zaangażowań,
- szacowanie odpowiedniej wielkości kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań.

W celu zwiększenia skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych oraz oceny wiarygodności klientów, Grupa Kapitałowa kontynuuje i rozszerza współpracę z instytucjami zewnętrznymi oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Zasady podejmowania decyzji kredytowych

Decyzje kredytowe w Grupie Kapitałowej podejmowane są na różnych poziomach decyzyjnych. Rodzaj i liczba poziomów decyzyjnych zaangażowanych w proces podejmowania decyzji kredytowej uzależniona jest od przedmiotu i podmiotu tej decyzji oraz od kwoty łącznego zaangażowania Grupy Kapitałowej w klienta i podmioty powiązane z nim kapitałowo lub organizacyjnie.

Decyzje kredytowe w Grupie Kapitałowej podejmowane są minimum dwuosobowo. Wyjątek stanowią decyzje w sprawie klasyfikacji ekspozycji kredytowych, ustalenia strategii działania wobec klienta oraz trwałej utraty wartości ekspozycji kredytowej w ramach metody indywidualnej, podejmowane jednoosobowo przez pracowników Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym. Brak jednomyślności decydentów oznacza decyzję negatywną. Istnieje możliwość odwołania się od negatywnej decyzji kredytowej do następnego w kolejności poziomu decyzyjnego, który podejmuje ostateczną decyzję kredytową w danej sprawie.

Podjęcie decyzji kredytowej dotyczącej zawarcia lub zmiany transakcji kredytowej standardowo poprzedzane jest weryfikacją, przeprowadzaną przez komórkę organizacyjną Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, a w przypadku decyzji kredytowych podejmowanych przez dwóch Członków Zarządu lub przez Zarząd – także opinią Komitetu Kredytowego Banku.

Prawidłowość podejmowania decyzji kredytowych podlega w Grupie Kapitałowej szczególnej kontroli wewnętrznej.

Oceny zakresu kompetencji kredytowych przyznanych pracownikom Grupy Kapitałowej dokonuje cyklicznie Dyrektor Departamentu Sprzedaży, a wnioski z tej oceny - po ich zaopiniowaniu przez Dyrektora Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym - przedkładane są Zarządowi Banku.

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględniania posiadanych zabezpieczeń

	Wartość bilansowa netto <u>31.12.2011</u>	Wartość bilansowa netto <u>31.12.2010</u>
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 114 452	789 664
Należności od banków	713 551	627 384
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17 361	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 974 788	5 489 068
- klienci korporacyjni	4 755 301	3 300 695
- rolnicy	695 623	627 472
- przedsiębiorcy indywidualni	402 909	317 833
- osoby fizyczne	712 417	662 989
- instytucje rządowe i samorządowe	408 538	383 385
- pozostałe podmioty	0	196 694
Inwestycyjne papiery wartościowe – dostępne do sprzedaży	5 267 791	5 520 734
Inwestycyjne papiery wartościowe – utrzymywane do terminu zapadalności	2 104 524	3 005 239
Inne aktywa	68 880	296 564
Razem ekspozycja bilansowa	16 261 347	15 728 653
Zobowiązania warunkowe udzielone	2 931 265	1 904 360
Razem ekspozycja pozabilansowa	2 931 265	1 904 360
Razem ekspozycja bilansowa i pozabilansowa	19 192 612	17 633 013

Koncentracja ryzyka kredytowego

Grupa Kapitałowa zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Grupa Kapitałowa stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do: grupy klientów, produktów, branż, regionów, zabezpieczeń i walut.

Grupa Kapitałowa identyfikuje koncentracje zaangażowań i dokonuje oceny poziomu ryzyka kredytowego związanego z tymi koncentracjami. Identyfikacja koncentracji zaangażowań polega na wskazaniu wyodrębnionych portfeli jednorodnych zaangażowań, uwzględniających określoną dla danego portfela cechę, stanowiącą ryzyko istotne w działalności kredytowej Grupy Kapitałowej.

W Grupie Kapitałowej funkcjonuje system wewnętrznych limitów z tytułu poszczególnych ryzyk koncentracji zaangażowań, których wartość graniczną stanowi wielokrotność funduszy własnych lub funduszy podstawowych. Grupa Kapitałowej uwzględnia limity koncentracji zaangażowań:

- wobec pojedynczych podmiotów oraz powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- w ten sam sektor gospodarczy,
- w ten sam region geograficzny,
- w ten sam rodzaj instrumentu finansowego,
- w ten sam rodzaj zabezpieczenia,
- w ten sam rodzaj waluty obcej,
- terminie zapadalności powyżej 10 lat.

Na podstawie przeprowadzonej identyfikacji i oceny poziomu koncentracji zaangażowań formułowane są propozycje dotyczące działań jakie powinny być podjęte przez Grupę Kapitałową, w szczególności w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące. Celem tych działań jest zminimalizowanie poziomu ryzyka kredytowego portfela kredytowego i w efekcie tworzenie bezpiecznej struktury tego portfela.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Grupy Kapitałowej.

Grupa Kapitałowa stosuje również system limitów wewnętrznych dotyczących koncentracji zaangażowań:

- 1) z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych, uwzględniających zaangażowanie związane z:
 - rodzajem ekspozycji kredytowej,
 - długością okresu umowy,
 - walutą transakcji kredytowych,
- 2) z tytułu ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, uwzględniających zaangażowanie:
 - wobec pojedynczych podmiotów oraz powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie zgodnie z art. 71 ust 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo bankowe,
 - w ten sam sektor gospodarczy,
 - w kredyty mieszkaniowe i hipoteczne dla osób fizycznych, zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi,
 - w ten sam region geograficzny,
 - w ten sam instrument finansowy,
 - według długości okresu umowy, w tym z uwagi na średni okres kredytowania w obszarze kredytów mieszkaniowych,
 - w ten sam rodzaj waluty obcej,
 - według sposobu oprocentowania.

W celu wyodrębnienia portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, Grupa Kapitałowa przyjmuje kryterium kwalifikacji zgodne z Rekomendacją „S”. Portfel obejmuje wszystkie ekspozycje kredytowe, w przypadku których zostało już ustanowione zabezpieczenie w postaci hipoteki, lub zabezpieczenie takie stanowić będzie zabezpieczenie docelowe, z wyjątkiem ekspozycji, których pierwotny termin zapadalności jest krótszy od trzech lat oraz ekspozycji, których zabezpieczenie w formie hipoteki nie ma charakteru dominującego.

W przypadku koncentracji zaangażowania kredytowego w określonej branży, Grupa Kapitałowa analizuje sytuację finansową klienta w porównaniu z innymi spółkami z danej branży.

Grupa Kapitałowa monitoruje również ryzyko koncentracji dużych zaangażowań oraz przestrzegania limitów wynikających z przepisów ustawy Prawo bankowe.

Przestrzeganie norm ostrożnościowych określonych limitami zewnętrznymi i wewnętrznymi raportowane jest Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej.

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2011 rok

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
dolnośląskie	5 508	1 068 366	29 508	1 103 382
kujawsko-pomorskie	0	63 185	22 085	85 270
lubelskie	0	487 284	34 719	522 003
lubuskie	0	111 366	2 923	114 289
łódzkie	0	180 037	37 971	218 008
małopolskie	0	731 815	39 789	771 604
mazowieckie	142 687	1 177 508	20 579	1 340 774
opolskie	0	236 818	22 030	258 848
podkarpackie	90	532 521	86 288	618 899
podlaskie	0	275 300	34 448	309 748
pomorskie	0	134 636	1	134 637
śląskie	0	567 130	20 108	587 238
świętokrzyskie	0	158 275	15 430	173 705
warmińsko-mazurskie	146	645 680	42 659	688 485
wielkopolskie	0	44 717	0	44 717
zachodniopomorskie	0	3 181	0	3 181
Razem	148 431	6 417 819	408 538	6 974 788

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2010 rok

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
dolnośląskie	0	814 787	25 779	840 566
kujawsko-pomorskie	0	56 455	24 241	80 696
lubelskie	0	311 220	26 577	337 797
lubuskie	0	116 783	4 320	121 103
łódzkie	0	126 215	34 942	161 157
małopolskie	0	569 911	45 647	615 558
mazowieckie	191 480	953 736	16 865	1 162 081
opolskie	0	211 822	13 613	225 435
podkarpackie	0	321 157	92 785	413 942
podlaskie	0	245 735	24 380	270 115
pomorskie	0	69 233	9	69 242
śląskie	0	505 827	13 889	519 716
świętokrzyskie	0	105 434	18 119	123 553
warmińsko-mazurskie	0	502 035	45 743	547 778
wielkopolskie	0	329	0	329
zachodniopomorskie	0	0	0	0
Razem	191 480	4 910 679	386 909	5 489 068

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	<u>Wartość netto</u> <u>31.12.2011</u>	<u>Wartość netto</u> <u>31.12.2010</u>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	851 533	758 094
Górnictwo i wydobywanie	45 188	30 781
Przetwórstwo przemysłowe	1 401 395	1 170 219
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.	34 147	8 152
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z	25 118	19 780
Budownictwo	923 034	464 382
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	820 847	745 644
transport i gospodarka magazynowa	148 271	74 718
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	363 499	300 400
Informacja i komunikacja	8 203	5 946
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	188 880	190 062
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	298 097	288 495
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	140 080	57 297
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	59 840	48 190
Administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	386 727	359 812
Edukacja	31 889	23 949
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	207 733	129 540
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6 900	7 125
Pozostała działalność usługowa	134 361	94 557
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące		
wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	6	4
Osoby prywatne	899 040	711 921
Razem	<u>6 974 788</u>	<u>5 489 068</u>

Stosowane zabezpieczenia

Polityka zabezpieczeń stosowana przez Bank oraz te spółki zależne, których działalność związana jest z finansowaniem podmiotów gospodarczych/osób fizycznych przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, ma na celu ochronę interesów Banku poprzez ustanawianie pełnego zabezpieczenia - adekwatnego do podejmowanego ryzyka - o jak najwyższej jakości oraz obowiązującego w całym okresie trwania ekspozycji kredytowej. Bank/spółki zależne oceniają jakość zabezpieczenia według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw i ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego oraz ze względu na możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank/spółki zależne prowadzi rozbudowaną politykę zabezpieczeń, wykorzystując zarówno zabezpieczenia rzeczowe jak i osobiste. Stosowane przez Bank/spółki zależne formy zabezpieczeń to w szczególności:

- weksel in blanco,
- depozyt bankowy,
- kaucja pieniężna,
- blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
- poręczenie wg prawa cywilnego,
- poręczenie wekslowe,
- gwarancja,
- przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
- cesja praw z umów ubezpieczenia,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/ przeniesienie własności,
- zastaw rejestrowy,
- zastaw zwykły,

- zastaw finansowy,
- hipoteka,
- ubezpieczenie kredytu.

W celu wczesnej identyfikacji sygnałów ostrzegawczych i podjęcia stosownych działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z udzielonej ekspozycji kredytowej, Bank/spółki zależne cyklicznie monitoruje ustanowione zabezpieczenia zgodnie z zasadami określonymi w regulacjach wewnętrznych. W przypadku zabezpieczeń na nieruchomościach Bank monitoruje ich wartość rynkową.

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 14 „zasad rachunkowości” niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej.

Przed podjęciem decyzji o przejęciu majątkowych zabezpieczeń wierzytelności na aktywa Banku/spółek zależnych - opracowywana jest koncepcja zagospodarowania przejmowanych zabezpieczeń, a w wyniku których, Bank/spółki zależne przeprowadza analizę opłacalności transakcji. Obliczane są przewidywane do poniesienia koszty związane z opłatami z tytułu podatków, ubezpieczeń, oraz kosztów związanych z ich utrzymaniem. Równocześnie podejmowane są działania mające na celu znalezienia potencjalnego nabywcy, przejętego przedmiotu zabezpieczenia. W przypadku skutecznej transakcji sprzedaży zadłużenie kredytowe obniżane jest o uzyskaną cenę zbycia przejętych aktywów.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość bilansowa aktywów do zbycia z tytułu przejętych zabezpieczeń wynosiła 768 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank nie posiadał aktywów do zbycia z tytułu przejętych.

Ocena ryzyka kredytowego

Obowiązujące w Grupie Kapitałowej metodyki oceny zdolności i wiarygodności kredytowej opracowane zostały odrębnie dla poszczególnych segmentów klientów, z uwzględnieniem ich statusu. W związku z powyższym w Grupie Kapitałowej funkcjonują metodyki dla:

- podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
- podmiotów prowadzących działalność rolniczą,
- Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST),
- osób fizycznych (klienci detaliczni),
- banków spółdzielczych zrzeszonych i współpracujących z Bankiem.

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą, rolniczą i JST

Każda z metodyk zawiera podstawowe zasady oceny zdolności i wiarygodności kredytowej oraz ryzyka Grupy Kapitałowej związanego z zawieraniem transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym w następującym układzie:

- analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej Klienta,
- analiza jakościowa klienta, analiza SWOT,
- ocena ryzyk mogących wystąpić w okresie kredytowania,
- ocena prawnych zabezpieczeń.

Dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub rolniczą oraz dla JST, system analizy zdolności kredytowej przebiega w następujących etapach:

W Oddziałach Banku:

- uzyskanie od klienta kompletu wymaganych dokumentów określonych w odpowiedniej „metodyce”, w szczególności dotyczących przeszłej, bieżącej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno – finansowej,
- dokonanie oceny formalno-prawnej,
- sprawdzenie wiarygodności klienta w dostępnych systemach wymiany informacji,
- dokonanie analizy wyników dotychczasowej działalności i przedstawionego biznes planu (jeżeli jest wymagany) oraz środowiska gospodarczego, w którym działa klient,
- dokonanie oceny punktowej klienta wyznaczającej grupę ryzyka, która determinuje dostępność produktu, wymagany poziom wskaźnika skorygowanej wartości zabezpieczenia transakcji kredytowej oraz kategorię klasyfikacji ekspozycji,
- dokonanie oceny proponowanych zabezpieczeń prawnych transakcji.

W komórkach organizacyjnych Departamentu Zarządzania Ryzykiem Kredytowym:

- weryfikacja oceny zdolności kredytowej, oceny punktowej, grupy ryzyka, wskaźnika zabezpieczenia oraz kategorii ryzyka na bazie kompletu dokumentacji przedłożonej przez Oddział,

- weryfikacja proponowanych przez Oddział prawnych zabezpieczeń transakcji,
- weryfikacja warunków transakcji rekomendowanych przez Oddział pod względem ograniczenia ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej.

W ramach oceny punktowej przeprowadzana jest analiza:

- ilościowa - oparta na badaniu rozmiaru, struktury i dynamiki poszczególnych kategorii ekonomicznych oraz badaniu zależności zachodzących między nimi,
- jakościowa – będąca oceną wewnętrznych i zewnętrznych cech opisujących jakość funkcjonowania klienta.

Dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą stosowane mierniki ilościowe dotyczą oceny:

- efektywności działania na wszystkich poziomach prowadzonej przez Klienta działalności (rentowności, zyskowności),
- płynności finansowej (wskaźnik bieżącej i szybkiej płynności finansowej),
- sprawności zarządzania (wskaźniki rotacji należności, zobowiązań oraz zapasów),
- poziomu zadłużenia (wskaźnik ogólnego zadłużenia, pokrycia majątku, obsługi długu),
- przepływów pieniężnych.

W ramach mierników jakościowych bada się:

- pozycję klienta na rynku,
- stopień uzależnienia klienta od rynku,
- kwalifikacje kadry zarządzającej,
- dotychczasową współpracę z Grupą Kapitałową,
- ryzyko branży.

Klienci detaliczni

Metodyka badania zdolności kredytowej osób fizycznych uzależniona jest od źródła dochodów uzyskiwanych przez klienta. Przy badaniu zdolności i wiarygodności kredytowej Grupa Kapitałowa uwzględnia również dotychczasową historię współpracy klienta detalicznego z Grupą Kapitałową oraz jego historię kredytową i ocenę punktową pozyskaną z Biura Informacji Kredytowej i informacje z innych systemów wymiany informacji. Ocena formalno – prawna oraz ocena zabezpieczeń prawnych dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Grupie Kapitałowej.

Banki Spółdzielcze zrzeszone i współpracujące

Badanie zdolności kredytowej zrzeszonych i współpracujących Banków Spółdzielczych oparte jest o ocenę sytuacji ekonomiczno – finansowej każdego z banków oraz wyników jego działalności na tle „grupy rówieśniczej”. W ramach tej analizy ocenie podlegają m.in.: współczynnik wypłacalności, stopa zwrotu z aktywów, stopa zwrotu z kapitału, udział kredytów w sumie bilansowej netto, udział funduszy własnych w sumie bilansowej netto, wskaźnik pokrycia kredytów depozytami, udział kredytów zagrożonych w sumie kredytów brutto, oraz inne. Badaniu podlega również historia rachunku prowadzonego w Grupie Kapitałowej oraz aktualny stan zaangażowania Grupy Kapitałowej w stosunku do każdego ze zrzeszonych i współpracujących banków spółdzielczych, z uwzględnieniem ustalonych przez Zarząd Banku limitów zaangażowania. Limity zaangażowania w stosunku do zrzeszonych i współpracujących banków spółdzielczych opiniowane są przez Komitet Zarządzania Aktywami i Zobowiązaniami. Ocena formalno – prawna oraz ocena zabezpieczeń prawnych dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Grupie Kapitałowej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w t y s . z ł .)

Struktura jakościowa portfela

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Nieprzeterminowane				Przeterminowane				Wartość zabezpieczeń dla zabezpieczeń bez utraty wartości	Wartość zabezpieczeń dla należności z utratą wartości	Razem
	Rating 1	Rating 2	Rating 3	Rating 4	Brak ratingu	bez utraty wartości	z utratą wartości	z utratą wartości			
Należności od banków	0	0	0	0	713 551	0	0	0	0	0	713 551
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 651 384	2 611 164	2 033 425	149 430	81 194	205 854	128 476	242 337	349 862	349 862	6 974 788
klienci korporacyjni	4	2 555 914	1 817 760	0	76 621	88 994	91 445	216 008	288 874	288 874	4 755 301
rolnicy	684 100	0	0	0	227	4 120	2 567	7 176	13 394	13 394	695 623
przedsiębiorcy indywidualni	0	0	215 665	149 430	1	20 796	18 832	17 017	35 624	35 624	402 909
osoby fizyczne	563 087	55 250	0	0	0	91 944	15 632	2 136	11 970	11 970	712 417
instytucje rządowe i samorządowe	404 193	0	0	0	4 345	0	0	0	0	0	408 538
pozostałe podmioty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	1 651 384	2 611 164	2 033 425	149 430	794 745	205 854	128 476	242 337	349 862	349 862	7 688 339

Powyższa nota sporządzona dla ekspozycji kredytowych bez opóźnień oraz ekspozycji przeterminowanych z utratą wartości jak i bez utraty wartości. Przeterminowanie dotyczy zarówno niespłaconego zgodnie z harmonogramem spłat kapitału i/lub odsetek. Z uwagi na różnice w konwencji prezentacji danych, sumy nie zgadzają się z notą 22.

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Nieprzeterminowane				Przeterminowane				Wartość zabezpieczeń dla zabezpieczeń bez utraty wartości	Wartość zabezpieczeń dla należności z utratą wartości	Razem
	Rating 1	Rating 2	Rating 3	Rating 4	Brak ratingu	bez utraty wartości	z utratą wartości	z utratą wartości			
Należności od banków	125	0	11	0	627 147	0	0	101	0	0	627 384
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 226 671	1 818 175	1 433 188	107 304	578 858	76 768	125 749	248 104	502 477	502 477	5 489 068
klienci korporacyjni	0	1 777 069	1 242 050	0	0	56 008	85 754	225 568	424 818	424 818	3 300 695
rolnicy	617 816	0	0	0	0	1 093	1 486	8 563	25 285	25 285	627 472
przedsiębiorcy indywidualni	0	0	191 138	107 304	0	8 128	19 614	11 263	35 885	35 885	317 833
osoby fizyczne	608 501	41 103	0	0	0	11 529	18 895	1 856	16 429	16 429	662 989
instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	383 385	0	0	0	0	0	383 385
pozostałe podmioty	354	3	0	0	195 473	10	0	854	60	60	196 694
Razem	1 226 796	1 818 175	1 433 199	107 304	1 206 005	76 768	125 749	248 205	502 477	502 477	6 116 452

Tabele dotyczące jakości kredytowej aktywów finansowych bez opóźnień i utraty wartości oraz przeterminowanych z/bez utraty wartości zostały sporządzone w oparciu o przedziały wartości PD liczone portfelowo dla poszczególnych portfeli homogenicznych. Przy czym Rating 1 oznacza najniższe PD, Rating 4 dla obu okresów oznacza najwyższe PD.

W strukturze ratingów i wartościach PD, na podstawie których określono ratingi nie zaszły istotne zmiany wartości zabezpieczeń dla należności przeterminowanych zarówno z utratą, jak i bez utraty wartości zostały wykazane w wartościach księgowych.

Analiza wiekowa aktywów finansowych, które są przeterminowane, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

Analiza wiekowa aktywów finansowych, które są przeterminowane, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości na dzień 31 grudnia 2011 roku

	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	117 381	83 219	5 254	0	205 854
klienti korporacyjni	26 007	58 696	4 291	0	88 994
rolnicy	2 756	1 114	250	0	4 120
przedsiębiorcy indywidualni	2 015	18 444	337	0	20 796
osoby fizyczne	86 603	4 965	376	0	91 944
instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	0
pozostałe podmioty	0	0	0	0	0
Razem	117 381	83 219	5 254	0	205 854

Analiza wiekowa aktywów finansowych, które są przeterminowane, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości na dzień 31 grudnia 2010 roku.

	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	11 621	43 334	21 806	7	76 768
klienti korporacyjni	3 128	37 883	14 997	0	56 008
rolnicy	215	853	25	0	1 093
przedsiębiorcy indywidualni	879	2 608	4 639	2	8 128
osoby fizyczne	7 389	1 990	2 145	5	11 529
instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	0
pozostałe podmioty	10	0	0	0	10
Razem	11 621	43 334	21 806	7	76 768

Pomiar utraty wartości

Do kalkulacji i oszacowania straty z tytułu odpisów aktualizujących Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę indywidualną dla ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych i metodę portfelową dla ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych, o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych, metodą indywidualną dokonywany jest w okresach kwartalnych. Polega na określeniu wystąpienia przesłanek trwałej utraty wartości, oszacowaniu odzysków oraz oszacowaniu wysokości odpisu aktualizującego.

Zdarzenia stanowiące przesłanki trwałej utraty wartości to zdarzenia, które miały miejsce w stosunku do ekspozycji kredytowej i/lub klienta, mające negatywny wpływ na wysokość oczekiwanych przepływów pieniężnych.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą portfelową polega na łącznej ocenie ekspozycji kredytowych w podziale na grupy homogeniczne pod względem ryzyka kredytowego, z użyciem metod statystycznych.

Dla potrzeb oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych z ekspozycji kredytowych Grupa Kapitałowa dokonuje kalkulacji współczynników portfelowych (PD, LGD, CCF).

53.2 Ryzyko płynności

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym w Grupie Kapitałowej.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem finansowym jest zapewnienie zdolności Grupy Kapitałowej do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów, jak również ograniczanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych, kursów walut i cen instrumentów finansowych na dochody lub kapitały Grupy Kapitałowej.

Zgodnie z rekomendacjami nadzorczymi podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie Kapitałowej BPS S.A. uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Powyższa zasada jest w Grupie Kapitałowej realizowana poprzez oddzielenie pionu ryzyka od pionów biznesowych (bezpośrednio odpowiedzialnych za prowadzenie danego rodzaju działalności rynkowej), przy czym podział ten nie oznacza zdjęcia z jednostek pionów biznesowych odpowiedzialności za podejmowane ryzyko.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością złotową i walutową Banku odpowiedzialny jest Departament Skarbu. W ramach pionu ryzyka odpowiedzialność za ryzyko płynności przypisana jest do Departamentu Ryzyka Finansowego. Za zarządzanie ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym, w kategoriach zarządzania i kontroli limitów odpowiedzialny jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarząd Banku. Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem finansowym odgrywa audyt wewnętrzny, który pełni funkcję niezależnej oceny efektywności i skuteczności rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem stosowanych przez jednostki pionu ryzyka. Zadania kontrolne w zakresie ryzyka, obejmujące m.in. analizę metodyk i procesów zarządzania ryzykiem oraz kontrolę poprawności ich realizacji, pełni również Samodzielne Stanowisko Kontroli Ryzyk. W Grupie Kapitałowej kontynuowany jest, rozpoczęty w 2010 roku, proces wydzielania w strukturze organizacyjnej spółek zależnych komórek / stanowisk ds. ryzyka, odpowiedzialnych za tworzenie procedur i monitorowanie ekspozycji spółki na ryzyko finansowe.

Docelową strukturę zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej tworzą:

Rady Nadzorcze odpowiedzialne za sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem, w tym w szczególności zatwierdzanie strategii zarządzania ryzykiem,

Zarządy odpowiedzialne za wdrożenie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem poprzez wprowadzanie odpowiednich regulacji, stosujących zasady zawarte w strategii zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą danej spółki, komórki / stanowiska dedykowane do zarządzania ryzykiem odpowiedzialne za bieżące monitorowanie i raportowanie Zarządom w zakresie ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka.

W strukturze bilansu Banku dominującą grupą instrumentów finansowych były dłużne papiery wartościowe, na które według stanu na koniec 2011 roku przypadało 46% aktywów bilansowych, przy 54% według stanu na koniec roku 2010. W strukturze instrumentów dłużnych dominowały bony pieniężne NBP i papiery skarbowe (obligacje i bony Skarbu Państwa), łącznie na koniec 2011 roku stanowiące 87% portfela; pozostałą część portfela papierów dłużnych tworzyły obligacje komunalne oraz papiery komercyjne. Udział papierów zakwalifikowanych do portfela handlowego w strukturze portfela dłużnych papierów wartościowych kształtował się na poziomie poniżej 1%.

W 2011 roku Bank prowadził aktywną działalność w zakresie transakcji na rynku kapitałowych papierów wartościowych, zarówno w zakresie transakcji intraday, jak i pozycji utrzymywanych na koniec dnia. Ekspozycja z tytułu transakcji na rynku kapitałowym była ograniczana obowiązującym systemem limitów wewnętrznych, przy czym w związku ze wzrostem niepewności na rynku kapitałowym poziom i struktura limitów były na bieżąco modyfikowane. Wartość portfela akcji na WGPW według stanu na koniec 2011 roku wyniosła 216,4 mln zł, wobec zaangażowania na poziomie 180,0 mln zł rok wcześniej.

W 2011 roku, mając na względzie potrzebę optymalizowania pozycji Banku na rynku stopy procentowej, Bank rozpoczął działalność na rynku instrumentów pochodnych stopy procentowej, takich jak IRS (interest rate swap), OIS (overnight index swap) i FRA (forward rate agreement).

31 grudnia 2011 roku poziom udzielonych bezwarunkowych gwarancji finansowych stanowił około 1% sumy bilansowej i ryzyko wpływu na poziom płynności Banku, związane z możliwością ich realizacji, należy ocenić jako nieistotne.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności.

Ryzyko płynności oznacza zagrożenie utraty zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, a w konsekwencji poniesienia dodatkowych kosztów związanych z koniecznością zaciągnięcia zobowiązań lub sprzedaży aktywów na niekorzystnych warunkach. Celem Grupy Kapitałowej w zakresie monitorowania ryzyka płynności finansowej jest: zabezpieczenie płynności oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych. Zarządzanie ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej obejmuje:

- zarządzanie płynnością bieżącą,
- zarządzanie płynnością średnio i długoterminową,
- plany działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie poprzez środki lokowane przez Banki Spółdzielcze oraz ich alokację po stronie aktywnej bilansu, dokonywaną przez Departament Skarbu. Równocześnie Bank podejmuje działania służące systematycznemu wzrostowi salda i poziomu stabilności środków pozyskiwanych od gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. Rozwój akcji kredytowej, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi Bankami Spółdzielczymi, w ramach przyznanych im limitów, jest bowiem ściśle uzależniony od poziomu stabilnej bazy depozytowej Banku. Ze względu na pełnioną przez Bank funkcję zrzeszeniową, szczególnym obowiązkiem Banku jest zabezpieczenie środków zapewniających utrzymanie płynności przez zrzeszone Banki Spółdzielcze oraz wspomaganie Banków Spółdzielczych w procesie osiągania wymaganych nadzorczych miar płynności. Podstawowymi instrumentami oferowanymi przez Bank i dedykowanymi Bankom Spółdzielczym w procesie zarządzania ryzykiem płynności są:

- kredyt w rachunku bieżącym,
- limit operacyjny na międzybankowym rynku pieniężnym,
- lokaty udzielane na zasadach międzybankowego rynku pieniężnego,
- obrót papierami wartościowymi Skarbu Państwa i bonami pieniężnymi NBP.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. w szczególności poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem obowiązku utrzymania rezerwy obowiązkowej na wymaganym poziomie),
- codzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów,
- analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach zapadalności / wymagalności (zobowiązania w luce płynności są prezentowane do najwcześniejszego terminu, w którym Bank może być zobowiązany do zapłaty kwoty umownej),
- codzienne wyliczanie nadzorczych miar płynności KNF.

Miary płynności KNF obejmują następujące wskaźniki:

- M1 – luka płynności krótkoterminowej, stanowiąca różnicę pomiędzy sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym a wartością środków obcych niestabilnych,
- M2 – współczynnik płynności krótkoterminowej, będący ilorazem sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym do wartości środków obcych niestabilnych,
- M3 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi,
- M4 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi niestabilnymi.

Kształtowanie się miar płynności KNF w Banku w 2011 roku przedstawia poniższa tabela.

Miary	Maximum	Minimum	Średnia	Wartości minimalne
M1	4 579 mln zł	991 mln zł	2 654 mln zł	0
M2	2,01	1,16	1,53	1
M3	25,11	1,01	4,36	1
M4	1,95	1,44	1,67	1

System limitów wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka płynności obejmuje:

- limity utrzymujące całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności na poziomie zgodnym ze strategią Banku, w tym w szczególności:
- minimalny poziom aktywów płynnych
- minimalny poziom łatwo zbywalnych papierów wartościowych,
- graniczne wartości wskaźników płynności do 1 miesiąca, do 3 miesięcy oraz do 1 roku,
- graniczne wartości wskaźników stabilności bazy depozytowej,
- limit udziału dużych depozytów w depozytach podmiotów niebankowych,
- wewnętrzne limity, ustalane w miarę potrzeb lub w wyniku wykonywania postanowień regulacji wyższego rzędu, obowiązujące w ramach poszczególnych komórek organizacyjnych Banku, ograniczające ekspozycję na ryzyko płynności w zakresie czynności operacyjnych prowadzonych przez pracowników danej komórki, takie jak np. norma ostrożnościowa w sprawie maksymalnej wartości zlecenia zakupu bonów pieniężnych na przetargu organizowanym przez NBP.

Podstawową wielkością zapewniającą dotrzymanie zarówno wewnętrznych wskaźników płynności Banku, jak i norm KNF, jest poziom aktywów płynnych. Według stanu na 31 grudnia 2011 roku wartość aktywów płynnych Banku wynosiła 6 396,4 mln zł i stanowiła 117% limitu wymaganego minimalnego ich poziomu. Dla porównania, na koniec 2010 roku wartość aktywów płynnych kształtowała się na poziomie 8 138,7 mln zł, stanowiącym 128% obowiązującego limitu.

W 2011 roku dla potrzeb oceny stabilności bazy depozytowej Bank monitorował na każdy dzień roboczy stabilność dla 7 kategorii zobowiązań:

- depozytów terminowych banków spółdzielczych,
- depozytów bieżących gospodarstw domowych,
- depozytów terminowych gospodarstw domowych,
- depozytów bieżących podmiotów gospodarczych,
- depozytów terminowych podmiotów gospodarczych,
- depozytów bieżących jednostek budżetowych,
- depozytów terminowych jednostek budżetowych.

Do badania poziomu płynności finansowej w spółkach zależnych wykorzystywane są natomiast m.in.:

- wskaźnik bieżącej płynności, stanowiący relację majątku obrotowego do zobowiązań bieżących,
- wskaźnik szybkiej płynności, określony jako relacja majątku obrotowego pomniejszonego o zapasy i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe do zobowiązań bieżących,
- analiza przepływu środków, zawierająca ocenę realnych przepływów gotówkowych z uwzględnieniem terminów pozostałych do realizacji płatności i możliwości upłynnienia aktywów.

Aktywa/zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011 roku wg umownych terminów zapadalności/wymagalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	O nieokreślonej wymagalności	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 114 452	0	0	0	0	0	1 114 452
Należności od innych banków	568 940	37 681	40 687	53 626	12 617	0	713 551
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	19 503	0	0	0	0	19 503
Pochodne instrumenty finansowe	20 788	0	0	0	0	0	20 788
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	39	0	48	4 829	12 446	13 825	31 187
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	316 141	272 186	1 468 577	2 722 280	2 195 604	0	6 974 788
Należności z tytułu leasingu finansowego	128 098	0	0	0	0	0	128 098
Investycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 198 169	865 850	228 556	817 222	156 736	505 617	5 772 150
Investycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	0	10 000	51 658	24 220	2 018 646	0	2 104 524
Inne aktywa	16	0	0	0	0	553 390	553 406
Razem - aktywa	5 346 643	1 205 220	1 789 526	3 622 177	4 396 049	1 072 832	17 432 447
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	11 216 685	1 894 071	1 191 471	9 437	158	7 504	14 319 326
Pochodne instrumenty finansowe	7 901	0	0	0	0	0	7 901
Zobowiązania wobec klientów	1 564 692	65 691	76 066	600	12 443	14 443	1 733 935
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	6 943	0	0	150 000	180 000	0	336 943
Inne pasywa	0	0	0	0	0	421 021	421 021
Razem - zobowiązania	12 796 221	1 959 762	1 267 537	160 037	192 601	442 968	16 819 126
Kapitały	0	0	0	0	0	613 321	613 321
Razem - zobowiązania+kapitały	12 796 221	1 959 762	1 267 537	160 037	192 601	1 056 289	17 432 447
Luka	-7 449 578	-754 542	521 989	3 462 140	4 203 448	16 543	0
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 489 939	152 936	1 080 746	395 379	283	16 400	3 135 683
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	89 448	21	56 932	108 016	1 849	0	256 266
Pozabilansowe instrumenty finansowe	-109 484	-206 287	300 265	26 327	0	0	10 821
Razem pozycje pozabilansowe	-1 509 975	-359 202	-723 549	-261 036	1 566	-16 400	-2 868 596
Luka razem	-8 959 553	-1 113 744	-201 560	3 201 104	4 205 014	143	-2 868 596

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Aktywa/zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2010 roku wg umownych terminów zapadalności/wymagalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	O nieokreślonej wymagalności	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	789 664	0	0	0	0	0	789 664
Należności od innych banków	525 117	13 980	30 668	30 921	26 698	0	627 384
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	1 044	0	0	0	0	0	1 044
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	241 551	215 838	735 645	1 264 654	2 925 738	105 642	5 489 068
Należności z tytułu leasingu finansowego	0	0	0	0	0	0	0
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 154 603	392 536	472 158	1 315 036	186 401	268 549	5 789 283
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3 534	0	855 578	62 289	2 083 838	0	3 005 239
Inne aktywa	303 148	0	0	0	0	191 328	494 476
Razem aktywa	5 018 661	622 354	2 094 049	2 672 900	5 222 675	565 519	16 196 158
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	9 640 888	1 880 444	1 948 652	16 521	0	13 486 505	13 486 505
Pochodne instrumenty finansowe	699	0	0	0	0	699	699
Zobowiązania wobec klientów	1 488 058	153 768	93 996	46 771	94	1 783 552	1 783 552
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 222	0	0	150 000	0	233 222	233 222
Inne pasywa	109 256	1 300	4 174	2 269	19 634	136 928	136 928
Razem - zobowiązania	11 242 123	2 035 512	2 046 822	215 561	19 728	15 640 906	15 640 906
Kapitały	0	0	0	0	555 252	555 252	555 252
Razem - zobowiązania+kapitały	11 242 123	2 035 512	2 046 822	215 561	574 980	16 196 158	16 196 158
Łuka	-6 223 462	-1 413 158	47 227	2 457 339	-9 461	0	0
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	84 175	173 478	1 024 300	265 908	0	1 904 655	1 904 655
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	0	0	0	0	73 001	73 001	73 001
Pozabilansowe instrumenty finansowe	45 779	134 888	0	0	0	180 667	180 667
Razem pozycje pozabilansowe	-38 396	-38 590	-1 024 300	-265 908	73 001	-1 650 987	-1 650 987
Łuka razem	-6 261 858	-1 451 748	-977 073	2 191 431	63 540	-1 650 987	-1 650 987

53.3 Ryzyko rynkowe

Cele i zasady zarządzania ryzykiem rynkowym.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczanie negatywnego wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, cen instrumentów dłużnych, akcji lub towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen, na sytuację finansową Grupy Kapitałowej, przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów. Do najważniejszych rodzajów ryzyka rynkowego występujących w działalności Grupy Kapitałowej należy zaliczyć ryzyko stopy procentowej i ryzyko cen instrumentów kapitałowych.

W procesie monitorowania ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa stosuje:

- model wartości zagrożonej VAR,
- analizę wrażliwości BPV,
- analizę scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Ze względu na specyfikę poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, siłę i rodzaj zależności pomiędzy zmianami ich cen, Bank dla potrzeb szacowania VAR wyróżnia następujące portfele:

- 1) portfel instrumentów stopy procentowej, składający się z dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych na stopę procentową i lokat udzielonych na rynku międzybankowym o terminie zapadalności powyżej 1 miesiąca,
- 2) portfel handlowy instrumentów stopy procentowej,
- 3) portfel pozycji walutowych,
- 4) portfel zagregowany dla pozycji i instrumentów wskazanych w pkt 1 i pkt 3,
- 5) portfel akcji i instrumentów pochodnych, składający się z akcji i pochodnych instrumentów finansowych, notowanych na GPW.

Dla celów szacowania zmienności pozycji generujących ryzyko w modelu VAR przyjmuje się następujące czynniki ryzyka:

- 1) dla pozycji w instrumentach stopy procentowej – czynniki dyskontowe wybranych węzłów krzywych zerokuponowych,
- 2) dla pozycji walutowych – kurs średni ogłaszany przez NBP,
- 3) dla portfela akcji i instrumentów pochodnych – kurs zamknięcia dla poszczególnych walorów.

Bank wykorzystuje model VAR, uwzględniając ograniczenia wynikające ze stosowania metody VAR, tj.:

- VAR jest miarą na dany moment w czasie, odzwierciedlającą pozycje na konkretny moment, które nie muszą odzwierciedlać ryzyka pozycji Banku w innym terminie,
- VAR jest metodą szacunku statystycznego, w związku z czym nie jest wykluczone, że w pewnym okresie wystąpi większa liczba dni, w których straty przekroczą obliczoną wartość VAR, niż wskazywana przez poziom istotności,
- chociaż oczekuje się, że straty nie przekroczą obliczonej wartości VAR w np. 99% przypadków, w pozostałym 1% przypadków straty mogą być znacznie większe, niż obliczona wartość VAR.

Dla potrzeb kontroli ryzyka Grupa Kapitałowej przeprowadza test warunków skrajnych, polegający na dokonywaniu serii symulacji wpływu niekorzystnych rynkowych czynników ryzyka na wynik zrealizowany oraz na poziom VAR. Test skrajnych warunków przeprowadzany jest dla składu portfela z każdego dnia roboczego testowanego miesiąca. Wpływ skrajnych warunków na wynik na portfelu oceniany jest poprzez szacowanie maksymalnych hipotetycznych strat na podstawie historycznych zmian stóp zwrotu. Wpływ skrajnych warunków na poziom VAR szacuje się przy założeniu, że:

- odchylenia standardowe przyjmują największe notowane wartości z okresu, z którego dostępne są dane historyczne w bazie danych,
- współczynniki korelacji poszczególnych pozycji generujących ryzyko w portfelu są skrajnie niekorzystne,

co oznacza, że przyjmują wartości 1 lub -1, w zależności od tego czy dana pozycja jest, odpowiednio, długa lub krótka.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stress testów VAR za grudzień 2011 roku dla portfela instrumentów stopy procentowej, tj.:

- VAR_{SH} – dla portfela instrumentów stopy procentowej w księdze handlowej,
- VAR_{RSP} – dla portfela instrumentów stopy procentowej ogółem.

	VAR _{SH}	VAR _{RSP}
stress test dla portfela o max. VAR w okresie 1 dnia roboczego	4,4	10 092,3
stress test dla portfela o max. VAR w okresie 5 dni roboczych	9,8	22 567,0

Dla modelu VAR walutowego wyniki stress testów za grudzień 2011 roku kształtowały się następująco:

	VAR _{RW}
stress test dla pozycji o max VAR w ciągu 1 dnia roboczego	636,6
stress test dla pozycji o max VAR w ciągu 5 dni roboczych	1 423,5

Wynik stress testu przeprowadzonego dla portfela instrumentów stopy procentowej wskazuje, że w skrajnie niekorzystnych warunkach rynkowych, utrzymanie portfela skutkowałoby w ciągu 1 dnia roboczego stratą stanowiącą 1,4% funduszy własnych Banku na koniec minionego roku. Z kolei potencjalna dzienna strata z tytułu utrzymywania pozycji walutowej, oszacowana na 636,6 tys. zł, stanowiła 0,09% kapitałów własnych Banku.

System limitów Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- w zakresie księgi bankowej:
 - limit dopuszczalnej zmiany wartości wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy z tytułu ryzyka terminów przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - limit maksymalnej wartości względnej współczynnika luki,
 - limity z tytułu ryzyka opcji klienta,
- w zakresie portfela instrumentów finansowych:
 - limity wartości zagrożonej (VAR) dla poszczególnych portfeli,
 - limity BPV (wartość punktu bazowego, ang. basis point value – miara ryzyka wyrażająca zmianę wartości rynkowej instrumentu, powodująca zmianę rentowności do wykupu o 1 pb) dla poszczególnych portfeli i subportfeli,
 - limit duration (średni okres trwania) instrumentów finansowych w portfelach dostępnym do sprzedaży oraz handlowym.

Wysokość limitów BPV dla poszczególnych portfeli oraz ich wykorzystanie przedstawia tabela:

	Limit	31.12.2010	31.12.2011
BPV _{DSI} – dla portfela subinwestycyjnego	400	72,8%	27,1%
BPV _{DH} – dla portfela handlowego	10	0,0%	4,8%

W ramach analiz wrażliwości Banku na ryzyko stopy procentowej prowadzone są badania profilu ryzyka dla 4 jego kategorii, tj. ryzyka terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości. Pomiar narażenia Banku na ryzyko dokonywany jest w oparciu o analizy luki niedopasowania aktywnych i pasywnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, z uwzględnieniem ich podziału według terminów przeszacowania, rodzaju stawek bazowych i waluty.

Z punktu widzenia udziału w wyniku odsetkowym Banku i jego funduszach własnych za najistotniejsze w działalności Banku należy uznać ryzyko terminów przeszacowania i ryzyko bazowe. Oszacowana na koniec 2011 roku dla ryzyka bazowego potencjalna zmiana wyniku odsetkowego Banku wynosiła 8,77 mln zł i stanowiła 4,2% rocznego wyniku z tytułu odsetek oraz 1,2% kapitałów własnych, natomiast dla ryzyka terminów przeszacowania potencjalną zmianę wyniku odsetkowego skalkulowano na 8,85 mln zł, tj. na kwotę stanowiącą 4,1% wyniku odsetkowego za miniony rok i 1,2% funduszy własnych na 31 grudnia 2011 roku.

System limitów wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka instrumentów kapitałowych obejmuje:

- limity otwartej pozycji intraday,
- limity otwartej pozycji na koniec dnia,
- limit zaangażowania w instytucje finansowe,
- limity zaangażowania i straty dla portfela akcji kupionych z intencją uzyskania dywidendy,
- limity wartości zagrożonej (VAR), wyliczane dla portfela akcji oraz portfela kontraktów terminowych na indeks WIG20,
- limity straty na portfelu (maksymalny, tygodniowy i dzienny).

Dla potrzeb kontroli ekspozycji na ryzyko walutowe Bank monitoruje poziom maksymalnej otwartej pozycji walutowej na koniec dnia oraz limit pozycji intraday. Limit dla otwartej pozycji wynosi równowartość 5,0 mln EUR, dla pozycji intraday 15,0 mln EUR. Na koniec 2011 roku całkowita pozycja walutowa ukształtowała się na poziomie 0,8 mln EUR; dla porównania – według stanu na koniec 2010 roku wynosiła 0,4 mln EUR.

Do limitów ograniczających poziom narażenia Banku na ryzyko walutowe, a wynikających z obowiązujących w Banku procedur wewnętrznych i wprowadzonych uchwałami Zarządu Banku, zalicza się również:

- limit wartości zagrożonej (VAR),
- limity zaangażowania Banku wobec banków zagranicznych,
- limity dla krajów.

Informację dotyczącą kształtowania się limitów VAR dla poszczególnych portfeli oraz stopnia ich wykorzystania przedstawia poniższa tabela

	31.12.2011		31.12.2010	
	Limit	Wykorzystanie	Limit	Wykorzystanie
Portfel instrumentów stopy procentowej	8 740	17,8%	7 411	37,3%
Subportfel handlowy (instrumenty stopy procentowej w portfelu handlowym)	874	16,7%	741	0,0%
Portfel pozycji walutowych	350	11,9%	350	4,8%
Portfel zagregowany (dla portfeli pkt. 1, pkt. 3)	9 090	17,1%	7 761	35,6%
Portfel akcji	18 000	37,0%	0	0,0%
Portfel inwestycji na rynku kapitałowym (limit dla różnicy VaR portfela akcji oraz VaR portfela akcji i kontraktów terminowych na indeks WIG20))	[0; 18 000]	0,0%	13 000	3,8%

Informacja na temat ekspozycji na ryzyko płynności i ryzyko rynkowe jest elementem oceny ekspozycji na ryzyka, przekazywanej przez spółki (Dom Maklerski, Centrum Finansowe i Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych) do Banku w okresach kwartalnych. Bank jest w trakcie tworzenia systemu raportowego w zakresie ekspozycji na ryzyka, który docelowo obejmie wszystkie spółki Grupy Kapitałowej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł.)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na 31 grudnia 2011 roku

	Waluta							Razem	
	PLN	EUR		USD		CHF			Pozostałe waluty w przeliczeniu na PLN
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
Aktywa									
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 050 715	41 330	9 357	13 336	3 902	1 444	397	1 114 452	
Należności od innych banków	687 233	3 760	15 893	16 841	5 258	2 421	691	713 551	
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	19 503	0	0	0	0	0	0	0	
Pochodne instrumenty finansowe	20 788	0	0	0	0	0	0	0	
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	31 187	0	0	0	0	0	0	19 503	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 362 107	392 396	92 831	220 285	68 770	0	0	6 974 788	
Należności z tytułu leasingu finansowego	128 098	0	0	0	0	0	0	128 098	
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	5 688 909	83 241	18 846	0	0	0	0	5 772 150	
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności	2 104 524	0	0	0	0	0	0	2 104 524	
Inwestycje w jednostki podporządkowane	4 866	0	0	0	0	0	0	4 866	
Zapasy	6 531	0	0	0	0	0	0	6 531	
Rzeczowe aktywa trwałe	269 130	0	0	0	0	0	0	269 130	
Wartości niematerialne	144 738	0	0	0	0	0	0	144 738	
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	16	0	0	0	0	0	0	16	
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	35 160	0	0	0	0	0	0	35 160	
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	767	0	0	0	0	0	0	767	
Inne aktywa	92 180	18	4	0	0	0	0	92 198	
Razem aktywa	16 646 452	520 745	136 931	250 462	77 930	3 865	1 088	17 432 447	
								10 923	

cd Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na 31 grudnia 2011 roku

	Waluta							Razem	
	PLN	EUR		USD		CHF			Pozostałe waluty w przeliczeniu na PLN
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie		
Zobowiązania									
Zobowiązania wobec innych banków	13 940 192	280 405	63 486	82 301	24 083	741	204	14 319 326	
Pochodne instrumenty finansowe	7 901	0	0	0	0	0	0	7 901	
Zobowiązania wobec klientów	1 249 086	353 840	80 112	110 902	32 452	1 001	276	1 733 935	
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	336 943	0	0	0	0	0	0	336 943	
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 624	0	0	0	0	0	0	2 624	
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	693	0	0	0	0	0	0	693	
Pozostałe zobowiązania	405 191	0	0	0	0	0	0	405 191	
Rezerwy	12 513	0	0	0	0	0	0	12 513	
Razem zobowiązania	15 955 143	634 245	143 598	193 203	56 535	1 742	480	16 819 126	
Kapitały	613 321	0	0	0	0	0	0	613 321	
Razem zobowiązania	16 568 464	634 245	143 598	193 203	56 535	1 742	480	17 432 447	
Zaangażowanie netto	77 988	-113 500	-6 667	57 259	21 395	2 123	608	0	
Pozytcje pozabilansowe									
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	2 982 088	153 279	34 704	316	95	0	0	3 135 683	
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	249 327	5 521	1 520	1 418	415	0	0	256 266	
Pozabilansowe instrumenty finansowe	1 669 449	1 078 652	244 216	206 764	60 503	6 213	1 710	2 982 975	
Razem pozytcje pozabilansowe	4 900 864	1 237 452	280 440	208 498	61 013	6 213	1 710	6 374 924	

cd Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na 31 grudnia 2010 roku

	Waluta						Razem	
	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty w przeliczeniu na PLN
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie			
Zobowiązania								
Zobowiązania wobec innych banków	13 164 159	244 186	61 662	19 799	58 686	1 878	17 596	
Pochodne instrumenty finansowe	699	0	0	0	0	0	0	
Zobowiązania wobec klientów	1 697 620	67 653	17 083	4 901	14 528	276	3 475	
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	233 222	0	0	0	0	0	0	
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	7 266	0	0	0	0	0	0	
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	299	0	0	0	0	0	0	
Pozostałe zobowiązania	124 921	0	0	0	0	0	0	
Rezerwy	4 442	0	0	0	0	0	0	
Razem zobowiązania	15 232 628	311 839	78 745	24 700	73 214	2 154	21 071	
Kapitały	555 252	0	0	0	0	0	0	
Razem zobowiązania	15 787 880	311 839	78 745	24 700	73 214	2 154	21 071	
Zaangażowanie netto	3 291	-2 863	-726	225	667	-674	-421	
Pozycje pozabilansowe								
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 899 120	4 638	1 171	302	897	0	0	
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	66 624	5 960	1 505	125	371	0	46	
Pozabilansowe instrumenty finansowe	89 327	85 028	21 470	1 461	4 329	0	1 983	
Razem pozycje pozabilansowe	2 055 071	95 626	24 146	1 888	5 597	0	2 029	
Razem	13 486 505						13 486 505	
	699						699	
	1 783 552						1 783 552	
	233 222						233 222	
	7 266						7 266	
	299						299	
	124 921						124 921	
	4 442						4 442	
	555 252						555 252	
	16 196 158						16 196 158	
	3 291						0	
	1 904 655						1 904 655	
	73 001						73 001	
	180 667						180 667	
	2 158 323						2 158 323	

Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2011 roku według umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeliczowania w zależności, który termin jest wcześniejszy)

	Oprocentowane					Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat		
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 006 109	0	0	0	0	1 006 109	1 114 452
Należności od innych banków	654 100	29 800	8 100	3 875	0	17 676	713 551
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	19 503	0	0	0	0	19 503
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	20 788	20 788
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 759	349	3 172	2 125	2 918	13 864	31 187
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 721 133	7 608	41 176	76 655	974	127 242	6 974 788
Należności z tytułu leasingu finansowego	128 098	0	0	0	0	0	128 098
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 585 712	977 040	341 917	302 280	59 584	505 617	5 772 150
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 047 694	10 740	36 090	0	10 000	0	2 104 524
Inwestycje w jednostki podporządkowane	0	0	0	0	0	4 866	4 866
Zapasy	0	0	0	0	0	6 531	6 531
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	269 130	269 130
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	144 738	144 738
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	16	16
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	35 160	35 160
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0	0	767	767
Inne aktywa	0	0	0	0	0	92 198	92 198
Razem aktywa	14 151 605	1 045 040	430 455	384 935	73 476	1 346 936	17 432 447

cd Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2011 roku według umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy)

	Oprocentowane					Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat		
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	11 221 037	1 893 429	1 197 901	6 959	0	0	14 319 326
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	7 901	7 901
Zobowiązania wobec klientów	1 569 708	51 053	40 543	238	177	72 216	1 733 935
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	186 125	143 875	0	0	0	6 943	336 943
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	2 624	2 624
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	693	693
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	405 191	405 191
Rezerwy	0	0	0	0	0	12 513	12 513
Razem zobowiązania	12 976 870	2 088 357	1 238 444	7 197	177	508 081	16 819 126
Kapitały	0	0	0	0	0	613 321	613 321
Razem zobowiązania	12 976 870	2 088 357	1 238 444	7 197	177	1 121 402	17 432 447
Zaangażowanie netto	1 174 735	-1 043 317	-807 989	377 738	73 299	225 534	0
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	0	0	0	0	0	3 135 683	3 135 683
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	0	0	0	0	0	256 266	256 266
Pozabilansowe instrumenty finansowe	-100 000	-200 000	300 000	0	0	0	0
Razem pozycje pozabilansowe	-100 000	-200 000	300 000	0	0	2 879 417	2 879 417

Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2010 roku według umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeliczania w zależności, który termin jest wcześniejszy)

	Oprocentowane					Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat		
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	671 678	0	0	0	0	117 986	789 664
Należności od innych banków	607 055	8 999	11 330	0	0	0	627 384
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	1 044	1 044
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 306 903	8 448	14 973	83 776	74 968	0	5 489 068
Należności z tytułu leasingu finansowego	0	0	0	0	0	0	0
inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 214 536	435 068	528 182	1 164 901	178 046	268 550	5 789 283
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	2 087 055	857 061	51 435	0	9 688	0	3 005 239
Inwestycje w jednostki podporządkowane	0	0	0	0	0	846	846
Zapasy	0	0	0	0	0	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	149 635	149 635
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	34 859	34 859
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	5 988	5 988
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0	0	0	0
Inne aktywa	0	0	0	0	0	303 148	303 148
Razem aktywa	11 887 227	1 309 576	605 920	1 248 677	262 702	882 056	16 196 158

cd Aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy Kapitałowej sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2010 roku według umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeliczowania w zależności, który termin jest wcześniejszy)

	Oprocentowane					Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane	Razem
	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat		
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	9 894 545	1 868 644	1 708 839	0	0	14 477	13 486 505
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	699	699
Zobowiązania wobec klientów	1 621 689	100 270	25 795	35 422	282	94	1 783 552
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	89 535	143 687	0	0	0	0	233 222
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	7 266	7 266
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	299	299
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	124 921	124 921
Rezerwy	0	0	0	0	0	4 442	4 442
Razem zobowiązania	11 605 769	2 112 601	1 734 634	35 422	282	152 198	15 640 906
Kapitały	0	0	0	0	0	555 252	555 252
Razem zobowiązania	11 605 769	2 112 601	1 734 634	35 422	282	707 450	16 196 158
Zaangarowanie netto	281 458	-803 025	-1 128 714	1 213 255	262 420	174 606	0
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	0	0	0	0	0	1 904 655	1 904 655
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	0	1 474	0	0	0	71 527	73 001
Pozabilansowe instrumenty finansowe	0	0	0	0	0	180 667	180 667
Razem pozycje pozabilansowe	0	1 474	0	0	0	2 156 849	2 158 323

53.4 Ryzyko operacyjne

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne w Grupie Kapitałowej definiuje się jako ryzyko wystąpienia straty, wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Do obszaru ryzyka operacyjnego włącza się również ryzyko prawne.

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

System zarządzania ryzykiem operacyjnym wdrożono według postanowień Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego, co przejawia się określeniem kompetencji i zadań w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym odbywa się na podstawie:

- Regulaminu organizacji Systemu Zarządzania Ryzykiem Grupy Kapitałowej,
- Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. z uwzględnieniem sytuacji podmiotów zależnych oraz zrzeszonych banków spółdzielczych na lata 2011-2013, w której określone zostały najistotniejsze cele zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym, która zawiera opis struktury organizacyjnej oraz model procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku.

Głównym celem strategicznym jest stworzenie i optymalizacja systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach Grupy Kapitałowej.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej funkcjonuje w celu:

- minimalizowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- usprawniania procesów wewnętrznych,
- zapobiegania powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości prowadzenia biznesu.

Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej składa się z:

- Rady Nadzorczej,
- Zarządu,
- Komórek/stanowisk dedykowanych do zarządzania ryzykiem.

Do najważniejszych zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w poszczególnych spółkach ww. Grupy Kapitałowej należą – w przypadku:

- Rady Nadzorczej - sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem oraz zatwierdzanie dokumentów strategicznych w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Zarządu – opracowanie i wprowadzenie dokumentów strategicznych w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Komórek/stanowisk dedykowanych do zarządzania ryzykiem – bieżące zarządzania ryzykiem poprzez rejestrację i akceptację zdarzeń operacyjnych w bazie służącej do ich ewidencji, monitorowanie i raportowanie Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej na temat poziomu ryzyka operacyjnego.

Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku składa się z:

- Rady Nadzorczej,
- Zarządu,
- Departamentu Audytu,
- Komitetu Ryzyka Operacyjnego,
- Biura Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym,
- Samodzielnego Stanowiska Kontroli Ryzyka,

- Komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Do najistotniejszych zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym na poszczególnych szczeblach w Banku należą – w przypadku:

- Rady Nadzorczej – sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem, zatwierdzanie dokumentów strategicznych w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku oraz struktury organizacyjnej powołanej w celu zarządzania tym ryzykiem,
- Zarządu - nadzorowanie opracowania, wprowadzenia i aktualizacji strategii, polityk oraz regulaminów i instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, wprowadzenie struktury organizacyjnej w obszarze zarządzania tym rodzajem ryzyka,
- Departamentu Audytu – przeprowadzanie audytu i oceny sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w ramach cyklicznych przeglądów tego systemu,
- Komitetu Ryzyka Operacyjnego – opiniowanie strategii i polityki, a także pozostałych procedur pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka operacyjnego, rekomendowanie Zarządowi Banku listy aktualnie obowiązujących KRI i oraz wartości progowych wyznaczonych metodą ekspercką,
- Biura Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym – opracowanie i aktualizowanie procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, wprowadzanie i rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem, monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka operacyjnego, koordynowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej,
- Samodzielnego Stanowiska Kontroli Ryzyka – przeprowadzanie kontroli analitycznej procesów i metodyk zarządzania ryzykiem operacyjnym, sprawdzanie poprawności wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, zgodności procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi w Banku,
- Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne Banku – na bieżąco zarządzają ryzykiem operacyjnym poprzez rejestrację i akceptację zdarzeń operacyjnych w bazie służącej do ich ewidencji, informowanie Biura Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym o zdarzeniach operacyjnych, które zaistniały lub też mogą zaistnieć.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante (straty potencjalne) poprzez samoocenę ryzyka i analizę scenariuszy oraz ex post (straty rzeczywiste) poprzez rejestrację zdarzeń operacyjnych.

Ryzyko operacyjne ex ante jest identyfikowane w celu zapobiegania powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Grupę Kapitałową.

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą KRI, przy czym definicje KRI są opracowywane w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej. Określone zostały limity dla wskaźników KRI.

System raportowania na temat poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje:

- informację bieżącą o istotnych stratach operacyjnych, którą otrzymuje Zarząd Banku oraz Członkowie Komitetu Ryzyka Operacyjnego,
- informację kwartalną na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne, która jest zatwierdzana przez KRO, Zarząd i jest elementem sprawozdania dotyczącego zarządzania ryzykiem, przedkładanego Radzie Nadzorczej Banku.

Sprawozdanie kwartalne na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne obejmuje:

- analizę istotnych strat poniesionych przez Bank z tytułu realizacji ryzyka operacyjnego (w tym istotnych strat z tytułu ryzyka braku zgodności),
- analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka,
- analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Braku Zgodności,
- wysokość limitów dla Kluczowych Wskaźników Ryzyka oraz Kluczowych Wskaźników Ryzyka Braku Zgodności,

- wartość szacunkową/rzeczywistą wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, wyliczoną metodą podstawowego wskaźnika (BIA).

Bank otrzymuje od podmiotów Grupy Kapitałowej raporty dotyczące poziomu strat wynikających z materializowania się ryzyka operacyjnego.

Grupa Kapitałowa stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków realizacji tego ryzyka:

- modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowalnego,
- zabezpieczenia fizyczne,
- ubezpieczenia.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej jest wspierany przez system AZRO, który służy do ewidencji zdarzeń operacyjnych, jak również do przeprowadzania procesu samooceny i kontroli ryzyka oraz analizy scenariuszy.

Bank oblicza skonsolidowany wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą podstawowego wskaźnika (BIA) zgodnie z załącznikiem nr 14 do Uchwały 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego.

54. Zarządzanie kapitałem

Funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Grupie Kapitałowej opiera się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz.U.2002, Nr 72, poz.665, z późniejszymi zmianami),
- Uchwała KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku oraz Uchwała Nr 369/2010 KNF z dnia 12 października 2010 roku i Uchwała Nr 206/2011 KNF z dnia 22 sierpnia 2011 roku zmieniające uchwałę Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Uchwała KNF Nr 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku,
- Uchwała KNF Nr 258/2011 z dnia 04 października 2011 roku.

W Grupie Kapitałowej istnieje udokumentowany proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, funkcjonujący na podstawie „Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku BPS S.A.”, „Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPS S.A.” oraz „Instrukcji wyznaczania w Banku BPS S.A. wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz współczynnika wypłacalności”. Odpowiedzialność za zarządzanie kapitałem ponosi Zarząd Banku, wspierany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami. Polityka zarządzania kapitałem oraz Instrukcja funkcjonowania procesu ICAAP, zatwierdzane są przez Radę Nadzorczą Banku. Zasady wyznaczania kapitału wewnętrznego podlegają przeglądowi nie rzadziej niż raz w roku.

Celem zarządzania kapitałem jest:

- utrzymanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Banku,
- sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych w celu umożliwienia dalszego rozwoju działalności i wzmocnienia pozycji na polskim rynku usług bankowych,
- utrzymywania kapitału na poziomie, który pozwala na zapewnienie optymalnej obsługi zrzeszonych Banków Spółdzielczych,
- efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez stałe monitorowanie poziomu wykorzystania kapitału, które umożliwia optymalizowanie działalności w kierunku rozwoju produktów o oczekiwanym poziomie absorpcji kapitału.

Polityka zarządzania kapitałem

Polityka zarządzania kapitałem określa przede wszystkim zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych, preferowaną strukturę funduszy własnych oraz długoterminowe cele kapitałowe. Za merytoryczne przygotowanie polityki zarządzania kapitałem odpowiedzialny jest Departament Planowania i Strategii. Zarząd

odpowiada za skuteczność systemu zarządzania kapitałem i ryzykiem, a Rada Nadzorcza ostatecznie zatwierdza proces oceny adekwatności kapitałowej. Polityka jest uaktualniana przynajmniej raz na trzy lata w celu dostosowania kierunku rozwoju Banku do zmian profilu ryzyka Banku i jego otoczenia gospodarczego.

Proces oceny adekwatności kapitałowej

Adekwatność kapitałowa oznacza spełnienie wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych (Filar I NUK), kapitału wewnętrznego (Filar II NUK) oraz ujawnień (Filar III NUK).

Proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału został opisany w ramach wewnętrznej procedury ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Instrukcja ICAAP zawiera wytyczne dotyczące zasad oceny istotności ryzyk oraz metody wyznaczania kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka. Celem oceny adekwatności kapitału jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Grupa Kapitałowa dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jaki jest narażona oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia Ustawy Prawo bankowe, Uchwały nr 367/2010 KNF z dnia 12 października 2010 roku oraz Uchwały Nr 325/2011 KNF z dnia 20 grudnia 2011 roku, zastępującą Uchwałę Nr 367/2010 KNF i obowiązującą od danych za 31 grudnia 2011 roku. Dane za rok 2010 zostały doprowadzone do porównywalności zgodnie z zapisami przedmiotowej uchwały.

Fundusze własne Grupy Kapitałowej składają się z funduszy podstawowych i funduszy uzupełniających.

W skład funduszy podstawowych wchodzi:

- fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,
- wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 pkt 2c Ustawy Prawo Bankowe,
- wynik finansowy z lat ubiegłych,
- udziały niekontrolujące.

Fundusze podstawowe pomniejszone są o:

- wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej,
- zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe – w wysokości 50% tych zaangażowań,
- niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

W skład funduszy uzupełniających wchodzi:

- fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych,
- zobowiązania podporządkowane,
- niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80% ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym.

Fundusze podstawowe pomniejszone są o:

- zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe – w wysokości 50% tych zaangażowań.

Kapitał krótkoterminowy

Zgodnie z Art. 128 ust 6 pkt 1 Ustawy Prawo Bankowe oraz § 10 Uchwały Nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku (z późniejszymi zmianami) w kalkulacji współczynnika wypłacalności uwzględniona została suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego.

Kapitał krótkoterminowy utworzony został z zysku rynkowego.

Struktura funduszy własnych Grupy Kapitałowej

Fundusze własne Grupy Kapitałowej	31.12.2011	31.12.2010
Fundusze podstawowe (Tier 1)	413 582	413 776
Kapitał zakładowy	199 870	133 247
Kapitał zapasowy	337 519	268 592
Kapitał rezerwowy	29 383	26 674
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	15 500	11 300
Wynik z lat ubiegłych	21 495	30 317
Wartości niematerialne wycenione wg wartości bilansowej	-144 738	-34 859
Zaangażowanie kapitałowe	-3 767	-11 493
Niezrealizowane straty na instrumentach finansowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	-51 054	-17 318
Akcjonariusze niekontrolujący	9 374	7 316
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	254 962	184 313
Zobowiązania podporządkowane	236 542	186 685
Niezrealizowane zyski na instrumentach finansowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	22 187	9 121
Zaangażowanie kapitałowe	-3 767	-11 493
Razem fundusze własne	668 544	598 089
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	7 386	0
Zysk rynkowy	7 386	0
Suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego	675 930	598 089

Regulacyjne wymogi kapitałowe (Filar I NUK)

W zakresie ryzyka kredytowego na potrzeby sprawozdawcze roku 2011 Grupa Kapitałowa stosuje metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Uchwale Nr 76/2010 KNF, zmienioną Uchwałą Nr 206/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku obowiązującą od danych za 30 września 2011 roku. Dane za rok 2010 zostały doprowadzone do porównywalności zgodnie z zapisami przedmiotowej Uchwały.

W zakresie ryzyka operacyjnego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach).

W obszarze ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metody standardowe w zgodzie z wymogami regulacyjnymi KNF.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku skala działalności handlowej Banku i Grupy Kapitałowej była znacząca, w związku z czym wyliczane były następujące wymogi kapitałowe:

- ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,
- ryzyko rynkowe – w tym ryzyko cen instrumentów kapitałowych portfela handlowego oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- ryzyko operacyjne.

Regulacyjny wymóg kapitałowy oraz współczynnik wypłacalności

Wymogi kapitałowe	31.12.2011	31.12.2010
Ryzyko kredytowe	611 277	455 552
Ryzyko rynkowe	6 389	0
Ryzyko operacyjne	36 565	36 565
Łączny wymóg kapitałowy	654 231	492 117
Współczynnik wypłacalności	8,3%	9,7%

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała sumę funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego na poziomie 675.930 tys. zł, pozwalającym pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Współczynnik wypłacalność Grupy Kapitałowej wynosił 8,3 %.

Kapitał wewnętrzny (Filar II NUK)

Grupa Kapitałowa wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z Uchwałą Nr 258/2011 KNF z dnia 04 października 2011 roku, w oparciu o wewnętrzną Instrukcję funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP). Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

W procesie oceny istotności wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność Grupy Kapitałowej oceniane są następujące rodzaje ryzyka: ryzyko kredytowe, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, ryzyko operacyjne, ryzyko koncentracji, ryzyko walutowe, ryzyko rynkowe w księdze handlowej, ryzyko płynności, ryzyko cyklu gospodarczego, ryzyko kapitałowe, ryzyko strategiczne, ryzyko utraty reputacji, ryzyko modeli, ryzyko transferowe, ryzyko kraju, ryzyko rezydualne, ryzyko prawne, ryzyko systemów informatycznych.

Dla ryzyk ocenionych jako istotne wyznaczony zostaje kapitał wewnętrzny. Przy wyliczeniu kapitału wewnętrznego Grupa Kapitałowa przyjmuje średnią ważoną wartość z dwóch metod:

- metoda oddolna, stanowiąca sumę wartości kapitału wewnętrznego alokowanego na poszczególne ryzyka istotne,
- metoda odgórna, metoda zysków zagrożonych (EAR) wyznaczająca kapitał, który zainwestowany po stopie wolnej od ryzyka pokryje potencjalny spadek zysków.

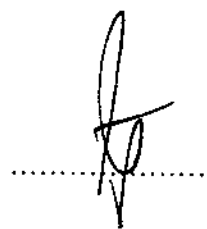
Ujawnienia (Filar III NUK)

Regulacyjne obowiązki sprawozdawcze realizowane są poprzez sprawozdawczość Corep i Finrep oraz publikację dodatkowych informacji o charakterze jakościowym i ilościowym, wymaganych zapisami Uchwały 385/2008 KNF z 17 grudnia 2008 roku wraz z późniejszymi zmianami, w ramach Polityki ujawniania informacji o charakterze jakościowym i ilościowym.

Podpisy

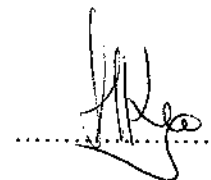
Józef Błażej Czysz

Członek Rady Nadzorczej
oddelegowany do czasowego
wykonywania czynności
Prezesa Zarządu

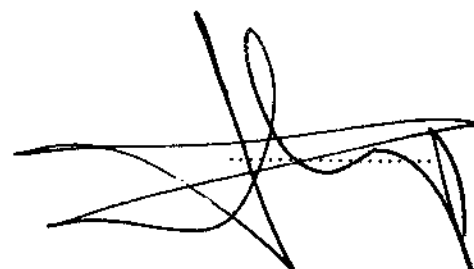
Hanna Barbara Ruszczyńska

Członek Rady Nadzorczej
oddelegowany do czasowego
wykonywania czynności
Członka Zarządu

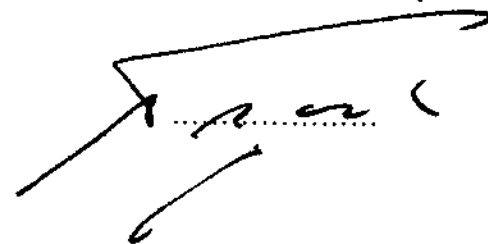
Piotr Pokropek

Wiceprezes Zarządu

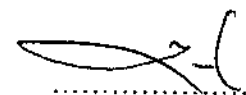
Aleksander Jarosław Trojanowicz

Wiceprezes Zarządu

Anna Ewa Zawada

Główny Księgowy Banku

Warszawa, dnia 04 czerwca 2012 roku

Niniejsze sprawozdanie zawiera 129 kolejno ponumerowanych stron.

